

A piac bővítése, a minőség javítása

A tervezettnél nagyobb mennyiségű, összesen 580-600 ezer tonna árut értékesített a Terimpex 1984-ben külföldön. Ez azonban csak részben ellensúlyozza a Közös Piac országokban lecsökkent árakat, s ennek következtében a vállalat árbevétele valamelyest elmaradt az előirányozottól. Amint Ránki László, a Terimpex igazgatóhelyettese az MTI munkatársának elmondta: a piaci prognózisok ez évre sem jeleznek javulást, lényegében nem várható a külpiaci elemi-szerárak emelkedése, illetve az eladási lehetőségekben kedvező fordulat. A Terimpex igyekszik rugalmasan alkalmazkodni a helyzethez.

A vevőkör bővítésénél elsősorban az arab, illetve afrikai országok jöhetnek számításba. Már tavaly megindult az értékesítés piacfel-táró munka, amely eredményt is hozott. Száúd-Arábiába például 20 ezer élő marhát adtak el. A vevők közé iratkozott fel Szíria, az Egyesült Arab Emírátság és az Elefánt-csontpart. Mellettük szó van hongkongi, illetve karib-szigeteki üzletkötésekről is.

A piacbővítés másik lehetősége az Amerikai Egyesült Államok, ahol a jó minőségű magyar élelmiszereknek egyre nagyobb keletje van. Csakhogy a gyorsan változó keresletet nehéz nyomon követni, ezért — továbbá a földrajzi távolság áthidalására is — közös vállalat létrehozásának lehetőségét látogatja a Terimpex, az Állatforgalmi és Húspari Tröszt és az amerikai Atalanta cég. Az elképzelés szerint az új közös vállalat

együttműködési programmal évente 8-10 olyan új terméket fejleszt ki, amelyet az amerikai piacon és itthon is értékesítenek. Ily módon az Egyesült Államokban már bevezetett sertéssonka és -lapocka mellett olcsóbb húsok eladására is lehetőség nyílik. A gyártáshoz korszerű technikai felszerelésre, eszközökre van szükség, ezeket az amerikai partner biztosítja.

A versenyképesség megőrzéséhez szükség van a csomagolás fejlesztésére. Hiába jó minőségű ugyanis az áru, ha esztétikailag elmarad a versenytársakétól, jó esetben is csak lényegesen alacsonyabb áron értékesíthető. Több helyen, mint például a Pápai Hűsombinátban már sikeres váltást hajtottak végre: fémdoboz helyett az olcsóbb, tetszetősebb, átlátszó fóliába burkolják az exporthús egy részét. Epp ilyen fontos a választék bővítése, korszerűsítése. Ehhez több, nagyobb értékű húsról van szükség. Csakhogy a sertésállomány mintegy fele a háztáji gazdaságokban nevelkedik, ahol a fajtaösszetétel nem elég egységes, az pedig gondot okoz a feldolgozásnál. Ráadásul a hús rovására általában aránytalanul több a szalonnája ezeknek a sertéseknek. Az értékesítés állatállomány kialakítására ez év január elsejétől a húspari minőségi felárat fizet az élő állatban átvett sertések után, s ezzel az egységes, genetikailag értékes, úgynevezett fehér húsértékesítő állomány kialakítását ösztönzi. Ehhez az integráció keretében az állami gazdaságok, tsz-ek is segítséget nyújtanak. (MTI)

Magyar-iraki gazdasági tárgyalások

A magyar-iraki gazdasági együttműködési állandó vegyes bizottság január 8. és 10. között Bagdadban tartotta meg 10. ülését. Marjai Józsefnek, a Minisztertanács elnökhelyettesének és Haszsan Alinak, a Forradalmi Parancsnoki Tanács tagjának, kereskedelmi miniszternek, a vegyes bizottság társelnökeinek vezetésével.

A magyar küldöttség vezetőjét fogadta *Taha Jaszín Ramadan*, a Forradalmi Parancsnoki Tanács tagja, a miniszterelnök első helyettese. Marjai József találkozott *Szubi Jaszín Hodeir* ipari és bányászati miniszterrel és más iraki vezető személyiségekkel.

A tárgyalásokon tájékoztatták egymást országuk helyzetéről, s áttekintették a kétoldalú gazdasági kapcsolatok alakulását. Megállapították, hogy a bizottság legutóbbi ülésszaka óta a magyar vállalatok eredményesen járultak hozzá az iraki gazdaságfejlesztési programok megvalósításához.

MAI SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

A VÍZMŰVESÍTÉS TAPASZTALATAI
HAJDÚ-BIHAR MEGYÉBEN 3. oldal

A MUNKAVÉDELEMRŐL
(ÖN)KRITIKUSAN 5. oldal

SZAKCSOPORTOKKAL ÚJÍT
A KARTONPACK 10. oldal

Korszerűen csomagolt készítmények

ÉVKEZDET

Több darabolt termék a Baromfi-feldolgozóból

Nem mindennapi piaci körülmények között állt helyt az elmúlt esztendőben a Debreceni Baromfi-feldolgozó Vállalat. A rendkívül nehéz külpiaci értékesítési lehetőségek, a csökkenő árak ellen a termékek feldolgozó-szállítási fokának növelésével „védekeztek”. Három évre szóló üzleti tervet dolgoztak ki a vállalati vezérkar még a múlt év elején, s az elképzelések valóra váltásával 1986 végén a csirke 70-80, a pulyka, a liba és a kacsa közel 50 százaléka darabolva kerül a határainkon túlra. Mindez természetesen azzal a kényszerű áldozattal jár, hogy az új termékek bevezetése érdekében átmenetileg csökkenteni kellett az egész baromfi kivitelét, s ez mérsékelte az export volumenét.

Mindezekhez még az is hozzátartozik, hogy az 1983. évi aszály az elmúlt esztendőben a baromfitápellőket is érezhető volt, hiszen a kukorica egy részét másra kellett felhasználni. Mindezek ismeretében értékelhető igazán, hogy a vállalat több mint 16 millió dolláros nem rubelelszámolású közvetlen exportot ért el. Ezenkívül társvállalatoknak számtalan tőkés exportra lehetőséget adó toltat májat és tojást adtak át. A szocialista országokba irányuló kivitel a tervezett meghaladta, közel 13 millió rubel értékű baromfi szállították a baráti országokba.

Mindezek mellett talán az is említésre méltó — mondja *Fülöp Kornél* igazgató —, hogy a nyereségünk jól alakult. Fizetési kötelezettségeinknek eleget tudunk tenni, s az idei esztendőre

tervezet — jórészt szintarkörülmények között állt — fejlesztések anyagi fedezete is rendelkezésre áll. Ebben az esztendőben 6-8 százalékkal szeretnénk növelni a felvásárlást, mivel úgy ítélik meg a piacot, hogy ez a többletmennyiség értékesíthető. Felmerésink szerint — a csirke kivételével — a meglévő termelőkapacitással ez a többletmennyiség előállítható.

A vállalat termelésének közel 80 százaléka ötéves szerződéssel van fedezve. Így tulajdonképpen a hiányzó mennyiségre szükséges új szerződéseket kötni, így az év kezdetétől a szerződéskötések határozzák meg. A termelés folyamatossága érdekében az idei esztendő alapozása még a múlt év novemberében megkezdődött, a tojások keltetőbe rakodásával, majd a naposbaromfi fogadásával. A termelőüzemek átvették a naposbaromfit, így tulajdonképpen az első negyedévre tervezett felvásárlás megvalósítható.

A jó indulás ellenére nagy gondot jelent, hogy az elmúlt három esztendőben a termelőüzemeknél az önköltség növekedett, s ezt a felvásárlási árakban nem lehetett érvényesíteni. Sajnos a piaci kilátások 1985-re sem túlságosan biztatóak. Továbbra is lökészerű értékesítéssel számolunk, s miután a termelés egyenletes, a szinkron hiánya jelentős terhet ró vállalatunkra.

A hosszú távú versenyképesség érdekében ebben az esztendőben tovább szeretnénk növelni a darabolt termékek arányát. Számítunk a hazai piacon nemrégiben bevezetett új termékek értékesítésének felfutásával is.

A raktárban mindig van tartalék

A Vöröskereszt idei tervei

A Magyar Vöröskereszt Hajdú-Bihar megyei vezetősége nemrégiben tartott ülésen ismertették az az évi munkatervet, feladatokat. Az idén a korábbihoz jobban szorgalmazták a szűrővizsgálatok társadalmi támogatását. A lakóterületi vezetőségek és alapszervezetek a növénygyógyászati szűrővizsgálatok eredményességének javítása érdekében meggyőző munkát fognak végezni. Ebben támogatni fogja az egészségügyi állományok aktív csoportja.

Azokban a városokban, ahol rendszeres növénygyógyászati szakrendelés folyik, a városi vezetőség a rendelőintézet vezetőjével egyeztetett módszert alakít ki a szűrővizsgálatok megvalósítására. A védőoltások propagálására mindenütt felhasználják a csecsemőgondozási tanfolyamokat, a kismamaklubokat és találkozókat.

Az ifjúság nemzetközi évében a Vöröskereszt a Részvétel, fejlesztés, béke! jelszavával a legtöbb figyelmet az ifjúságnak szenteli ebben az évben. Sor kerül a „Káros szenvedélyek elleni küzdelem” ifjúsági akció lebonyolítására, fokozott propagandatevékenységet folytatnak majd a gépjárművezetők és a gyeseen levő kismamák körében.

Ami a családvédelmi és a szociális munkát illeti, támogatni fogják az állami családvédelmi központok kialakítását és működését. Szeretnék hatékonyabbá tenni az ifjúság családi életre való felkészítését és a testápolási ismeretek terjesztését. A megyei vezetőség szorgalmazza, hogy mindezt közvetlen kapcsolat alakuljon ki a házi szociális gondozóhálózat és a vöröskereszt aktivisták között. Az otthoni betegápolókat segítő a korábbihoz több, hatékonyabb tanfolyamot ki-

vánnak szervezni. A családvédelmi munkabizottság elemezi fogja a népesedéspolitikai munka tapasztalatait. A Vakok és Gyengénlátók megyei Szervezetének felkérésére megkeresik a megyékben élő vakokat, gyengénlátókat, ezzel a szervezet nyilvántartási munkáját segítik. A megyei vezetőség — hatvan beteg gyerek számára — ez évben is megszervezi a speciális üdültetést, és anyagilag támogatja a Debreceni Orvostudományi Egyetem terápiás gyermeküdültetését. Segíteni fogják a munkahelyeken az alkoholizmus elleni bizottságok kialakítását. Az egészségnevelési tevékenységben fő feladatnak tekintik a józan életvitel propagálását, a legtöbb figyelmet itt is az ifjúságnak szentelik. Felmérik az alkoholisták utógondozását végző aktivisták számát, s az igényeknek megfelelően képzik őket.

A véradómozgalomban az évi kilenczer liter vér vétele az alapvető tennivaló. A szervezet tökéletesítésével az idén is igyekszik biztosítani a vérellátást. Fel fogják mérni, hogy az ifjúság milyen részt vállal a mozgásban. Az Egészségügyi Minisztérium új pénzügyi rendelkezésének értelmében nagy gondot fordítanak a sokszoros véradók megbecsülésére. Gyarapítani igyekszik az elsősegélynyújtás és az önkéntes ápolók kiképzésének eredményeit, elsősegélynyújtó tanfolyamot szerveznek az óvónők részére. Az idén ismét sor kerül az általános iskolák és a középiskolák elsősegélynyújtó versenyére. A vezetőség felkérte az önkéntes elsősegélynyújtó tanácskozásra és ígéri az Ifjú Gárda- és az úttörőmozgalom további támogatását.

A Minisztertanács felhívása

A tartósan rendkívül hideg időjárás, ami Európában és hazánkban is uralkodik feszültséget okoz az ország energiaellátásában. Ezért a Minisztertanács szükségesnek tartja, hogy az energiával gazdálkodó és azt használó valamennyi intézményt és a lakosságot felhívja a szigorú takarékosagra.

Utasítja az intézmények és hivatalok vezetőit, hogy a fűtési rendelkezéseket pontosan tartsák be, az előírt

20 Celsius-fok hőmérsékletet ne lépik túl.

Elrendeli, hogy — további intézkedésig — a televízió a délelőtti adásait, az Iskola-tévé kivételével, szüneteltesse, esti adásait pedig 22 óra-
kor fejezze be.

A Minisztertanács felkéri a lakosságot, hogy a háztartási energiával való fölösleges takarékosággal segítse az energiagazdálkodás feszültségeinek csökkentését. (MTI)

Fiatalok a lakóterületükért

A nagyvárosokban egyre szaporodnak a lakótelepek, terjeszkednek a kertészek. S ezzel új lakóterületek alakulnak ki egymást alig ismerő emberekkel, cselengő fiatalokkal. Egyre sürgetőbb társadalmi igény, hogy az itt élők saját közösségeikben kielégíthessék a politikai közélet, a tartalmas szórakozás iránti igényeiket. Érthető tehát, hogy a KISZ X. kongresszusa feladatul határozta meg a lakóterületek ifjúságmozgalmi munkájának továbbfejlesztését, tartalmi tevékenységük javítását.

Debrecenben mindössze két területi KISZ-alapszervezet működik, a Szabadságtelepen és Józsan. A szabadságtelepi Pulzus KISZ-szervezet létrejöttében meghatározó szerepet vállalt a III. számú területi pártvezetőség és a Hazafias Népfront területi bizottsága. Néhány hónapos útkeresés, a párt és a Hazafias Népfront rendezvényeinek szervezésében való részvétel után, 1983 októberében tizenkét fiatal elhatározta a KISZ-alapszervezet létrehozását. Jelenleg huszoneg tagja van alapszervezetüknek. S bár megtalálható a tagság között az ifjúságnak szinte minden rétege, az együttléti igénye, s a lakóterületi közösség, eléggnek bi-

zonyult és összetartozást jelentő erővé vált. Már több alkalommal szerveztek nagy tömegeket mozgósító lakóterületi rendezvényeket, nemzedékek találkozókat, gyermeknapot, majálisot.

A szabadságtelepi KISZ-alapszervezet kivül néhány üzem, intézmény — konzervgyár, posta —, valamint az I. sz. Lakótelepi SE és a madártani egyesület KISZ-aktivistái fordítanak még figyelmet a lakóterületükön élő fiatalok mozgósítására.

A Pulzus KISZ-alapszervezet példája bizonyítja, hogy a lakóterületeken kialakuló fiatalokból álló közösségek létrejöttéhez nem elég csak a szándék. Konkrét segítséget várnak, elsősorban a területi pártvezetektől és a Hazafias Népfront bizottságoztól. Az állami szervektől pedig azt, hogy hatékonyabb segítséget nyújtsanak az anyagi és technikai feltételek biztosításában. Ezen a területen ugyanis kedvezőtlenek a tapasztalatok. A lakótelepeken, lakóterületeken kevés az olyan helyiség, amelyeket a fiatalok klubba, edzőteremmé stb. alakíthatnának. Ha mégis adódna, hamarabb válik a kisiparosok, magánzók műhelyévé, mint a fiatalok „birodalmává”.

Egy hét a világpolitikában

VASÁRNAP: Csernyenko üzenete a fegyverkezési verseny megkezdéséről, Libanonban bírálják a lépést — Damaszkuszban tanácskozik a szíriai Baath-párt konferenciája.

HÉTFŐ: Salvadorban kiújulnak a harcok — Izrael kivonul a nukleáris tárgyalásokról, Libanonban bírálják a lépést — Damaszkuszban tanácskozik a szíriai Baath-párt konferenciája.

KEDD: Elvi megállapodás az új szovjet-amerikai tárgyalásokról: Genfben véget ér Gromiko és Shultz kétnapos tárgyalásorozata — A szovjet-amerikai kereskedelmi bizottság ülése Moszkvában.

SZERDA: Reagan sajtóértekezlete — Sikeres katonai akciók a kambodzsai ellenforradalmárokkal szemben — Megbeszélések Jordánia és a PFSZ között.

CSÜTÖRTÖK: Ünnepi nagygyűlés Kabulban az afgán párt megalakulásának 20. évfordulóján — Moszkvában az SZKP KB Politikai Bizottsága jóváhagyta a genfi tárgyalások eredményeit — Személyi változások az amerikai vezetésben.

PÉNTEK: A nicaraguai parlament ülésén beiktatják tisztségébe Daniel Ortégát, az ország új elnökét — A Cantadora-csoport új békétvetést javasol.

A HÉT KÉRDÉSE

Milyen eredményeket hozott a genfi találkozó?

A hét szokásos három kérdése helyett (meha egyébként a három fő téma is kevésnek bizonyult, hogy nyomon kövessék a legfontosabb eseményeket) ezúttal egy kérdéscsoport köré összpontosult a heti összefoglaló. Nem azért, mintha a világ más tájain nem történtek volna jelentős fejlemények. Elég vezerszavakban utalni arra, hogy a Közel-Keleten Izrael kivonult a Libanonról, hogy a Kámbodzsában eredményesen számolták fel az ellenforradalmi erők egyik legfontosabb katonai táborát a thaiföldi határnál; Radzsiv Gandhi jelentős lépéseket tett az ország egyes részeiben eluralkodott feszültség felszámolására; a Nicaraguában beiktatják Daniel Ortégát, az újonnan megválasztott elnököt.

Mindezzel együtt indokolt, hogy csupán egy témát érintsünk, a kérdések kérdését, a szovjet-amerikai párbeszédet, a kelet-nyugati viszony fő vonalát. A kétnapos Gromiko-Shultz találkozó Genfben ugyanis kiemelkedett a nemzetközi események sorából, s valamelyest előrevihette a fegyverkezési verseny csökkentésére, illetve felszámolására tett erőfeszítéseket. Nyilván kezdetről van szó, de a nyolcvanas évek-

ben nem lehetünk annyira elkényeztetve a szovjet-amerikai párbeszéd eredményeitől, hogy ne örüljünk neki, ami történt.

Másfél esztendő leforgása alatt negyedszer találkozott a két külügyminiszter. Az 1983 szeptemberében, az Európa-találkozó kapcsán megtartott, rövid madridi összejövetelüket beárnyékolta a dél-koreai gép ügye, s csupán az alapvető szembenállást jelezte a hűvös eszmecsere. Tavaly a svéd fővárosban a stockholmi konferencia, majd New Yorkban és Washingtonban az ENSZ-közügyülés ülésszaka adott keretet és alkalmat a megbeszélésekre, ám legfeljebb arról lehetett szó, hogy a viszony további romlásának próbálják elejét venni. Most, Genfben egy jóelőre megtervezett és bejelentett találkozóról volt szó, amelyet szovjet kezdeményezésre közvetlenül azután hívtak össze, hogy elülték az amerikai választási kampány felkorbácsolódott hullámai. Időtartamát tekintve ezúttal jóval hosszabban tárgyaltak, mint az előző három alkalommal együttvéve, s figyelemüket főként a hogyan továbbra koncentrálták.

Az olvasó nem egyszerűen találgatja a lényegét kifejező mondatot, hogy tárgyalások folytattak a tárgyalások-

ról. Vagyis, miután az amerikai rakétatelepítés követelésében semmissé váltak a korábbi tárgyalások alapjai, s az ürfegyverkezési tervekkel új, minden eddigelőtől veszélyesebb és költségesebb tényező jelentkezett, az eddigtilt elterő megközelítésben, komplex módon lehet csak napirendre tűzni a fegyverzetkorlátozási megbeszéléseket. Így született meg a különböző „erő-tervek”, hogy vegyék egyetlen nagy ernyő alá a különböző tárgyalásokat s ez a genfi megállapodás lényege is.

A számos kompromisszumos elemet tartalmazó közös közlemény hírül adta, hogy három csoportban tárgyalnak majd három kérdés körül: az ürfegyverkezési megakadályozásáról (fontos a fogalmak is, nem az ürfegyverekről, azok esetleges szabályozásáról, hanem eleve a kozmosz militarizálásának tilalmáról folya a párbeszéd); az interkontinentális jellegű, hadászati, valamint a közép-hatótávolságú nukleáris eszközök korlátozásáról és csökkentéséről. A tárgyalások pontos idejét és helyét a szokásos diplomáciai csatornákon keresztül állapítják meg, Dobrynin és Hartman, a két nagykövét egyébként a legszűkebb tárgyaló delegációknak is tagja volt Genfben. Általában korai tavaszi kezdést tartanak valószínűnek, előreláthatólag Genfben, de Bécs is felvetődött a lehetséges helyszínek között. Nincs kizárva egy újabb külügyminiszteri találkozó megtartása sem: erre március-áprilisban Moszkvában kerülhetne sor, a korábbi washingtoni összejövetel párjaként.

Ilyen értelemben tehát sikerről beszélhetünk, a tárgyalások megegyeztek a tárgyalásokról. Nem pusztán a szavak formai játékáról van szó, hanem tartalmi előrelépésről is. hiszen megnyitott az új kezdet lehetőségét. A neheze azonban hátravan, ha majd megkezdődik a három konferencia, tisztázni kell számos értelmezési és egyéb kérdést, pontosan milyen fegyverzetbe tartoznak egy-egy csoportba; az előfeltétel-nélküliség miként viszonylik az ésszerű moratórium indítványhoz, a tárgyalás alatt álló kérdésekben az újabb minőségi változások elkerülése; ház; lehetséges-e egyik vagy másik területen eredményt elérni, ha a többi vonatkozásban egyhelyben topognak,

miután éppen az összefüggések fényében lehet biztosítani az általános stratégiai egyensúlyt. (A közös közlemény kompromisszumosabb szóhasználatával „stratégiai stabilitásról” beszél.)

Ha ezek a részletek s a többiek tisztázódnak, az érdemi megbeszélések indulásakor alapvetően valószínűleg még mindig különböző, sőt ellentétes nézetek hangzanak majd el. Kölcsönös jóakarattal azonban sok mindent el lehet érni, ezt Genfben is hangsúlyozták Jomagan nem egyszer hallottam a sajtóközponban: a tárgyalások megújításához elég az egyik fél (tapasztalhatunk tízennegy hónapja), a meg egyezéshöz azonban ketten kelljenek.

A Szovjetunió, a szocialista országokon nem fog múlni, hogy a maguk részéről mindent megtegyenek a fegyverkezési verseny viszárszorításáért, azért, hogy az ürf végtelen térségét továbbra is pusztító fegyverek kizárásával használják a békes tudomány céljaira. A kulcskérdés, mennyire hajlandó majd Washington tudomásul venni a realitásokat. Az amerikai magatartás bizonyos módosulásában nyilvánvaló a tényezők egész sora játszott közre. (Kiderülhetett, hogy az egyensúlyt nem tudják felborítani, a Szovjetuniót a versenyyel nem tudják „gazdaságilag kivézetetni”. Az amerikai pelpolitika; a nyugati szövetségesek, a NATO-partnerek nagyobb érdekeltisége a feszültség csökkentésében; a fejlődő világ állásfoglalása; a nemzetközi közvélemény, a békeerők mind messzebbre hangzó követelése és folytathatnánk a sort.) Ezek a hatások jelentkeztek és megéreltek bizonyos módosulásokat, ezért történt egy éve, tavaly januárban „retorikai váltás” és a hangnemtől változást néhány területen, így most Genfben is, a korábban rugalmasabb tárgyalási pozíció kísérhette. Nem vagyunk azonban még az érdemi részéről, ezért szükséges az alapos mérlegelés. Anélkül, hogy ne hangsúlyozná a genfi előrelépést, nem ragadtathatnak el senkit a szavak, nincs helye az illúzióknak, a megalapozatlan várakozásoknak.

Genf után jobb a kitekintés a világra, de hosszú út kezdettől vagyunk s minden az érdemi folytatástól függ majd.

Réti Ervin

Havasi Ferenc látogatása az országos teherelosztóban

Havasi Ferenc, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára pénteken látogatást tett a Magyar Villamos Művek Tröszt országos teherelosztójában. A látogatásra elkísérte Kapolyi László ipari miniszter.

A KB titkára a helyszínen megbeszélést folytatott az Ipari Minisztérium, valamint a villamosenergia-ipar, a szénbányászat, továbbá a kőolaj- és földgázipar vezető munkatársaival. Kapolyi László és az ipar vezetői tájékoztatást adtak neki az energiatermelés- és -ellátás helyzetéről, azokról a gondokról, amelyeket az utóbbi napokban a rendkívül hideg időjárás okozott és azokról az intézkedésekről, amelyeket az energiaágazat dolgozói tettek, mindenképp a lakosság energiaellátásának megoldására. A beszámolóban elhangzott, hogy az utóbbi napokban az időjárás több évtizedes hidegrekordokat döntött meg. Az ugrásszerűen megnövekedett fogyasztás következtében egyes iparvállalatok energiaellátásában részleges, átmeneti korlátozásokra is szükség volt. A megtett intézkedések arra irányultak, hogy a lakosság energiaellátását biztosítsák. Ez sikerült, bár néhány területen műszaki problémák következtében a lakások (útleben és az energiaszolgáltatásban is átmeneti gondok jelentkeztek. Ezeket azonban az energiatermelő és -szolgáltató ágazat dolgozói megfeszített munkával viszonylag rövid időn belül elhárították. Az Európa-szerte jellemző hideg időjárás továbbra is helytállást és megfeszített munkát igényel az energiatermelő és -szolgáltató ágazat dolgozóitól annak érdekében, hogy a népgazdaság folyamatos működéséhez szükséges energiaellátás megfelelő legyen.

Az Ipari Minisztériumban az MTI munkatársának elmondták, hogy az utóbbi egy hétben kialakult rendkívül hideg nagy erőfeszítéseket igényelt az ország energiaellátásában. Ebben az időszakban a napi középhőmérséklet a sokévi átlag szerinti mínusz 5 helyett mínusz 10 fok alá csökkent Budapesten, és az ország nagy részén. Ezért a fűtőenergia-fogyasztás — a gáz, a villamos áram, a szénfelhasználás — is meredek ívben emelkedett, s például földgázból az átlagosnál 30–40 százalékkal többet használtak fel az ország. A rendkívül hideg különösen nagy erőpróba elé állította a gáztermelés és -szolgáltatás dolgozóit. Az algyői és a szanki gázművekön a kemény hidegnek kitett gáztermelő és -tisztító berendezések be-fagytak, de a dermesztő hidegben a dolgozók áldozatos

munkával és a honvédség segítségével viszonylag rövid idő alatt elhárították a zavart. A földgáztermelő üzemek már maximális kapacitással dolgoznak. A földalatti gáztorlók is a műszakilag megengedhető mértékben és folyamatosan szolgáltatnak földgázt az országos hálózatnak, hasonlóképpen a Szovjetuniótól is a szerződés szerinti mennyiségben, zavartalanul érkezik a földgáz az országba.

A minisztériumban elmondták, hogy a jelenlegi helyzetben az energiaszolgáltatás alapvető feladata a lakossági és kommunális igények kielégítése. Ezért átmenetileg — a rendkívül hideg idejére — néhány ipartelepben, főleg kohászati és vegyipari üzemen a földgázfelhasználás 25 százalékos korlátozását rendeltek el. Ily módon a leghidegebb napokban is sikerült fenntartani az országos gázrendszer egyensúlyát, s elegendő gázenergia szolgáltatni a lakosságnak, a kommunális és az egyéb fogyasztók részére. Néhol azonban a helyi szolgáltató berendezések lefagyása miatt, mint például Szigetszentmiklóson és Hajdúböszörményben ellátási zavarok keletkeztek, amelyek csak gyors beavatkozással, nagy erőfeszítésekkel tudták elhárítani.

A villamos energia felhasználása is ugrásszerűen emelkedett az elektromos fűtőberendezések, hőkandallók, hősugárok stb. fokozott használatát miatt. Az áramszolgáltatásban január 8-án okozott jelentős gondot, hogy két hazai, erőművi blokkban és a nemzetközi kooperációs rendszerben keletkezett üzemzavar miatt az atomtechnikai berendezések egyes területeket kikapcsoltak az áramszolgáltatásból. Átmenetileg több ipari üzem felhasználását korlátozni kellett. A gyors zavarelhárítás eredményeként az átmeneti korlátozás csupán három órán át tartott, s ezt követően helyreállt a szolgáltatás.

A szénbányákban folyamatos a termelés, de a külszínen a téli időjárás sok gondot okozott azáltal, hogy a vasúton és az osztályozók munkaterületein összefagyasztotta a nedves szén, ezzel akadályozta a folyamatos szállítást. Ezért néhány vidéki körzetben a TÚZÉP-tejepek átmenetileg csak 5–10 mázsa szén szolgáltatnak ki a vásárlóknak. Az ellátás javítása végett intézkedések történtek többet importészen és brikett beszerzésére.

Háztartási tüzelőolajból elegendő a készlet és a kiszolgálás is zavartalan. Elsősorban a gáz, villamosenergia- és a szénellátás folyamatos fenntartása igényel további erőfeszítéseket az energiatermelő és -szolgáltató ágazat dolgozóitól. (MTI)

Változások a televízió műsorában

A Minisztertanács energia-takarékosságra vonatkozó utasítása értelmében a televízió műsora — már péntek estétől — a következőképpen változott:

Az I-es program műsora 22 óráig változatlan. 22 órakor a TV Híradó 3. kiadását sugározzák, majd 22.10 órakor az adás véget ér. Elmarad tehát a Marcel Carné-sorozat péntek estére tervezett filmje. A II-es csatornán szintén változatlan a műsor 22 óráig. Ekkor a Képváság jelentkezik, s ezzel fejeződik be az adás. Itt elmarad a Beszélgetés a haláltól című műsor.

A szombat- délelőtti vezetett program teljes egészében elmarad. Délután az I-es csatornán 14.30 órakor hírekkel kezdődik a műsor, majd az En táncolnak ved... 8. részét ismétlik meg. 14.50 órától 20 óráig a műsor változatlan. Este 8-kor elmarad a Vers mindenkinél, helyette a Telepódium bemutatóját előbb sugározza a tv. 21.20 órakor a Borsalok diszkóritmusban című, 21.40 óráig tartó zenés műsort lát-hatja a közönség, az I-esen

A megye felzababulását veset változott, és kérdéseiben. A megye lezén fennmaradvizű ázott, kerük. Ezekne fertőzött vizük, vérhas melegnyult. Súlyos jádelek a rosszügeny lakosság, hetekig tartó, ség, gyakran ájében az évenreseti lehetősé

Kedvező

Hajdú-Bihar kedvező hidrogésága miatt ké volt a fűt küvizműves ellátgyében hidrogpontból háromegységet küldmeg. Először: a depresszió kelet a vizadó 2–40 mélysége 2–40 rületén aránylív artézi kút. tisztáltulj pannhortobágyi részgatív artézi túlsúlyban, és gos mélysége ter é, harmads túli pannon má ségi része, zho zárolag negatív, és mélység nél kisebb.

A múlt szá kutak vízei — gük és bakteri szennyezettégű csak szükségm lentettek. A s rohamosan m mélyfúrású kú Ez a növeke szükségserűen meg az élet, de követelte a k is.

A több mi visszanyúló adataiból az d több mint 100 tésült a XIX. és a XX. száza d és Bihar vár letén. Később a es években ugy nagyobb ütem dult meg.

A megyében 1949-ig kútfűr dolgoztak, s e zeikkel lelem mely fúrásoka de a kutak kü sőbbi vizszálto esetben kifogá

Lépés Kiske

Nem minden lódes a Hajdú-Ruházati Kú Vállalat közpo hany nap művt utára költözik, mert a régi me letébe a megye részlegei kerül csak a költözök és-forgást a v pest akar váltart letpolitikájáról, jó áruellátásáro

A kereskedeledő verseny vá rdő ezt a lépés nemrégiben me lati vezetés igé követelményekh zódás. A váltó bizonyítéka, ho időben a válladás középpontj nyereségességre. Ez megmut sebb üzletek sze meltetésre törté tésében és kiad grobb egységek dekltségű g vonásában. Az markáns bizon lemondtak Bere egy új alap b-rieti jogáról. szomszedságaba zati üzlet a ma ötven négyzetti költségeivel ne jövedelmezőnek, letjog átadásáva vállalat. Az átv rettyóújfalú ÁFESZ profil finom falatok sportszerszölet hírek szerint — hajdú-bihari vá cáján.

Daniel Ortega beiktatása

Havanna, 1985. január 11. (MTI) — Csütörtökön letette a hivatali esküt Daniel Ortega Saavedra, a Nicaraguai Köztársaság új államfője. Az ünnepélyes beiktatásra a nicaraguai főváros egyik központi terén, a Sandinista Nemzeti Felszabadítási Front megalapítójának, Carlos Fonsecanak emelt mauzóleum mellett került sor, több mint 70 külföldi delegáció jelenlétében. Ott volt Fidel Castro kubai államfő, a Kuba-i Kommunista Párt KB első titkára, Szinan Haszani, a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság elnökségének tagja, valamint Wim Udenhout suriname-i kormányfő. A beiktatáson részt vevő magyar küldöttséget Katona Imre, az Elnöki Tanács titkára vezette.

A hivatali eskü letétele után Daniel Ortega üzenetel intézett a nicaraguai néphez. Hangsúlyozta, hogy az ország új vezetése a béke megteremtését tartja legfontosabb céljának. Nicaragua egyetlen közép-amerikai országot sem fenyeget. Az új államfő felszólította a térség kormányait, hogy folytassanak rendszeres párbeszédet a köztük levő ellentétek rendezésére.

Nicaragua és Közép-Amerika ismét az Egyesült Államok beavatkozó politikájának áldozata — hangsúlyozta Daniel Ortega. A sandinista rendszer ellen indított agresszióknak az elmúlt négy évben 7698 nicaraguai áldozata volt, az ország gazdasága több mint egymilliárd dollárnyi kárt szenvedett. Az új államfő hangsúlyozta, hogy kész békevel viszárszafogni azokat az ellenforradalmárokat, akik leteszik a fegyvert. Azt javasolta, hogy a Costa Rica-i és a hondurasi kormány, valamint a Nemzetközi Vöröskereszt gyakoroljon felügyeletet a visszatérés és a beilleszkedés felett. Ugyanakkor leszögezte, hogy csak az Egyesült Államok által indított agresszió végleges szétzúzásával lehet Washington meggyőzni arról, hogy a nicaraguai forradalom legyőzhetetlen.

Az ország rendkívül súlyos helyzetben van. A legfontosabb gazdasági feladat most a védelem erősítése, az export fenntartása és az alapvető ellátási cikkek biztosítása. Az új nicaraguai vezetés minden háborús nélkül meghozza azokat az intézkedéseket, amelyek a súlyos gazdasági válság leküzdéséhez szükségesek — mondta Daniel Ortega. A beiktatási ünnepség után letették a hivatali esküt az új nicaraguai kormánytagjai is.

Ülést tartott az Országos Szövetkezeti Tanács

Az Országos Szövetkezeti Tanács pénteken ülést tartott. Megvitatta az MSZMP KB kongresszusi irányelveit. Állásfoglalását eljuttatja a Párt Központi Bizottságához. A továbbiakban meghatározták az OSZT ez évre szóló munkatervét, valamint költségvetését. Az OSZT soros elnöki tisztét 1985-ben Rév Lajos, az OKISZ elnöke tölti be. (MTI)

Tanácselnök-változás Zsákán

Pénteken délután ülést tartott a Zsákai nagyközségi Közös Tanács. A testület érdemi elismerése mellett felmentette tanácselnöki tisztéből Brumár Jánost, aki nyugállományba vonul. A nagyközségi közös tanács elnökévé megválasztották Horvát Lászlót, a helyi Beke Termelőszövetkezet párttitkárát. A tanácsulésen dr. Gyarmati Kálmán, a megyei tanács elnökhelyettese méltatta a leköszöntő elnök érdemeit és köszöntötte az újonnan megválasztott vezetőt.

A Magyar Posta tájékoztatója

A posta tájékoztatója azokat az ügyfeleket, akik a hírlap-előfizetési díjakat számlán egyenlítik ki, hogy az év eleji hírlapremelésből származó díjkülönbözetet a következők szerint számlázza:

Azok, akik az OTP-nél vagy a takarékszövetkezetknél vezetett átutalási be-tétszámlájukon egyenlítik ki a hírlap-előfizetési díjakat, a februári számlán találják az első negyedévi díjkülönbözetet. A második negyed-

évtől a számlázás már az új díjak alapján, egy összegben történik.

A postahivatalokban nyilvántartott közületi előfizetések után esedékes díjkülönbözetet januárban és februárban számlázzák.

A Posta Központi Hírlap-irodában előfizetők részére — tekintettel az ott nyilvánvartott nagy tömegű egyéni és közületi előfizetésre — az első félévben folyamatosan számlázzák a díjkülönbözetet. (MTI)

Ása ztóban

A megye falvainak képe a felszabadulásig nagyon keveset változott. Ez a vízellátás kérdéseiben is így volt. A megye legnagyobb részén fennmaradtak a sekély vizű ásott, kerek és gémes kutak. Ezeknek többnyire fertőzött vizük a tífusz és a vérhas melegágyának bizonyult. Súlyos járványok tizedelték a rosszul táplált, szegény lakosságot. A hosszú hetekig tartó, lázas betegség, gyakran a nyári aratás idején az évente egyszeri kereszteti lehetőségtől is megfosztotta a kisparasztokat, zsellereket, cselédeket. Különösen nagy problémát jelentett ez Hajdú-Bihar megyében, ahol a falusi lakosság — ipari üzemek, gyárak hiányában — szinte 100 százalékban a mezőgazdaságban volt foglalkoztatva.

Kedvező hidrogeológiai adottságok

Hajdú-Bihar megye a kedvező hidrogeológiai adottsága miatt kedvező talaja volt a fűrt kutakkal történő vízműves ellátásnak. A megyében hidrogeológiai szempontból három jellemző tájegységet különböztethetünk meg. Először: a közép-alföldi depresszió keleti része, ahol a vízadó rétegek átlagos mélysége 2–400 méter, és területén aránylag sok a pozitív artézi kút. Másodszor: a tiszántúli pannon magasság hortobágyi része, ahol a negatív artézi kutak vannak túlsúlyban, és a kutak átlagos mélysége 120–200 méter. Harmadszor: a tiszántúli pannon magasság nyírségi része, ahol csaknem kizárólag negatív kutak vannak, és mélységük 100 méternél kisebb.

A múlt századbeli ásott kutak vízei — vízkéménysek és baktériumokkal való szennyezésük miatt — csak szükségmegoldást jelentettek. A századfordulón rohamosan megindult a mélyfúrású kutak létesítése. Ezt a növekedő vízigényt szükségzerűen követte meg az élet, de ezen túl megkövetelte a közegészségügy is.

A több mint 100 évre visszanyúló kútkataszteri adatokból az derül ki, hogy több mint 100 fúrott kút létesült a XIX. század végén és a XX. század elején Hajdú és Bihar vármegyéi területén. Később az 1930–1940-es években ugyancsak újabb nagyobb ütemű kútépítés indult meg.

A megyében e területen 1949-ig kútfúró dinasztiák dolgoztak, s egyszerű eszközökkel leleményesen, igen mély fúrásokat is végeztek, de a kutak kiképzése a későbbi vizsgálatok szerint sok esetben kifogásolható volt.

Alapvető cél: a környezet megóvása

A vízművesítés tapasztalatai Hajdú-Bihar megyében

A falu villamosításának befejezése után 1957–58-ban megyénkben is megkezdődött „a falu vízellátása”. 1960-ban megyénkben mindössze Debrecenben üzemelt igazán közüzemi vízellátás, ezenkívül még 16 helységben törpe vízmű, illetve körzeti vízezetek, elsősorban pozitív artézi kútra kapcsolva.

Gyakorlatilag megyénkben is a vízművesítés kezdete 1961-re tehető, miután az igények találkoztak a lakosság lehetőségeivel, áldozatvállalásával, megteremtődött a társulati vízműépítés lehetősége és megalakult a megyei vízmű vállalat. Így 1961–70 között 17 új társulati törpe vízmű, illetve kisvízmű épült meg, és 10 korábbi körzeti vízezetek épültek át korszerű formában. Ennek alapján 1970-ben 82 településünk közül 27-ben

üzemelt korszerű vezetékes víz-ellátás. Ebben az időszakban épült törpe, illetve kisvízműveinknél az eltelt időszak alatt hálózatkonstrukciók nem kellett végrehajtani. Kétségtelen, hogy termelés vonalán azóta egy részüknél ütemekre bontott fejlesztéseket kellett végrehajtani, de ez, azt hiszem, azon túl, hogy már akkor törekedtünk szakaszolt, tovább bővíthető beruházás megvalósítására, abból is fakad, hogy az elmúlt húsz év fejlődése messze felülmúlta 1960-bani elképzeléseinket.

A megvalósított művek sikere alapján nemcsak a lakosság körében, hanem a párt, tanácsi és vízügyi szervek körében is egyértelművé vált 1970-ben az igény, hogy nagyobb ütemű társulati programmal biztosítsuk a községeink továbbfejlesztéséhez szükséges vezetékesvíz-ellátást. Így célul tűztük ki, hogy 36 társulati úton épült községi vízművel, illetve a meg meglévő törpe vízművek és körzeti vízezetek átépítésével az V. ötéves terv végéig minden településen vezetékesvíz-ellátás legyen.

Felgyorsult a vízműépítés üteme

Programunkat minden érdeklőt szerv és a lakosság egyértelműen fogadta, és megvalósításában támogatta azt. A megvalósításhoz intézkedési terv készült, a lelkes, egyszerre történő megvalósítási igény miatt a települések között fontossági sorrendet állítottunk fel, a társulati program megvalósítását tervszerűbbé tettük. A tervszerűséget a tervek készítésénél is biztosítottuk, ezen belül az első perctől kezdve az üzemeltető vállalat véleményezési jogát, a vízügyi szervek útmutatásait, javaslatait.

Közös álláspontunk volt — melyet megyei sajátosságként is emlegetnek —, hogy a kisebb vízműveknél, falvakban, ahol a település-szerkezet, a domborzati viszonyok megengedik, költségkímélőbb víztornyos vízellátás helyett hidrofóros üzemeltetésűnk. Ez az elmondások megyénkben igazolta helyességét.

Településeink általában egymástól nagy távolságra vannak, de elvünk volt, hogy ahol arra lehetőség kínálkozott, ott a leggazdaságosabb megoldást, két-három települést ellátó vízművet hozunk létre, melyet ma kistérségi vízműnek nevezünk. Ilyet a 36-ból hét esetben tudunk megvalósítani, illetve egy térségi vízművet Szabolcs megyével közösen (megtörtént, hogy sehogy sem akarta a lakosság a kistérségi vízművet, végül falugyűlésen felhozott indoknok győzte meg őket, hogy az egyik településen lesz a vízmű, a másikban a víztornyos).

Vízműépítésünket hátráltatta az OTP-hitelek kétértelmű bizonytalansága, komoly időszakos anyagihiányok. Ehhez jött 1974-ön a vizek gázosságának problémája — a megye I. kategóriába lett sorolva —, amely alapján 1974 után szinte minden vízműünknel többletberuházás

ként gáztalanítókat kellett építeni.

Előbbiek ellenére programunkat gyakorlatilag megvalósítottuk. Úgy érzem, jól gazdálkodtunk a pénzeszközökkel, helyes volt az az irányelvünk, hogy inkább minden településen biztosítsunk gazdaságos, szakaszolt, továbbfejleszthető — de az új igényeknek, a lakossági bekötéseknek is megfelelő — vezetékes vízellátást, mint jóval kevesebb településben túlzó, indokolatlan beruházásokat is tartalmazó vízművet. Így jelenleg 72 vízmű látja el 82 településünket, melyből 78 településben vízmű vállalat által üzemeltetett közüzemi, négy településben jelenleg még kapcsoló vezetékes van, ahol a vezetékesrendszer a vállalat kezelésében van, a vizet pedig tsz-tól vásárolják meg. Ezek teljes közüzeművé tétele a következő tervidőszak feladata. Így a vezetékes vízzel ellátottak aránya 85 százalék, mely jobb, mint az országos átlag, a lakásbepökések dinamikája is nagyobb az országos átlagnál, mely kedvező még akkor is, ha még nem értük el az országos átlagot, hiszen vízműveink jó része 10 éven belül épült.

A vízművesítés főbb tapasztalatai

Megvalósult vízműprogramunk alapján az alábbi főbb tapasztalatokat rögzíthetem:

— A vízműépítési program első lépésétől kezdve jó és folyamatos volt a koordináció, az együttműködés az összes érintett szervekkel.

— A leendő üzemeltető vízmű vállalat bevonása a tervezéstől kezdve az átadásig biztosította a nagyszámú vízművön belül a tipizálást. A kivitelezésnél egyszerű, könnyen kezelhető szerkezetek, megoldások alkalmazását, szakaszolt kivitelezést és üzemeltést.

— Vízműkapacitás és a fogyasztás, illetve az ugrásszerűen megnőtt fogyasztás szinkronizálás folyamatos biztosítása, még akkor is, ha az elosztóhálózat nagy ütemű fejlesztését átmenetileg korlátozunk kell vizkorlátozás megelőzése céljából.

— A megye területén majdnem mindenütt jelenlévő gáz az üzemeltetési vonalon még meg nem oldott további nehézségeket vetett fel a víztisztítási technológiában és közegészségügyi téren (másodlagos szennyeződések).

— A vízellátásban elért öröndetes eredményeink mellett, megyénkben is a közműves vízfogyasztásból keletkező nagy mennyiségű szennyvíz, 112 ezer köbméter nap, kapcsolódó problémákat vet fel és igen komoly megoldandó feladatként jelentkezik azok szakaszú elvezetése és tisztítása. Sajnos, jelenleg csak 17

településünkben van közmű, amely a lakosság 30 százalékának tud csak korszerű szennyvízelvezetési lehetőséget nyújtani. Ezen belül is a megyei ellátottság csak 14 százalékos. Így az eljövendő időszakok fő feladatának tartjuk a megyében a közműves szennyvízelvezetési társulati úton való gyorsítását, a keletkező szennyvíziszapok megfelelő elhelyezését.

Szükséges ez, hiszen több településünkben a kialakult magas talajvízszint miatt új csatornaműveket kell építeni, illetve ahol már van csatornamű, annak bővítésével, a lakossági bekötések szorgalmazásával a településeken a „közmoólló” tovább nyílását közzenteni.

A társulati program kialakítását a konkrét települési tanulmányok készítésével megkezdjük Kísérletképpen Komádi—Kaba településeken indítottuk 1984-ben a szennyvízcsatornázási munkát, melynek tapasztalatait a többi település programjainak elkészítéséhez, gyakorlati megvalósításához felhasználjuk.

Hetedik ötéves tervünk alapvető célja ez irányban a szennyvízkezelés és tisztító művek gyorsabb ütemű fejlesztése a lakosság, az emberri és természeti környezet megóvása, javítása érdekében.

Dr. Angyal László
a Hajdú-Bihar megyei
Tanács V. B.
építési és vízügyi
osztályvezetője

Lépést vált a Ruházati Kiskereskedelmi Vállalat

Nem mindennapi a sürgős Hajdú-Bihar megyei Ruházati Kiskereskedelmi Vállalat központjában. Néhány nap múlva a Széchenyi utcára költözik a vállalat, mert a régi megyeháza épületébe a megyei tanács egyes részlegei kerülnek át. Nemcsak a költözködés okoz sűrű forgást a vállalatnál: lépest akar váltani a szolid üzletpolitikájáról, korábban is jó áruellátásáról ismert cég.

A kereskedelem terén élénk verseny váltja ki kívülről ezt a lépésváltást, s a nemrégiben megújult vállalati vezetés igénye is a piaci követelményekhez való igazodás. A változások egyik bizonyítéka, hogy az utóbbi időben a vállalati gazdálkodás középpontjába került a nyereségszámra való törekvés. Ez megmutatkozott a kisebb üzletek szerződéses üzemeltetésre történő meghirdetésében és kiadásában, a nagyobb egységek jövedelemérdekeltésű gazdálkodásba vonásában. Az is a változás markáns bizonyítéka, hogy lemondtak Berettyóújfaluban egy nagy alapterületű üzlet bérleti jogáról. Az áruház szomszédságában levő ruházati üzlet a maga négyzetméterével és négyzetméterével és költségeivel nem bizonyult jövedelmezőnek, így a bérletjog átadásával jól járt a vállalat. Az átvevő, a Berettyóújfalui és vidéke AFESZ profilját is változtat: minofalatos boltját és sportszertüzellet nyit — a hírek szerint — legfiatalabb hajdú-bihari városunk főutcáján.

Az is az utóbbi időszak krónikájához tartozik, hogy a vállalati vezetők felismerték: a korábbiaknál is nagyobb jelentősége van a termelőkkel történő közvetlen üzleti kapcsolat kialakításának. Korábban ez jórészt abban mutatkozott meg, hogy a vállalati beszerzők a gyárban, a gyártól vásároltak, s a megosztott nagykereskedelmi árrés mind az eladónak, mind a vevőnek jól jött.

A más jellegű üzleti kapcsolatnak a közös üzletek jelentik a kezdetét. A Bajai Finomposztó Vállalat „Treff” márkájú szabadidő-ruhából a Vörös Hadsereg úti férfi divatáru-boltban hoztak létre mintaosztályt. A Hazai Fésűfonó Vállalat szöveti és fonalai a Napugár gyermekruházati szaküzletben kerülnek nagy tételben és választékban eladásra.

A közös üzemeltetésű kiskereskedelmi egységek tartós vagy időszakos ellátási hiányt szüntetnek meg az együttes üzemeltetésből származó érdekek alapján. A vállalat beszerzési politikája mindeztől függetlenül alapjait tekintve nem sokat változott. A legfontosabb beszerzési források, s talán ez természetes is, a Debrecenben működő kereskedelmi vállalatok.

Az ellátás mértékében azonban már érdekesek az arányok. Megérdemelne egy alaposabb elemzést, hogy miért tudja a beszerzést végző boltvezetők és helyetteseik igényeit, elképzeléseit nyolcvan százalékban kielégíteni a Vénus Kereskedelmi Vállalat, s a cipők értékesítésével foglalkozó Topán Kereskedelmi Vállalat miért csak 63, a textilkereskedő Meteor pedig 47 százalékban partner?

Lehetséges, hogy ebben az is szerepet játszik: több a textilgyártó hazánkban, mint a kötött árut készítő. Fogalmazhatunk úgy is, hogy a vásárlók számára még jó is, ha több forrásból szerzi be áruját a kiskereskedelmi vállalat. Az elmúlt esztendő ezen a téren is hozott néhány változást. A közös üzemeltetésben bontott működő vállalatok közül a Minőségipógyárral, a Soproni Szőnyeggyárral, a Kaposvári Ruhagyárral kerültek közvetlen kapcsolatba, s így a termelői beszerzés aránya elérte a 17 százalékot, míg a vásárolt áruk közel egynegyedét nem a megyében működő kereskedelmi vállalatoktól vették meg.

Az ország különböző ruházati kiskereskedelmi vállalatai alakították a RUHAKER Társaságot. A tagságból következően mintegy 12 millió forint értékű importáru bővítette 1984-ben a kínálatot, amit a kishatármenti árucserre egészített ki. Ez utóbbi értéke mindössze hárommillió forint, s ez talán azért említésre méltó, mert mutatja a tartalékokat.

Az értékesítés az elmúlt esztendőben 40 millió forinttal haladta meg a tervezettet, s a vállalat üzleteiben vásárlók 1,13 milliárd forintot hagytak a pénztárakban. Az áreltérítés eszközeivel is a körülményekhez képest elváltak a vállalati szakemberek,

és a költségek is a tervezetthez közelállóan alakultak. Így érthető, hogy a nagyobb forgalom az elképzeltnél nagyobb nyereséget eredményezhet.

Ebben az esztendőben jó esetben mindez megismétlődhet. Am aki figyelemmel kíséri a ruházati kereskedelemtérnek bekövetkezett változásokat, az egyre élésebb verseny, az azt is észreveheti, hogy a hosszú távú piacmaradás érdekében a korábbiál is dinamikusabb üzletpolitikát kell folytatnia a vállalatnak. A vásárlók oldaláról közelítve mindez kiterjedhet a talán hosszúnak tűnő név megváltoztatására, az üzletek egységes kintősi reklámozására, a korábbiaknál nagyszágrendekkel jobb

A ruházati kiskereskedelem egyik csúcsidőszaka a nyári vásár

propagandára. Félreértés ne essék: nem az a baj a Ruházati Kiskereskedelmi Vállalattal, hogy amit csinál, azt rosszul csinálja. Inkább az az igazság, hogy nem alkalmazza a marketing egy régi szabályát: 90 százalékban tegy helyesen, 10 százalékban beszélj róla.

Talán ekkor nem lenne annyira szembetűnő a konkurrenciák aktivizálása. Nem egy versenytárs például nagykereskedelmi tevékenységbe kezdett, mások — köztük idegen profilú vállalatok — a ruházati üzletek nyitásával látnak fantáziát. Talán kevesen tudják, hogy a jelenleg érvényes jogszabályok közel 50 százalékig lehetővé teszik a szakosított kereskedelmi vállalatoknak

más termékek forgalmazását. Erdemes lenne megfontolni különböző kozmetikai cikkek, ajándékosz cseljából is megvehető áruk forgalmazásának megkezdését.

A vállalat vezetőiben van is hajlam a korábbiál aktívabb üzletpolitikára, a konkurrenciák által diktált ütem felvételére. Remélhetőleg az egész vállalati apparátus képes lesz az új tevékenységek gyors alkalmazására. Annál is inkább, mert a néhány napja érvényes szabályozók alaposan megnyirbálják az előzőekhez képest a nyereséget. Ez is arra ösztökéli: még dinamikusabb üzletpolitikára lesz ebben az évben szükség.

Hajdú István

Bizalom harmadszor is...

A Magyar Gördülőcsapágó Művek kisso-
rozat-gyáregységének forgácsolózúzmében
újjá Szabó Miklóst választották alapszerve-
zeti párttitkárnak. Immáron harmadszor. Az
volt munkatársai, elvtársai véleménye, hogy
a megfiatalodott vezetőségben ő képviselje a
folyamatosságot. A 41 párttagot számláló
kollektíva egyhangúlag rá voksolt.

— Debreceni vagyok, munkácsaládból
származom. Ez már elegendő volt ahhoz,
hogy jómagam is a munkáspártot választ-
sam — kezdte életútja ismertetését. — A
Vagonygyárba jelentkeztem vasestergályos
ipari tanulónak, ott kezdtem 1952 szeptembe-
rben. A 109. számú MTH-intézetben tanu-
laltam. Egy év után átirányították a GÖCS-
be. Ide jobban kellett a szakmunkás-után-
pótlás. Az 1950-es évek első felében nagy
fejlesztésnek indult ez a vállalat. Most is azt
mondom, a szocialista iparosítás hőskora
volt ez az időszak.

Szabó Miklós 1954-ben kapott segédleve-
let. Akkor még így nevezték a szakmunkás-
bizonyítványt. Egy év múlva pedig megkap-
ta a sztahanovista jelvényt. Korán felfigyel-
tek tehát a tehetséges, ügyes kezű fiatal
szakmunkásra.

— A mai fiatalok számára már írott tör-
ténelem a szocialista versenymozgalom ma-
gyarországi kezdete. Kérem, beszéljen er-
ről.

— Akkor még egyéni versenymozgalom
volt. Abban állt a jelentősége, hogy kiemel-
kedő egyéni teljesítményekkel ösztönözzünk,
mutassunk példát. Jól emlékszem rá, en-
gem is elküldtek, hogy tanulmányozzam
Pióker Ignác és Muszka Imre munkamód-
szereit. Sikertől átvenni tőlük jó néhány
szakmai fogást.

— Mi a véleménye a munkaverseny mai
formáiról, módszereiről?

— Másféleképpen emberközpontú, mint régen
volt. Csak a mi kollektívánkról beszélek, a
Kömöcsin Zoltán Szocialista Brigádról. 1958-
ban alakultunk. A munka mellett már arra
is gondoltunk, hogy a közösség nevelje az
egyént és viszont.

— Hogy érti ezt?

— Úgy, hogy a tizenegy tagú brigádból
először csak én egyedül voltam szakmunkás.
Most már mindenki az. Egyedüli párttag vol-
tam, most pedig kilencen vagyunk a tizen-
egyből. A munkateljesítményekről nem be-
szélek. Elég az, hogy hétszer nyertük el a
a vállalati kiváló címet, 1983-ban pedig Al-

lam; Díjjal ismerték el a munkánkat. Az a
jó ebben a kollektívában, hogy megvan
binnen a megújulási készség, az újhoz való
alkalmazkodás képessége. Most benevezünk
a nemzetközi munkaversenybe is. A moszk-
vai 1. számú Csapágygyár brigádjával va-
gyunk versenyben. A verseny eddigi zaka-
szait mi nyertük. Májusban, a győzelem
napján lesz a végső értékelés.

Ennek az állandó megújulási képességnek
forrása volt a példamutatás. Szabó Miklós
például elvégezte 1962—64 között a gépipari
technikumot. Akkor már párttagként is pél-
dát akart mutatni.

— Mikor vették fel a pártba?

— Ez megint bonyolult dolog. 1958—60
között katonai szolgálatot teljesítettem. Ott
lettem tagjelölt 1959 végén. Teljes jogú tag
1961-ben lettem. Érdekes az egész dologban,
hogy már tagjelöltként pártcsoportvezető
voltam.

— Indíttatás?

— Edesanyám és édesapám is párttagok
voltak. Apám volt a felszabadulás után a
Sztyori-telep első párttitkára. Róluk vet-
tem példát. 1970-ig az ifjúsági mozgalomban
dolgoztam.

Fanyar mosollyal jegyzi meg:

— Kiöregedtem onnan. Pedig olyan szép
dolog fiatalnak lenni.

— Alig egy órája fejeződött be a vezető-
ségválasztó taggyűlés. Mi a véleménye a
most megválasztott alapszervezeti vezető-
ségről?

— Tehetséges, vezetésre termett fiatalok.
Óttagú a vezetőség, közülük négyen vagyunk
fizikai dolgozók, illetve közvetlen termelés-
irányítók. Az ötödik tag egy fiatal gépész-
mérnök. Két nő is van a vezetőségben. Egy
dolog azonban mindegyikünkben közös: az
ifjúsági mozgalom nevelői vagyunk. Büsz-
kek vagyunk arra is, hogy a mi alapszerve-
zetünk sok vezetőt adott. Van közöttünk
megyei pártbizottsági tag is...

— A taggyűlést követően a vezetőség meg-
tartotta első ülését. Mit határoztak meg leg-
fontosabb tennivalóknak a munkamódszerük-
ben?

— Röviden válaszolva: minden tevékeny-
ségünkben, döntésünkben érvényesüljön a
kollektív vezetés és az egyéni felelősség.
Minden tekintetben meg kell osztanunk a
feladatokat. A vezetőségen belül is úgy osz-
tottuk el a reszortokat, hogy mindenki
azon a munkaterületen dolgozzék, amelyen
legjobban tudja kamatoztatni képességeit,
készségeit, felkészültségét.

Szilágyi Károly

„A munkával álmodom...”

NÉGY ÉVTIZED AZ ÉPÍTŐIPARBAN

Kezdetnek ezt az írást
Mile Lajosról akar a be-
szélgetés vége felé is,
„sápongó témákkal, hiteles
képet mutatva, mennyire
aktív ma is. Lehetőségeken,
a jelen és jövő gondjain tö-
ri a fejét. Energikusan so-
solja érveit, több évtizedes
építési-építészervezési ta-
pasztalatával. De az időren-
di sorrend, ahogyan tör-
téntek a dolgok, s ahogy el-
mondta az élettörténetét,
ugyanúgy kirajzolják az ol-
vasó előtt a képet; egy mun-
kás élet képét.

— A Hajdú megyei Építő-
ipari Vállalatnál 1945 óta
dolgozom. Igaz, akkor még
nem így hívták... no, de
haladjunk sorjában. Reálba
jártam a háború előtt, és
minden vágyam az volt,
hogy repülő, lehessek, el is
mentem repülőönvendékeknek
Ungváron szolgáltam, ami-
kor azt mondta a parancs-
nokom, hogy olyan jól raj-
zolok, jelentkezzem a kétvé-
tész-műmesteri tanfo-
lyamra, amit akkor meghir-
dettek (tulajdonképpen tech-
nikusi volt ez). Aztán a há-
ború alatt repülőterek épí-
tésénél dolgoztam, Debrecen-
ből Pestre, onnan a pápai re-
pülőterre kerültem. A hábo-
rú végén Bécsben kötöttem
ki tífuszgyanús betegként.
Azt mondták, hoznak haza
bennünket, de Pozsonyól
Brünn felé ment a vonat,
erre néhányadmaggal ki-
grottam a vagonból. Haza-
jöttem, augusztus 14-én,
1945-ben.

Szeptember 3-tól már dol-
goztam, a Debreceni Építő
Munkások Munkaszövetkeze-
tében. Régi jó mesterek, kö-
művesek hívtak engem oda,
ismertek jól, tudták, hogy
szeretek dolgozni. Nem is
igen tudtam én arról azelőtt,
hogy: mozgalom — katona
voltam, bár fegyver nélkül.
Nem volt problémám a mun-
kaszolgálatosokkal sem, aki-

ket kirendeltek az építkezé-
sekhez, amiken dolgoztam.
Kerestem 50 pengőt, és a
Goldstein bácsi hitelbe adott
el nekem öltönyt; aztán ami-
kor munkaszolgálatra kerül-
tem — én sosem dohányoztam, de
ellátmányt kaptunk — neki-
adtam a cigarettámat. Bródi
Imre mérnököt be kellett
volna kísérnem Főtra, Bródi
eleve Pesten maradt, mond-
tam neki, menjen haza a
családjához, bújjon el, Főton
nagy volt a fejtelenség, én
mászáltam ott egy darabig
a tömegben, végül odaálltam
egy tiszt elé, hogy most már
írják alá az átvevő papírt,
mert rég leadtam, akit kel-
lett... Talán kalandosan
hangzik, de hát az általam
adott igazolásnak és a régi
köműves ismeretségemnek
köszönhettem a gyors mun-
kába állást. Volt olyan is,
még a háború alatt, hogy a
repülőteret ott könyököl-
tek az ablakban, amikor az
egyik mester utánam szól:
Mile elvtárs! Jőisten, mon-
dom, hát meghallják! Egy-
ívásának, hasonló gondolko-
dásának tartottak magukkal,
hozták hozzá az elszámolási-
kat, nem csapta-e őket be
a vállalkozó... Így kezdő-
dött.

— A háború után a hely-
reállítási, az építőiparban
dolgozó embereknek bizo-
nyára még nagyobb felada-
tot jelentett.

— Rengeteget dolgoztunk.
A vagonygyár volt a legna-
gyobb munkánk, a sok hely-
reállítás mellett. S akkor az
infláció miatt én hordtam
ki, hetente, az emberek pénz-
ét is. Helyreállítottuk a Bu-
dai Ezsaiás utcánál a gyógy-
pedagógiát is, aztán a repü-
lőteret. Annak a rajzait a re-
pülőteret pedig híresek
voltak a keménységükről.
Ami hiába, hideg ellen nin-
csen vitéz.

— A minap észrevettem,
hogy egészen fent dűr a
vakond. Azt tartják, hogy
ez azt jelenti: rövid, enyhe
tél lesz. Mégis milyen hi-
deg van!

— Olyanra mi már nem
emlékszünk, hogy Sárretud-
variban valamikor is meg-
fagytak volna az állatok.
Emberre is csak egyre.
Galó Pista fagyott meg ré-
szegen a kocsmá előtt több
mint negyven esztendője.

— Akar hallani egy igaz
történetet? — kérdezi a
kéthetes (77 éves) Seres
Pál. — A harmincas éve-
kben nyolc hónapra elszé-
gödtem a feleségemmel a
kalocsai érsek birtokára
dolgozni. Úgy volt, hogy az
idő kitélve kapjuk meg a
pénzünket. Az intéző fel-
is vette az összeget, csak-
hogy nem továbbítottá, el-
tűnt vele. Ott maradtunk,
harminc házaspár gyere-
kekkel, fillér nélkül, neki a
télnek. Panaszt tettünk az
érseknél, de csak a kezeit
tergette. Mindegyikünk-
nek küldött öt pengőt vi-
gasztalásul. Hiába mentünk
a bírósághoz is, semmit
nem láttunk a bérünkben.
Jött a tél, tűzrevaló egy
szál se. Meleg süton könnyű
telmi, de a mi házuk
hideg volt. Mit tehettem,
vittem fát az erdőről. Egy-
szer elkaptak, s két hónap-
ra leültettek. Hogy lehe-
rett ezt velünk megcsinál-
ni? — kérdezi elgondolkod-
va, ki tudja, hányadzikor.

Erdei Sándor

teg gémeskút volt arrafele,
bolgárkertészet a helyén. Va-
lamikor szeméttelp volt ez
a terület, feltöltődött, jó hu-
muszos lett a talaj, kerté-
szetre kiválóan alkalmas.
Még Aczél Géza építész-
mérnök javasolta a rendezé-
sét a század elején, majd
Borsos József tervezte a su-
gárutat. A talajvíz mástel-
mére volt fent... A
munkásszálló tulajdonké-
ppen az első épülete az Új
Elet parknak, amit még nem
is én kezdtem 1955-ben, de
1957-ben, amikor elkészült,
már én vakoltattam. Azután
vándoroltunk tovább, építés-
vezető, fő-építészvezető, majd
a vállalati központban ter-
melésirányító szervező mun-
kán voltam nyugdíjba me-
netelemig. Utána is besze-
gtem még. Most éppen a vál-
alat történetének megírásá-
ra kértek föl többérmagga-
mál, azután járok, így egy
kissé benne is vagyok most
az emlékezésben.

— Hány lakás építésében
vett részt?

— Ahogy számolgattam,
vagy húsz ezer. S ez csak
egy szám, de mögötte min-
den nap, minden áldott nap
újabb szervezés, újabb agi-
táció van... Szervezés...
Amikor az Újkertben elké-
szült a tizenennygyemeletes,
annak a tetejére mentem
fel, gyalog, lift nem volt,
onnan néztem, hogy folyik a
munka, megkezdtek-e idő-
ben? Hogyan dolgoznak?
Mondom például az egyik
munkásnak: Jóska, magát
itt meg itt láttam csavarog-
ni! Honnan látta? Mondom
neki: a helikopterről! Ha
láttam futni valakit az épí-
tési területen, akkor már
tudtam, hogy az Berecki
Laci bácsi, főművezető. Sie-
tett mindig. Jöjjön időben
a panel, sérületlen legyen,
mert mi nem javíthatjuk
ott a helyszínen, és számos
más gond. Nagyon kellett
szerveznünk a dolgokat.

— A Békessy Béla út letelején
tartottunk, az alapozásoknál,
amikor abbahagytam. S
nyugdíjasként a Vezér utcai
építkezések előkészítésében
vettem megint részt.

— A lakótelepeket sok
kritika éri. Ön mint az
egyik építőjük, hogyan lát-
ja ezt?

— A Libakert, azaz az Új
Elet park ma nem is tűnik
környezetében olyan rossz-
nak, pedig majdnem kétezer
lakás van ott. A Vénkertben
csináltuk, arra mondtam,
hogy nagyon sűrű, sem er-
kély, se semmi nincs, csak
a homlokzatok; hát inkább
legyen két-három lakással
kevesebb, de ne ilyen... Ezt
akkor egy újságról írtam el is
mondtam. Utána többen ne-
kem estek, a beruházók, ter-
vezők részéről, miért mon-
dod én ilyeneket? „Ne
mondj ezt, Lajos, hát tudod,
hogy nincs arra pénzünk...”

— Milyen feladatokkal lát
az építőipar előtt?

— Valamikor a blokkos
építés volt a sláger, arra
esküdünk: gyönyörű dol-
goz... Jött a házigyár: gyö-
nyörű! Ez kell! Meghallot-
tuk ám egyszer, hogy ezek
ötven-hatvan évre épülnek.
Megkérdeztük aztán egyszer
a minisztert, Bondor elvtár-
sat, aki itt járt, és ő azt
mondta: „Aki majd akkor
élnék, spekuláljanak azok
rajta, mit csinálnak ezekkel
az épületekkel!” Szerintem
fejlesztetni kell, nem szabad
leállni, leblokkolni, új
anyagok is vannak, lehet a
házakat jobban szigetelni,
műanyaghabokkal például.

— Az „állagmegóvás” a
jövő egyik útja?

— Feltétlenül. Ha nem
kreativitással, lelkesedés-
sel csinálja valaki ezt a
munkát is, akkor nincs mit
beszélni! Még most is sokat
álmodom azokkal a munká-
kkal, amikben benne voltam,
ahogy szólok az emberek-
nek: „Vigyázzatok!” Gond-
sabb munkával többet le-
hetne elvárni, és aztán az
elkészült dolgokat nem
otthagyni, hanem gondozni.
Mindig. Ha letérik egy lába-
zatrój a díszítés, a burko-
lólap, mint ott a Tóthfalusi
téren, a Naplóval szemközi
házon, akkor azt pótolni
kell, mihamarabb...

Szilágyi Gábor

Miko

A munka

Talán hamar
az idő — halló
vel ezelőtt egy-
ti sajtótájékozt
a munkavédele
ban a munkás
felelő rangot
kon és üzemek
talán eljön az
hangsúlyozta a
mikor az egy
komolyan vesz
afféle szükség
kezelik majd.
latok azóta is
nak. A gyár
meket járva ug
azt tapasztalom
kavédelmi tevé
zony nagyon k
kap fontosság
szerepet. Még
van ez, ha mi
derül a baleset
ból. Mert azt
tudjuk belőle
hogy az adott
tak-e megfelel
teni a munkás
Pedig ez lenne
legfontosabb:
menyeket tere
zónák, ahol a
szélye minimál
Sziinte már lá
vállalatvezető
ugyan, ilyet cs
aki abszolút né
zá... Sajnos,
jól, hogy a
csökkentett
olyan összege
egy-egy cégne
kiadására nem

A pénz er

A berettyóúji
ben például jó
nyit tudnak
munkavédelmi
amire szükség
ennek is örül
a kis pénz idő
szulja magát, h
két soha nem
len helyen sem
menyeket tere
rnunkavédelmi
fogalmazta meg
helyzetüket: ol
szegény ember
dig új folt ker
nemigen futja,
hasonlatokkal,
valót az ELZET
a gyárban, ahol
új gép, az új
ahol sok a más
holm, s ahol k
munkás és nin
zedes tradíció.
kában, sem a
ben. Milyen j
zet? Lehete
— Volt idő,
veken belül na
tunk az alacs
statistikában
ga elé a kimut
Jenő igazgató
lott a helyzet
máshol is úgy
profilal indult
balesetek száma

— A számok
mondanak — v
Cseke László r
vezető. — Gyá
balesetek szá
viszonyítva töb
százalékkal, a
szendőbe ment
száma 12 száze
kedett. Nem n
molyabb bales
szó, de a sok k
a statisztikánk
üzemi balesetn
valaki reggeli
ja a kezét Per
baj a dolgozók
lensége miatt
Mi igyekszün
venni a munká
a művezetők é
zetők például
érdekeltek abb
nél kevesebb le
mi baleset.

— Volt már
hogy egy főn
pézt kapott, n
tartozó terület
történt?

— Persze. Az
vezetőknél és
csökkentették a
De mondom, ne
a hibásak. Ja
zünk szét az üz
gyakorlatlan sz
talál hibát.

Kinek ne lehet baja

A tűzoltó kés
gácsoló üzemb

Hideg ellen nincsen vitéz

NAGY TELEK EMLÉKE

Kinn hált az idő az éj-
szaka, s most reggel is
arcpírított friss a levegő.
Akkor legszívesebben téli
álmod aludnának (mert nem
fedezték fel az emberhóna-
pok és január, február szép-
séget), farkasordító hide-
get érezhetnek. Utunkat kis,
jelzőszerű kód díszletezi, a
határban terülő hódunya
maga alá temette a nyári
napról megpörkölt gyomnö-
vények csontvázait. Hódú-
nék, hósvatag. Igaz, fél-
Álmósító idő. A Keleti-fő-
csatorna befagyva. A síkos
úttesttel dacoló autók ab-
lakain pereg a természet
fekete-fehér filmje. Most
derül ki igazán az utak és
a sínek mellé kirakott hó-
fogók értelme. Az árokba
lépőt bizonyára fogva tartá-
ná a dereknyi magasságúra
duzzadt kristályos csapa-
dék.

A papírlap-fehérségben
már-már üdítően hat a fe-
gyes kedvetlen varjúraj eg-
ketésége. Nem eszi meg a
varjú a telet — tartja a
mondás. Nem bizony, pláne,
ha elhullik a fagytól
vagy az éhségtől. A koráb-
ban a meztelen szántóföl-
deken szerencsét próbáló
fekete madarak ma a termé-
nyártárolók közelébe me-
részkednek, s már a szal-
makazlak alamizsnájának
is örülni tudnak.

Nem irigylem a teher-
autók platóján kuporgókat.
Az elzúgó levegő még a ká-
nikulában is lehűti a testet,
nemhogy ilyen csikorgó hi-
degben. Egy férfi megy
elöttünk kismotorján, ruhá-
ja, mint a molnároké. Ki-
vált a hátát verte tele hó-
val a hátsó kerék.

meghízott a hó — meséli
Kerekes Kálmán, a maga
hetvennégy évével a sárrett-
udvari öregek napközi ott-
honában, ahol a régi, nagy
telekre emlékezünk. Össze-
vetjük a mostanit (ami
szintén meglehetősen az egy-
koriakkal. Amelyek, ha
enyhék voltak, azóta fel-
melegedtek, ha pedig hi-
degek voltak, valóságos
szibériaiakká váltak az
emlékezetben.

— Harmincnyolcban je-
ges volt minden — így a
nyolcvanhét éves Szabó
Imréné. — Nem tudtuk mi
még akkor a fokot, de bizo-
nyosan több volt minusz
hűszál. Azelőtt nem a
meteorológusok jóstolták
meg, milyen lesz a tél, ha-
nem az öregek. A csillagok
állításából meg az állatok
viselkedéséből. Ha a tehén
nagy szórt növesztett, hosz-
szú tére lehetett számítá-
ni.

Szűcs Sándornak a „há-
rom föld” (Sárrett, Horto-
bágy, Nagykunság) tudósá-
nak lebilincselő műve, A
régi magyar vízvivilág tud-
szinte elképzelhetetlenül
zord hidegekről. Nyájfá-
gyasztó, lélekdermesztő zi-
mankóról, nádkunyhókat
betemető hófúvásokról.
Ezek a csontkaparó idők
szerencsére mélyen a régi-
ségbe vesztek, nem vacog-
tathatják meg a mai em-
ber fogát. „Sárrettudvari
község jegyzőkönyvében
meg van örökítve — idézi
a néprajztudós az 1799-es
esztendőről szóló bejegy-
zést —, hogy „minden ne-
mű jószágot a mezőről még
azon nap kéntelenítettek
behajtottni az helységek-
be”. A sárretti nádházakkal
könnyen elbánt a „kurnya-
vicás” idő. „Ha rá nem la-
pítottá a gazdjára, fel-
kapta a feje fölül.” Kifagy
a borjú a tehénből — szí-

szegie a pásztor dideregve,
de még így is először a jó-
szágra gondolva.

— Nyolcvanegyben majd
hűsz cserepet hordott le
a téli szél a házam tetejé-
ről — mondja a hatvanéves
Orbán Etelka. — A ház vé-
gén is megbontotta a ta-
paszt a vályogon.

— Az én házam tetejé-
ről tavaly februárban ki-
lenc cserepet vitt le a
szélviha — csatlakozik
őz. Nyíri Gyuláné. — Ej-
szaka volt, nagy hófúvás.
Azon voltam megijedve,
hogy mindet lehordja. Más-
sik éjjel nem maradhattam
otthon, a lányomhoz men-
tem aludni.

— A gyümölcsfa alszik
összel — kezd egy törté-
netbe az egyik idős asz-
szony —, s az ember fele-
ségüstül ültette a csemele-
ket a kertben. Jó mély
gödörket csináltak a kis
fáknak. Az asszony bele-
néz a lyukakba, s azt
mondja az urának: — sok
szemet, fát kell vennünk,
nagy, hosszú tél lesz. —
Miből gondoltod? — így az
ember. — Hát csak abból,
hogy a piros bogarak na-
gyon mélyre húzódtak a
földben. — Az asszonynak
igaza is lett.

1816-ban Király Mihály
debreceni cívisnek „700
darab marhájból 26-ot ha-
gyott az idő” — olvasom
ismét Szűcs Sándor köny-
vét. Három évvel később
„Debrecen városában 11
hidegvett testet szállított
tak be”. Sisaivt, a nádudva-
ri postamestert Báránd
alatt vette meg az isten
hidege, s azt mondja róla a
fama, hogy „Kabára, a
helység házához bevitettek,
és a falhoz támasztván ma-

gától állott, mint egy fa-
ragott kép”. Sok bojtárból
nem lett „nagyidejű pász-
tor”, elvitte a tél. A ridg
pusztaik pedig híresek
voltak a keménységükről.
Ami hiába, hideg ellen nin-
csen vitéz.

— Olyanra mi már nem
emlékszünk, hogy Sárretud-
variban valamikor is meg-
fagytak volna az állatok.
Emberre is csak egyre.
Galó Pista fagyott meg ré-
szegen a kocsmá előtt több
mint negyven esztendője.

— Akar hallani egy igaz
történetet? — kérdezi a
kéthetes (77 éves) Seres
Pál. — A harmincas éve-
kben nyolc hónapra elszé-
gödtem a feleségemmel a
kalocsai érsek birtokára
dolgozni. Úgy volt, hogy az
idő kitélve kapjuk meg a
pénzünket. Az intéző fel-
is vette az összeget, csak-
hogy nem továbbítottá, el-
tűnt vele. Ott maradtunk,
harminc házaspár gyere-
kekkel, fillér nélkül, neki a
télnek. Panaszt tettünk az
érseknél, de csak a kezeit
tergette. Mindegyikünk-
nek küldött öt pengőt vi-
gasztalásul. Hiába mentünk
a bírósághoz is, semmit
nem láttunk a bérünkben.
Jött a tél, tűzrevaló egy
szál se. Meleg süton könnyű
telmi, de a mi házuk
hideg volt. Mit tehettem,
vittem fát az erdőről. Egy-
szer elkaptak, s két hónap-
ra leültettek. Hogy lehe-
rett ezt velünk megcsinál-
ni? — kérdezi elgondolkod-
va, ki tudja, hányadzikor.

— Sokfelé dolgoztak ez-
után?

— A Hortobágyon, Bihar-
keresztesen, Nagyráben, Sza-
bolcs-Szatmár megyében.
Nádudvaron... Akkor Ká-
dár elvtárs adta ki, azt hi-
szem, a rendelkezést, hogy
tízezer bányászlakást kell
felépíteni az országban. Mi
Egercsehibe mentünk, 1956—
57-ben, reggel hattól este
hatig tartó szakadatlan meg-
feszített munkában — de ezt
szó szerint értem! — átad-
tuk 150 lakást.

— Debrecenben Ön majd
az összes nagy lakótelep épít-
kezésénél ott volt, végig kö-
vette a fejlődést, a változá-
sokat.

— A GÖCS-lakásokkal in-
dult a városban a nagyobb
aranyú lakásépítés, állandó
két műszakos munkával. Az
első toronydarut ott dolgo-
zott, ki kellett használni. S
aztán a Libakert... Renge-

Böszörmény öröme

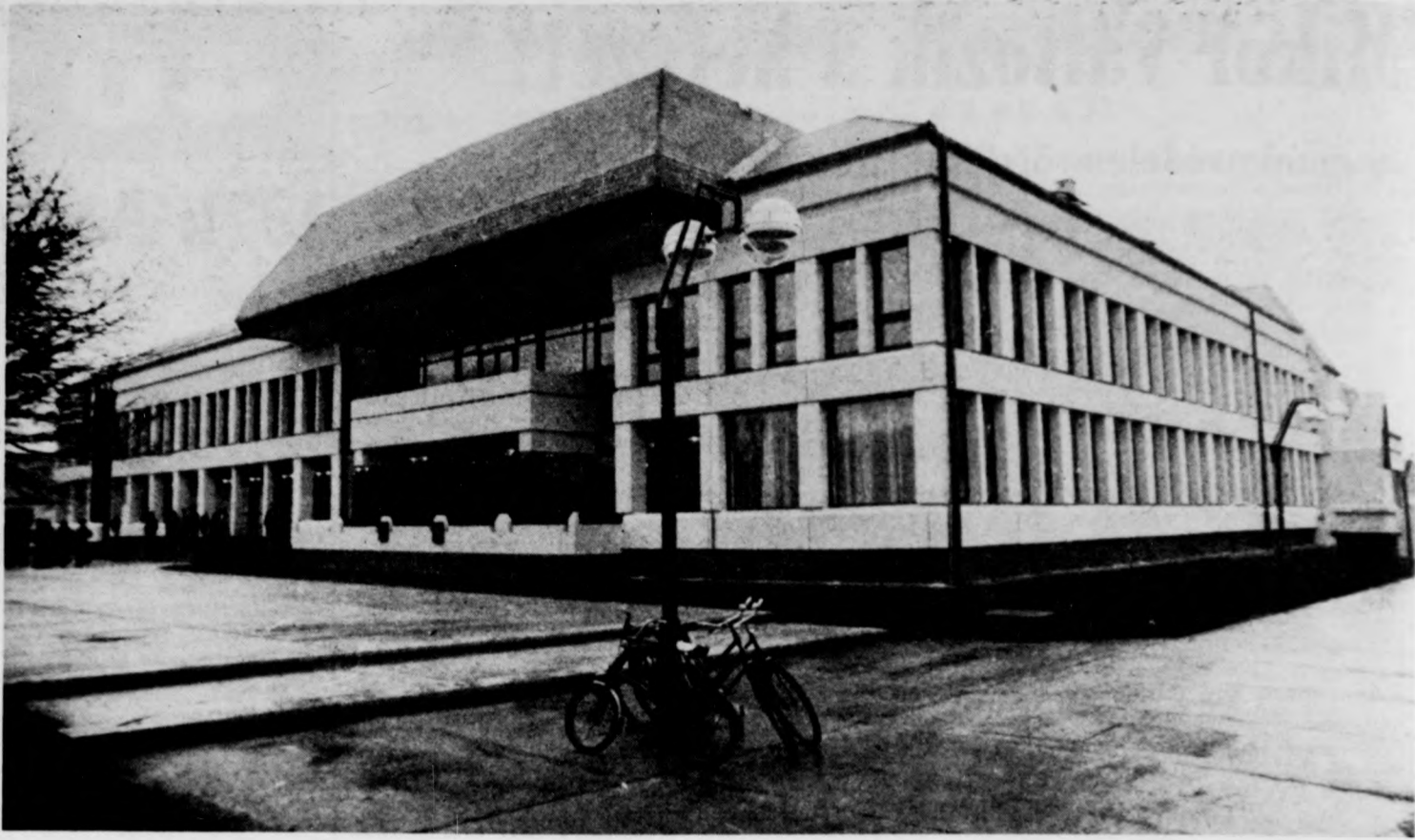
Igazán kellemes karácsonyi ajándékot mondhat magának Hajdúböszörmény városa: december 22-én ünnepléses külsőségek között adták át rendeltetésének a Sillye Gáborról elnevezett új művelődési központot. E beruházásuk időben különösen jelentősnek számít az esemény, még akkor is, ha Böszörmény valóban megérdemelt egy új házat a kultúrájának.

Gara Zsigmond építész és Mohácsi Péter belsőépítész tervei alapján 1981-ben kezdődött meg az építkezés, amelynek végösszege a kb. 15 millió forintnyi társadalmi munkával együtt 120 millió forintra rúg. Az igény elsődlegesen egy reprezentatív színházterem iránt fogalmazódott meg, s a végső kialakításban ez az egység került az épület középpontjába. A hozzákapcsolódó pódium- és próbaterem kisebb előadók tartására, illetve néptáncosok gyakorlatozására egyaránt alkalmas. A szakköri övezet főleg a felnőttekre számít, a fiataloknak és a gyerekeknek külön övezetek állnak rendelkezésre. Természetesen kiállítóteremnek is jutott hely a 4300 négyzetméter alapterületű létesítményben.

Nem kétséges, idő kell az új művelődési központ „bealakásához”. Az épület jellegéhez illeszkedő bútorok megvásárlásához külön 5 millió forintot kapott az intézmény; az éves költségve-

tési keret 9 millió. Huszonnyel gyarapodott a hivatásos munkatársak száma; közöttük ma már 8 a népművelő. Kár, hogy kényszerű takarékosági intézkedések néhány ponton (harmónikafal helyett függönyök) megbontották a tervezők elképzeléseit, és megnehezítik a többcélú hasznosítást; de remélhetőleg idővel lesz mód a szépséghibák megszüntetésére.

Nagy Gábor fotóriporter összeállítású különböző látószögekben igyekszik bemutatni a Sillye Gábor Művelődési Központot.

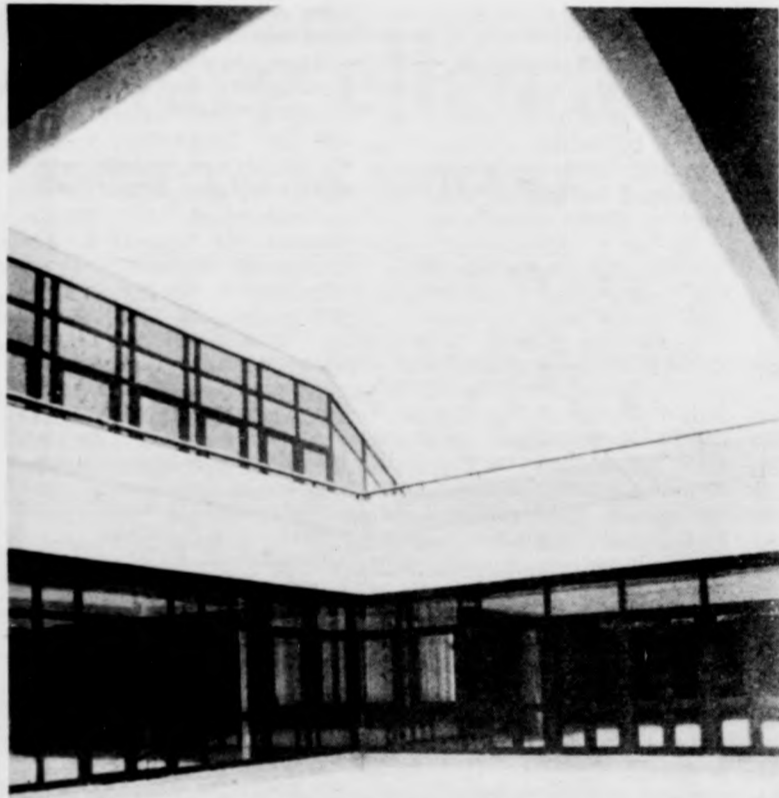
Az épület harmonikusan illeszkedik a főtér architektúrájába

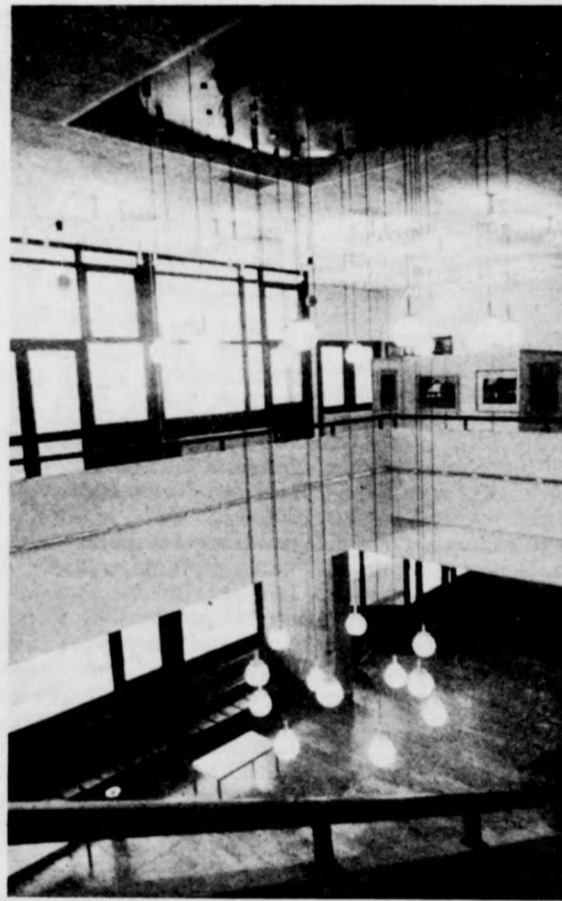
A központ: a 400 személyes színházterem. Mónus Imre igazgató a debreceni, a nyiregyházi és a békéscsabai színházakkal kötött szerződést előadások tartására

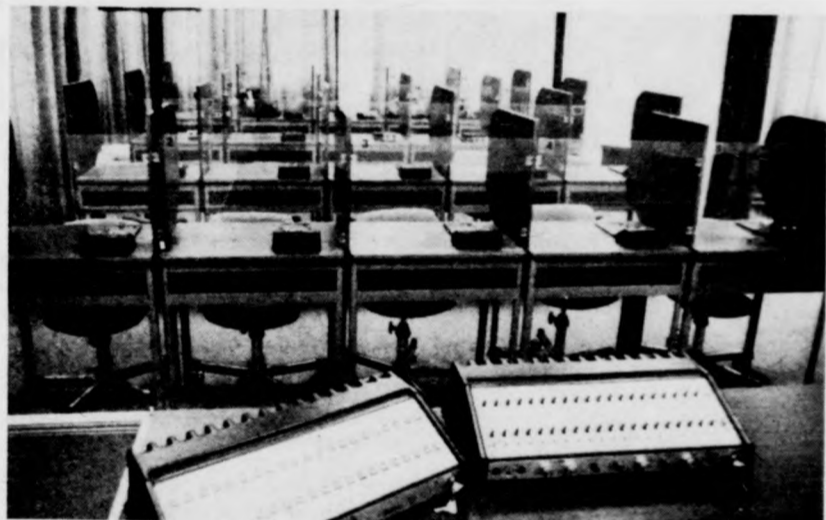
Pinczés István rendező vezetésével a Csokonai Színház művészei is közreműködtek (helyi énekesek, táncosok mellett) az avató szépen komponált történelmi emlékműsorában

A belső átrium nyáron megnyílik a vendégek előtt is

Interieur

Már szerveződnek a csoportok a ma még üres, korszerű nyelvi laborba

Popzene hi-fi minőségben

Gyermektáncosok a próbateremben

Játékok az ifjúsági övezetben

Debre

„A világ mag...
kapcsolatot az ö...
litikája számos...
tok kialakításá...
évek tapasztalat...
másod- és harm...
nösen vonzódn...
és népzenejének

(Részletek)

A fenti idézet...
galmazott felis...
ménye az, hogy...
Világszövetsége...
velési Intézet és...
más szerv 1985...
ban megszervez...
folklóregyüttes...
fesztivált.
Ausztráliáig a...
országából érke...
házánkba csoport...
lyeknek közös v...
valamennyien...
cokat tanulnak...
sitének saját ha...
A világszövets...
ceni résztvevői...
Sallai Sándortól...
libáb együttes k...
hallottuk:

— Az együttes...
csolata a Magyar...
szövetségével ma...
egy éve tart, egy...
amerikai ver...
sünk megszerv...
előkészítésében...
gitettek. Nagy...
annak, hogy me...
tunk a jövő év...
vára. Részt v...
bek között az...
tus 20-i marg...
ponti gálaműsor...
lamennyi külfö...
fellép majd Am...
jelentí tevékeny

KÖNYVJ

„Melyet — sz...
alcime — rész...
sokból, részint...
mány alapján...
tett Györfly Ist...
néhány fontos...
illusztrációit...
nyovszky István...
közül válogatták...
Nagykunsági kr...
ban megjelent...
rok című fejeze...
tett. S tovább:...
adás a karcagi...
gédletével, a...
vagyis Karcag...
Kunmadaras...
Túrkeve és Kun...
városok támog...
Nagykunsági fü...
dik számaként...
jeles néprajztud...
nek századik...
Bellon Tibor g...
készítésében. Ez...
rajzi” adatokból...
kiviláglik: szü...
lyen szeretettel...
mindenkori ma...
rajztudomány...
nőtt fiának, Gy...
nak emlékét. A...
ban jelent meg...
kiadásában, s u...
centenáriuma...
népelet című kö...
zó tanulmányair...
tása, amely a...
krónika több fe...
gába foglalta. E...
adás azonban a...
kunsági króniká...
megbózza úgy, h...
ső kiadás, az 19...
gét veszi alapul...
sziti a már em...
részletkiadás ill...
A néprajztudós...
György történés...
vel felhasználták...
kiadáshoz azoka...
kat is, melyeket...
István végzett a...
gi krónika terve...
kiadása számára...
cse lehet tehát...
vány is a népra...
kedvelőinek, gy...
kedves olvasmá...
is, akiket elsős...
könyv tudomány...
csábitanak olva...
magyarázata Gy...
tudósi talentum...
erényeinek, stílu...
mészetében rejli...
néprajztudomány...
het szépirói te...
megáldott, nag...
néprajzkutatók...
kiadásunk jövő...
az utóbbi egy-k...
ben épp a legjo...
kiemelkedőbbek...
vehettük kézbe...
láz csodálatos...
Székelyföld, ill...
monográfiáját.

Debrecen és a világfesztivál

EGY FOLKLÓRTÁBOR TERVEIRŐL

„A világ magyarsága állandóan keresi a kapcsolatot az óhazával. Napjaink helyes politikája számos lehetőséget kínál a kapcsolatok kialakítására és bővítésére. Az elmúlt évek tapasztalatai is azt igazolták, hogy a második- és harmadgenerációs magyarok különösen vonzódnak a magyarságnéptáncainak és népzenejének megismeréséhez.”

(Részletek a Magyarok Világszövetsége folklor beszámolójából)

A fenti idézetben megfogalmazott felismerés eredménye az, hogy a Magyarok Világszövetsége, a Népművelési Intézet és még egy sor más szerv 1985 augusztusában megszervezte a magyar folklorégyüttessel első világfesztivált. Kanadától Ausztráliáig a világ számos országából érkeznek majd hazánkba csoportok, amelyeknek közös vonása, hogy valamennyien magyar táncokat tanulnak és népszerűsítik saját hazájukban.

A világfesztiválnak debreceni résztvevői is lesznek. Sallai Sándortól, az Új Dél-Debrecen együttes képviselőjétől hallottuk:

— Az együttes munkakapcsolata a Magyarok Világszövetséggel már több mint egy éve tart, egyebek között amerikai vendégzereplésünk megszervezésében és előkészítésében is sokat segítettek. Nagyon örülünk annak, hogy meghívást kaptunk a jövő évi világfesztiválra. Részt veszünk többek között az 1985. augusztus 20-i margitszigeti központi galamúson, ahol valamennyi külföldi csoport fellép majd. Am ez még nem jelenti tevékenységünk befe-

jezését. Az Új Dél-Debrecen együttes javaslatára ugyanis dr. Gosztonyi János, a Magyarok Világszövetségének főtitkára elfogadta és támogatja egy — a világfesztiválhoz kapcsolódó, ám Debrecenben megrendezendő — néptánc-népzenei alkotótábor tervét.

— Nagy örömmel és lelkesedéssel látunk neki a program kidolgozásához és megvalósításához. Ugy véljük, hogy a maga nemében első világfesztivál programja méltó helyen és méltó körülmények között folytatható hazánkban. A tábor az elképzelések szerint augusztus 21-től 28-ig tart majd, és programjaiban szeretnénk bevonni minden érdeklődőt. Bár ez az egyhetes együttes folklorközösségünk célunk az is, hogy a világ minden részéből ideérkező külföldiek minél teljesebb képet kapjanak Debrecenről, a város múltjáról és jelenéről, kultu-

Az Új Dél-Debrecen együttes tagjai (Fotó: Vadász György)

rális értékeiről, a környező táj szépségeiről és az itt élő emberek életéről. Szeretnénk élni a kulturális és sportintézmények nyújtotta lehetőségekkel is.

Az Új Dél-Debrecen együttes számít a város vezetőinek, intézményeinek támogatására. A néptánc-népzenei alkotótábor programjával kapcsolatban bárki megkeresheti az együttest (a Kölcsey Művelődési Központban található) ötleteivel, javaslatokkal. A leendő házigazdák eddig körvonalazott tervei között irodalmi, komoly és könnyűzenei estek, táncok szerepelnek. Várják a Debrecenben működő tánc-együttesek tagjait és zenész barátait. Az egyhetes program jó alkalom lesz

egy-más megismerésére, a szakmai tapasztalatok kicserélésére.

A szándék nemes. Megvalósulása nemcsak azt eredményezi majd, hogy a világfesztivál résztvevői közös folklorműsorral mutatkoznak be a debreceni közönségnek, hanem hozzájárulhat az is — és ez sokkal fontosabb —, hogy a vendégek Debrecen és a debreceni szellem jó hírét vizsálgatva a földkerekség távoli országaiba. Ehhez azonban kétségtelenül az kell, hogy az Új Dél-Debrecen együttes támogatóira és segítőkire találjon a néptánc-népzenei alkotótábor házigazdájaként.

J. N. J.

KÖNYVJELZŐ

Nagykunsági krónika

„Melyet — szól a könyv alcíme — részint régi írásközből, részint a szájhagyomány alapján egybeszerkesztett Györfly István.” S még néhány fontos adat: a kötet illusztrációit azon Benyovszky István-féle rajzok közül válogatták, melyeket a Nagy-kunsági krónika 1928-ban megjelent Szilaj pásztorok című fejezetéhez készített. S tovább: az újból kiadás a karcagi múzeum segítségével, a Hatkunság, vagyis Karcag, Kunhegyes, Kunmadaras, Kisújszállás, Túrkeve és Kunszentmárton városok támogatásával, a Nagy-kunsági füzetek negyedik számaként jelent meg, a jeles néprajztudós születésének századi évfordulóján, Bellon Tibor gondos szerkesztésében. Ez utóbbi „életrajzi” adatokból is pontosan kiviláglik: szülőföldje milyen szeretettel ápolja a mindenkor magyar néprajztudomány egyik jeles nevű fiának, Györfly István emléket. A közelmúltban jelent meg a Gondolat kiadásában, s ugyancsak a centenáriuma az Alföldi népelet című könyve, a szerző tanulmányainak válogatása, amely a Nagy-kunsági krónika több fejezetét is magába foglalta. Ez újabb kiadás azonban a teljes Nagy-kunsági krónikát közreadja, megbővíti úgy, hogy a legelső kiadás, az 1922-es szöveget veszi alapul, s azt kiegészíti a már említett, 1928-as részletkiadás illusztrációival.

A néprajztudós fia, Györfly György történész segítségével felhasználta a mostani kiadáshoz azokat a javítókat is, melyeket még Györfly István végzett a Nagy-kunsági krónika tervezett második kiadása számára. Becses kincs lehet tehát ez a kiadvány is a néprajzi irodalom kedvelőinek, gyűjtőinek; de kedves olvasmányá azoknak is, akiket elsősorban nem a könyv tudományos értékei csábítanak olvasásra. Ennek magyarázata Györfly István tudósi talantudomány, írói erényeinek, stílusának természetében rejlik. A magyar néprajztudomány jeleskedhet szepiroi tehetséggel is megáldott, nagyszerű tollú néprajzkutatókkal. Könyvkiadásunk jóvoltából pedig az utóbbi egy-két esztendőben épp a legjobbak, a legkiválóbbak könyveit vehettük kézbe: Orbán Balázs csodálatos, hatalmas Székelyföld, illetve Torda monográfiáját, utóbb pedig

Malonyai Dezső népművészeti sorozatának első kötetét: s mindegyik művet harmonizálás kiadásában. (De említhetjük ilyen vonatkozásban Rapaiics Raymund szinte hozzáférhetetlen, a magyar kertekről szóló könyvét, s egyéb műveit is.) A néprajztudomány mindmáig legértékesebb tudományos kiadványai ugyanakkor, s különösen Malonyai munkái, regényyszerűen fordulatos, izgalmas cselekményszerkezettel, érzéletes, árnyalt leíró stílussal, jellemfestő erővel bővítik el az olvasókat. Györfly István könyvei, tanulmányai, pótolhatatlan tudományos értekeik mellett élvezetes, ragyogó stílusukkal ezekkel a kivételesen oldott, szép nyelvű művekkel kerülnek egy sorba. Akárhá tanítómestereit találta volna meg az előtte élt és kutató tudósok — mi-ként majd Györfly István kutatói hitvallása, értekezései és leíró stílusa alakítja a tanítvány, Szűcs Sándor, a bajomi néprajztudós egész tevékenységét, írásművészetét is.

A Györfly István munkásságát méltatók, könyveit elemzők számára tehát megkerülhetetlen kérdés annak vizsgálata: miképpen formálta olyan izgalmas megírandó anyagát a szerző akkori is, ha ez az anyag amúgy a legprecízebb rögzítése a népelet valamely részletének? A Nagy-kunsági krónika például a hajdani rétesvizes világ természetét, táj-történeti sajátosságainak leírása, s megörökítése e vidék egykori gazdái, a pásztornépek mindennapi életének, munkájuknak. Régi történetek elevenednek meg a lapokon, híres emberek és híres-hírhedt események, melyekről olykor levéltári papírosok, olykor a szájhagyomány, olykor az események szemtanúi is mesélnek, vallanak a tudósok. Györfly István „egybeszerkeszti” e történeteket. De miképpen? A legteljesebb megértés, átélés, elfogadás álláspontjára helyezkedve: ezzel olvasói is kilendíti a kívülről szemlélő helyzetéből és részévé teszi a történéseknek. Az anyag hitelének komolyan vétele pedig a személyesség, bensőséges, meghitt hangulattal vonja be az írókat. A szerkesztési tudás, a stílistikai fordulatok, a cselekménybonnyolítás mesterfoglásai írói erények; de feltétlenül minősítik a tudósi ars

poeticát is. Györfly István azoknak írt mindenekelőtt, akikről: a nép egyszerű embereinek. Nem véletlenül nevezi őt Illyés Gyula a „magyar nép tudósának” olyan értelemben: „a magyar nép lett tudósa benne”. Egyenes csatorna volt a nép legrejtettebb világából egyenesen a pesti egyetem katedrájához, a tudomány fényébe. E magatartásnak természetesen megnyilatkozása, hogy Györfly István élete java részét tényleges kutatómunkával töltötte: ifjúkorától járja az országot, sőt majd Európát. Legszívesebben fölkeresett tája, vidéke szülőföldje, a Nagy-kunság volt: a személyesség, az átélés eredői között, túl az alkati adottságokon, az írói érzékenységen, bizonyára ott van e szülőföld végtelen szeretete is. E táj egykor volt értekeinek pusztulását

ugyanúgy fájlalja, mint adatközlő hősei vagy akár az öreg jegyzőkönyvek rég elporladt figurái, alakjai: a sivár szikké vált réteket, fertőket, a vizet, a fehér gyulákat, a szilaj méneseket, a délibábót. Leírásai nem titkolt vallomások: mindig, de e könyvcskében, melyet annyira áthat gyermekkorai tájainak szeretete, különös-képpen.

Az a döntés sem véletlen-szerű, esetleges tehát, amelyre Györfly István gazdag életművéből épp ezt a fejezetet, ezt a könyvet választotta új kiadás okából. A Hatkunság, s főképpen a szülőváros, Karcag, nemcsak hozzáférhetővé tették ezáltal a szerző egyik legjelentősebb, legszebb munkáját, de reprezentálták azt a csekély elkötelezettséget is, amellyel a néprajztudós egykor otthonának múltja felé fordult. A nemes, értékteljes gesztusra hasonlóval felelt.

Cs. Nagy Ibolya

Filmnapló

Álomvilág és realitás

Hazánk filmgyártásában az utóbbi időben feltűnő módon megszaporodtak azok az alkotások, amelyek az 1848-49-es forradalom és szabadságharc bukása utáni időszak legfontosabb problémáit dolgozzák fel. Egy-két alkotás esetén az ember még hajlamos arra, hogy a pusztai értékelésen túl ne keresse a témaválasztás mögött meghúzódó mozzगतórugókat, de ha egy jelenség már többszörösen megismétlődik, kikerekíthetetlen a témában rejlő aktualitások feltérképezése, még abban az esetben is, ha esetleg az a veszély fenyegeti, hogy elméleti fejtegetésére pont a legfrissebb alkotás rendezője vallanak — az ismert mondást idézve, „mi szerint — ... akarta a fene!”

Az 1850-es, 60-as évek témáját, s a bukott szabadságharc miatt belső emigrációba kényszerült vesztések életét feldolgozó filmek áttételesen ugyan, de mind a nemzetudat, a magyarságtudat kérdésével foglalkoznak. S kétség-telenül ez a téma nemcsak a múlt század végén volt időszerű, hanem annak nevezetű napjainkban is, egy olyan történelmi-társadalmi szituációban, amikor egyértelműen nyilvánvalóvá vált, hogy felnőtt egy nemzedék, s

növekvőben van annak utódjai, a mai tizenévesek, akik érdeklődési köréből valahogy kimaradt a nemzeti öntudat problématikája. „A magyar nemzet tudat, mint közösségi összetartó erő, a szűkebb hazában is meggyengült. Sokáig jobbnak látszott nem bolygatni, inkább csak ünnepi alkalmakkor ápolni a nemzeti kötelességtudatot. Sokan a múlt gyanús maradványának, csökevényének, az ellenzéki-ség köntösének, a szocialista közösségtudat ellenlábacának minősítették.” (Hanák Péter: Viszonylagos nemzet-tudat.) Érdekes módon a nemzet-tudat, a magyarságtudat létének szükségessége széles közönségregerben az István, a király című rock-opera kapcsán tudatosodott. A rockoperából készült film kritikájában írta Mátyas Győző a következőket: „... az ötvenes években — amikor éppen egy épülő, új társadalmi rendnek kellett volna kihasználnia a nemzetben rejlő energiákat — a nemzeti öntudat megnyilvánulásait gyakran nacionalizmusnak, a szocialista internacionalizmusra nézve káros örvületnek bélyegezték. Természetesen az ezen tények által is befolyásolt nemzet-tudat állapota történelmileg változott, de sérülései, zava-

rai máig sem oldódtak fel.” Feltételezhetőleg ezeket a sérüléseket és zavarokat akarta némileg enyhíteni, illetve tisztázni Lugossy László, amikor a Szirmok, virágok, koszorúk című filmjének központjában a vesztes szabadságharc politikusaiknak életét, önmagukkal s az osztály elnyomókkal vívott küzdelmét állította. Sőt, nehezen elviselhető történelmi idősorok voltak a Bach-korszak, ezekben az években hősnékné lenni és főleg hősnékné maradni nem volt valami egyszerű dolog. Ez a történelmi idősorok szinte tálcán kínálta az alkotók számára a művészi témákat, s azt a lehetőséget, hogy néhány nemzeti hős középpontba állításával fontos etikai kérdéseket boncolgasson. A „Szirmok, virágok, koszorúk” című film főhőseként Majláth Ferenc személyében egy ellentmondással teli figurával találkoztunk, aki inkább passzív, mint aktív hősként éli végig a történetet. A kezdő képsorok után, amikor határozott tanújelét adja a forradalom és a szabadságharc eszméjéhez való ragaszkodásának, minden tiltakozás nélkül túri, hogy a győztesek közlegényként besorozzák az osztrák hadseregbe. Vég-eredményben ez a lépése

Debrecen újkori műemlékei

Újkori műemlékeink bemutatására 1984-ben kaptunk lehetőséget a Naplóban. Miután a legfontosabb műemlékeinkről írtunk, lezárjuk ezt a sorozatot. A harminchat építészeti alkotás bemutatásán keresztül arra vállalkoztunk, hogy a XIX. század nyolcvanas éveitől a második világháborúig Debrecen városképet alakító épületekről és a jelentős minőségű építészeti és képzőművészeti alkotásokról ismertést adjunk.

A sorozat indításakor a tárgyalt időszak jelentős debreceni építészeti és képzőművészeti emlékei közül mindössze hatnak volt valamilyen szintű műszaki védettsége. Zömmel olyan épületek ismertetésére vállalkoztunk, amelyek műemléki védettséget ezután kívánjuk elérni. Felhívtuk a figyelmet arra, hogy a századvég, a közelmúlt és a kortárs építészeti és képzőművészeti alkotások jelentős részét — megfelelő kutatás és értékelés alapján — a régebbi korszakok műemlékeihez hasonló védelemben kell részesíteni. Örvendetes, hogy a sorozat végeztével beszámolhatunk arról, hogy a köztemető ravatalozóját, a Ilősök Mauzóleumát, a régi Városmegyeházát, a Kossuth Lajos Tudományegyetem műemlék jellegű, a volt Református Kollégium, a MÁV-igazgatóság, a Fazekas Mihály Gimnázium és a Vörös Hadsereg útja 45-47. számú épületek városképi jelentőségű műemléki védelmet és besorolást kaptak. Debrecen műemlékállománya így 52-ről 60-ra emelkedett (12 műemlék, 34 műemlék jellegű, 14 városképi jelentőségű épület).

Felmerül a kérdés: mi maradt ki, miről írhattunk volna meg, ami jelentős? Csak felsorolászerűen: Pallag, Mezőgazdasági Akadémia; Fűvészkeret utcai Általános Iskola; a volt Augustus Szanatórium és a Klinikák; a nagyerdei viztorony; a Vörös Hadsereg útja 53-55. számú (Hungária étterem) és a 19. számú épületek; a Béke utcai lakotanya; a nagyerdei stadion és a fedett uszoda; a Jost-villa a Véghe Dezső utcán és Rimanóczy Gyula egyemeletes bérvillája a Tanácsköztársaság utcán; a Csapó utcai Wienerház, de megemlíthető lenne több polgárház és üzemi épület is. Hogy a felsorolás korántsem teljes, bizonyítja, hogy a jóváhagyás alatt levő általános rendezési terv

műemléki munkarésze az ötvenkét védett emléken túl további nyolcvannégy lételem. Miután a legfontosabb műemlékeinkről írtunk, lezárjuk ezt a sorozatot. A harminchat építészeti alkotás bemutatásán keresztül arra vállalkoztunk, hogy a XIX. század nyolcvanas éveitől a második világháborúig Debrecen városképet alakító épületekről és a jelentős minőségű építészeti és képzőművészeti alkotásokról ismertést adjunk.

A sorozat indításakor a tárgyalt időszak jelentős debreceni építészeti és képzőművészeti emlékei közül mindössze hatnak volt valamilyen szintű műszaki védettsége. Zömmel olyan épületek ismertetésére vállalkoztunk, amelyek műemléki védettséget ezután kívánjuk elérni. Felhívtuk a figyelmet arra, hogy a századvég, a közelmúlt és a kortárs építészeti és képzőművészeti alkotások jelentős részét — megfelelő kutatás és értékelés alapján — a régebbi korszakok műemlékeihez hasonló védelemben kell részesíteni. Örvendetes, hogy a sorozat végeztével beszámolhatunk arról, hogy a köztemető ravatalozóját, a Ilősök Mauzóleumát, a régi Városmegyeházát, a Kossuth Lajos Tudományegyetem műemlék jellegű, a volt Református Kollégium, a MÁV-igazgatóság, a Fazekas Mihály Gimnázium és a Vörös Hadsereg útja 45-47. számú épületek városképi jelentőségű műemléki védelmet és besorolást kaptak. Debrecen műemlékállománya így 52-ről 60-ra emelkedett (12 műemlék, 34 műemlék jellegű, 14 városképi jelentőségű épület).

Miután a jelen építészete a jövő műemlékeinek része, fontos lenne az új épületekről is átadásukkor rögzíteni azokat a lényeges alapadatokat, melyekre a jövő kutatói bizvást támaszkodhatnak. Ezzel tartozunk a ma és a jövő Debrecenének is.

A sorozatot nem kerültük el a szerzői elírások és a sajtóhibák sem. Az újkori műemlékek cím helyett voltak, akik a „legújabbkori” meghatározást tartották helyesnek. Az indító cikkben a XIX. század nyolcvanas éveit helyett a XVIII. századi meghatározás került, ami nyilvánvaló, elírás. Bálint Zoltán nevét Bálint Jánosnak írtuk első építészeti műveinkben. Feltehetőleg volt elvétel a szecesszió és az új eklektika (neobarokk) stílusmeghatározás a század tizes éveinek épületeinél. Előfordultak sajtóhibák, hibás szedések és hibás rövidítések is.

Külön figyelmet érdemel a sorozat fotóanyaga, melyet Vadász György fotóművész készített. Az ő kitűnő képei nélkül a sorozat nem érthető volna el az a hatást és figyelemfelkeltést, amelynek során rácsodálkoztunk azokra az épületekre, melyek között naponta járunk, és alig vesszük észre frissességüket, szépségüket.

Amit jobban ismerünk, ahhoz szorosabban kapcsolódunk, ahhoz több közünk van, azt inkább megbecsüljük. Ennek érdekében kértük a jóváhagyás alatt levő általános rendezési terv

Gellé Ferenc

Munka nélkül nem tudok élni

Látogatás a nyolcvanéves Grandpierre Lajosnál

Grandpierre Lajos író, a Hajdú-bihari Napló nyugalmazott főszerkesztő-helyettese január 8-án töltötte be nyolcvanadik életévét. Írói munkássága viszonylag késő bontakozott ki, 1960-ban jelent meg első könyve, a *Cudar idők* című elbeszélés-gyűjteménye, amit azután nyolc regény követett: *Csodák völgye*, *Napfogyatkozás*, *Plüssdivány*, *Jancsi visszavágyik*, *Gyökerek és hajtások*, *Mérges gyümölcs*, *Öten voltak*. Az alábbi beszélgetés bizonyára érthetővé teszi, mi volt az oka a viszonylag késői irodalmi pályakezdesnek.

— A MUOSZ aranytollasai című kiadványban olvassom, hogy Debrecenben született. Azt hittem, kolozsvári.

— Igen, abból a Franciaországból elmenekült hűgenné Grandpierre családból származom, amelyek Erdélyben, Kolozsvárott gyökeresedtek meg. Apám járásbíró, első állomáshelye Debrecen volt, itt születtem. Aztán Szilágysomlyón, Szilágycséhén, Felvincen, Hódsgáton szolgált, ahol 1918-ban a nemzetiséget vezette, emiatt a királyi Jugoszlávia hatóságai elől menekülnie kellett. Erdélybe került, ott letette az esküt a román államra, kinevezték Gyulafehérvárra törvényszéki bírónak, a következő állomáshelye Hátszeg volt, de onnan is továbbment. Én azonban Hátszegen maradtam, mert apám beadott a *Jau testvérekhez* timárinasnak. Az történt ugyanis, mivel kilencen voltunk testvérek, engem apám a kalocsai Stephaneumban, a Jézus társasági nevelőintézetben tudott elhelyezni, ott jártam négy gimnáziumot, 1915-től 1919-ig, de a történelmi sorsforduló után újra kellett dönteni a sorsom felől. Egyetlen lehetőségem adódott volna a továbbtanulásra, ha bevonulok a gyulafehérvári papneveldébe, de azt nem akartam. Nem volt más mód, mesterséget kellett tanulnom. Apám nem ismerte a timármesterséget, fogalma se volt róla, mert különben nem engedett volna timárnak. Azt mondtam akkor is, ma sem változott a véleményem, két és fél évre eladott rabszolgának. Különösen egy évig volt pokol az életem, amíg nem jött egy másik inas, aki átvette szomorú szerepemet. A legnagyobb baj az volt, hogy ott nem lehetett elszakítani a timármesterséget. Timármestereként a hátszegi Bauer Börgyárba kerültem, ott már csak napi tizenkét órát dolgoztam, s megtanultam a mesterség csinját-binját, olyannyira, hogy másfél év múlva, amikor a tulajdonos Ausztriában töltötte a szabadságát, hetekre rám bízta az üzemet. Akkor már ismét tudtam olvasni, volt annyi energiám. Hátszegen egyetlen kölcsönkönyvtár volt, a zárdáé, onnan hordtam ki a kölcsönkönyveket. Volt egy nyomdász barátom, akivel vasárnap délelőttönként nagy sétákat tettünk a környező erdőkben, akkor ismertem meg a természet, s egy életre eljegyeztem vele magam. Katonai szolgálatom letöltése után Karánsebesre mentem, mert a csödbe ment Bauer ott alapított újabb vállalkozást. Nem sokáig dolgoztam a bányászi városban, mert Bauer ismét csödbe jutott, s akkor elindultam Brassóba, ahol a szüleim éltek. A több mint négyszázötven kilométeres utat gyalog tettem meg, egy-egy napot alkalmi munkával töltöttem. Brassóból Bukarestbe vezetett az utam, mert Bauer odahívott. Alig négyheti munka adódott azonban, átmentem Petrescu gyárába, ahol ragyogó társasággal találkoztam, ott kerültem először kapcsolatba igazi nagyvárosi munkásokkal, románokkal, magyarokkal, sőt görögökkel és bolgárokkal.

— Őket szerepelteti a *Cudar idők* elbeszéléseiben?

— Igen, ezek az évek és ezek az emberek életem meghatározó évei és társai

lettek. Amikor Petrescu megszűntette a börgyártást, többen együtt mentünk át Petre Rainov gyárába. Azokban az években ismerkedtem meg a munkásmozgalommal, az első marxista művekkel, s egyik barátom és munkatársam, Tiulescu révén kapcsolatba kerültem a romániai kommunista

újsgászamot teljesen magam irtam és szerkesztettem, közben a Néplapnál is elláttam feladataimat. Elbeszéléseket, karcolatokat gyakran írtam, de nagyobb irodalmi munkára csak az ötvenes évek végén gondolhattam. A Cudar idők elbeszéléseinek java részét is kényszer szabadságon, a klinikán

írtam. Nem a szándék, a kedv hiányzott tehát, hanem az idő és az energia, amelyeket azok a romantikus idők túlságosan is lekötöttek.

— Kiknek a nyomán indult, kitől tanulta a szépírási mesterséget?

— Erre a kérdésre nem könnyű válaszolnom, hiszen a hatások sokszor ösztönösek, nehezen elemezhetőek ki. Mindenesetre az egyik kedvenc íróim, tanítómestere H. G. Wells, akinek társadalomkritikája, fejlődésmélete nagy hatással volt

parttal is. 1940-ig éltem Bukarestben, a bécsi döntés után jöttünk át Magyarországra, előbb Debrecenbe, aztán Budapestre.

— S mikor próbálkozt először az írással?

— A szépírási szándék még a húszas évek végén megfogant bennem, de csak a harmincas években próbálkoztam először novellákkal. Ezeket elküldtem különböző folyóiratokhoz, de nem sok sikerrel. Küldtem két „csendéletet” az Új Időknek is, szinte hihetetlen, hogy maga Herczeg Ferenc választotta, legalábbis ő írta alá a levelet, amelyben szabadkozott, hogy nem vállalja az írók közlését. 1938-ban részt vettem egy csehszlovákiai magyar irodalmi pályázaton, mire azonban az eredményt ki kellett volna hirdetni, a csehszlovák állam megszűnt. Amikor Budapestre kerültem, felkerestem Móricz Zsigmondot, aki vállalta Baleset című novellám közlését, amely a Kelet Népe 1941. április 15-i számában jelent meg. Móricz, mint ezt a Cudar időkben írtam, érdeklődött irántam, még pénzzel is segített. 1942-ben részt vettem az Otthon Kőr regénypályázatán, Vihar Tündérszágban című történelmi regényemmel megnyertem az első díjat. A terjedelmes regényt nem egészen három hónap alatt, a megerőltető napi fizikai munka után írtam meg. Úgy gondoltam, hogy a felismerés után csak írni fogok, de 1945. január 9-én Kalocsára indultam a családom után. Amikor egy napon feleségemmel mentünk haza a piacról, egy vendéglő falán megláttam az Antifasiszta Munkás-Paraszt Szövetség felirát, odabent a nagyteremben pedig a Kommunista Magyarországi Pártja felirat díszelgett. Esté visszamentem, megkaptam az első feladataimat, rövidesen a kalocsai járás első titkára lettem. 1947-ben, miután előbb Debrecenben másfél hónapig ismerkedtem az újságírással, kineveztek a Kecskeméti Hírek felelős szerkesztőjévé. 1948-ban pedig Debrecenbe küldtek a Néplaphoz, 1948. március 15-ével meg kellett jelentetnünk a Bihari Hírlapot, de itt nyomták Debrecenben a szatmári újságot is. Bizony volt idő, amikor az időjárás viszonyosságai miatt nem érkeztek meg a kéziratok, olyankor egy-egy

újságzámot teljesen magam irtam és szerkesztettem, közben a Néplapnál is elláttam feladataimat. Elbeszéléseket, karcolatokat gyakran írtam, de nagyobb irodalmi munkára csak az ötvenes évek végén gondolhattam. A Cudar idők elbeszéléseinek java részét is kényszer szabadságon, a klinikán

írtam. Nem a szándék, a kedv hiányzott tehát, hanem az idő és az energia, amelyeket azok a romantikus idők túlságosan is lekötöttek.

— Kiknek a nyomán indult, kitől tanulta a szépírási mesterséget?

— Erre a kérdésre nem könnyű válaszolnom, hiszen a hatások sokszor ösztönösek, nehezen elemezhetőek ki. Mindenesetre az egyik kedvenc íróim, tanítómestere H. G. Wells, akinek társadalomkritikája, fejlődésmélete nagy hatással volt

GRANDPIERRE LAJOS:

KÖRFORGÁS

(RÉSZLET)

Gandáliában. Allónia fővárosában hosszú várakozás után megszólaltak a harangok. Ünnepléses kondulásuk hírül adta a jámbor népnek, hogy megszületett a trónörökös. A nép örült és boldog volt. A templomokban felzendült a Te Deum. Az ünneplés, hálaadó istentiszteleteken a nép megtölte a templomok minden zugát. Ajándékokkal megrakodott küldöttségek érkeztek a királyi palotába, hogy felköszöntsék a boldog szülöket, és megnézzék a kis trónörökösöt, és az ajándékokat átadják nekik.

Midőn elterjedt a hír a hatalmas allón birodalomban, hogy ikrek születtek, a nép öröme még magasabbra hágott, mert így aztán bizonyosak lehetett abban az emberek, hogy a két iker közül az egyik bizonyosan átveszi majd a királyi trónját annak idején, vagyis úgy huszonöt-harminc év múlva. A nép tehát ünnepelt és boldog volt, mert már-már az a rémséges lehetőség fenyegetett, hogy a felséges király utód nélkül talán meghalni, s akkor nem lesz, akit isten után jmadjanak.

Az ünnepségek egy teljes hétig tartottak, utánuk megkezdődtek a dolgos hétköznapiak.

Az évek teltek. A királyfiak megnöttek, felesperedtek, tanultak is valamennyit. Teljesítették legfőbb kötelességüket: készültek az uralkodásra, a trónra. Mind a ketten. Ugyanis sem az orvos, aki világra segítette őket, sem egyetlen tudós asszony, aki segítkezett a fontos eseményről — voltak ott hatan is — nem tudta, hogy a két királyfi közül melyik látta meg előbb a napvilágot, mert császármeztést kellett végezni a felséges királynén. A király kissé meglepődve vette tudomásul ezt a körülményt. Döntenie kellett volna, hogy a két fiú közül melyik lesz az örökös. De azzal odáztta el a döntést, hogy majd később kiválasztja közülük azt, amelyik méltóbb

rám. Megvannak az összes művei, ma is gyakorta olvasgatom őket. Nagyon kedvelem Pausztovszkijt szerzetesre méltó egyéniségéért, nagyszerű stílusáért. Az önéletrajza gyakori olvasmányom. Ibsentől főleg írói technikát tanultam.

— Van-e legkedvesebb könyve a saját munkái közül, s ha igen, melyik az?

— Igen, a Plüssdiványt nevezném meg. A férfi és a nő kapcsolatába próbál a könyv bevilágítani. Amikor írtam, már elmúltam hatvanéves, de fiatalos kedvvel és erővel írtam meg a könyvet.

— Legtöbb munkájában a timárok nehéz életének, a timármesterségnek, a munkásmozgalomnak, a felszabadulás utáni politikai küzdelmeknek állít emléket. Bizonyos értelemben meglepetés, hogy két legutóbbi könyve, a *Mérges gyümölcs* és az *Öten voltak* krimitörténet.

— Nem gondolom, hogy érdemes meglepetésről beszélni. Bár a krimi nyomozástörténet, de minden jó krimi egyben társadalomabrázolás is. Az én regényeimben is fontos a nyomozás, de a könyvek nem ezért születtek, a Mérges gyümölcs a kapzsiságról, az *Öten voltak* a feltékenységről szól, tehát van egy mélyebb ok, ami a bűnügyi eljáráshoz vezet.

— Hogyan él, mivel foglalkozik mostanában a nyolcvanéves Grandpierre Lajos?

— Naponta legalább öt órát dolgozom, sokszor többet is, s legalább annyit olvasok. Most az eletrajzomat írom, egyelőre ideiglenes, szimbolikus címe van: *Úton a sivatag felé*. Ha befejezem, el kell döntenem, hogy mihez kezdjek, mert rengeteg téma foglalkoztat. Több regényem és novellám van készben, legjobban mégis azok vonzanak, amelyeket tervezgetek. Én munka nélkül nem tudok élni!

— Köszönjük a beszélgetést, erőt, egészséget kívánunk alkotó munkájához.

Bakó Endre

PINCÉSI JUDIT

Megmutatom én

Gyerekkoromban féltem én lestem a szoba tárgyait vártam a fal árnyékait nevettek mit akarok én de tudtam, hogy bátor vagyok csak egyszer legyek még nagyobb és akkor megmutatom én.

Az utam felfelé vezet az utam lefelé vezet apám nincs magam dönthetek a falon szomszédom kopog és néha tapsot is kapok és most már egész nagy vagyok és akkor megmutatom én.

Kinyitottam a szememet de sajnos nemcsak a szememet néha hallattam szavam el is ért minden üzenet s most már használom fejemet azt mondtam: légy csak okosabb! És akkor megmutatom én.

De az idő felborult és elgömbült a mosoly a bűvös kancsó összetört a kezem ököbe szorult azt mondtam: nem ez a kiút ez nem az a kiút. De majd megmutatom én.

A csöndben körbe lépek én Lesem a szoba tárgyait várom a fal árnyékait nevettek mit akarok én de ez talán most szerelem eljőssz és itt maradsz velem és akkor megmutatom én!

JÓZSA JÁNOS TÚZZOMANCA

életet, tehát nem szívesen gondolt a halálra, ezért napról napra, hónapról hónapra, évről évre halogatta a döntést, hogy a két királyfi közül melyiket tegye meg örökösének. Látszólag egyik királyfi sem foglalkozott az öröklés gondolatával. Mind a ketten éltek a világukat. Az egyik lányok után lófrált, a másik harciaskodott, mint egy kakas a maga szemétdombján.

Ahogy azonban ez történni szokott, egyszer csak meghalt a király, mégpedig végső hagyatkozás és végrendelet nélkül. Az ország gászba öltözött, az emberek megsiratták. Elvesztették feleséges urukat, aki ugyan megfosztotta őket munkájuk eredményétől, de megkímélte életüket, holott leoldósíthette volna őket. Hogy ezt nem tette, megérdemelte népe halálját, és indokoltá tette a gyászt. A temetés hatalmas, pompás ünnepén az óriási tolongásban 27 gyermeket, 39 asszonyt és három férfit tapostak halálra. Felsőges ünnep volt!

Miután az aranyba öltözött főpapok felügyelete alatt a halott királyt elhelyezték a sírjába, óhatatlanul felmerült a kérdés, hogy ki legyen a király. Abban az időben az emberek mindenütt meg voltak győződve arról, hogy király nélkül nem lehet élni. Márpedig nem lehetett eldönteni, hogy melyik királyfi az elsőszülött. A törvények alkotói, ilyen esetre nem gondoltak. Ezért a vélemények megoszlottak. Gandália és a keleti tartományok lakosai meg voltak győződve arról, hogy Károly király elhunytával Károly Albert lett az uralkodó, ellenben a nyugati tartományok népe esküdött arra, hogy csakis Albert Károly lehet, mert ő született meg elsőként, és mert ő bővelkedik mind azokban az erényekben, amelyek a királyi királyra teszik, vagyis tud parancsolni, hadsereget vezetni és vadászatokon számtalanszor bebizonyította, hogy ha kell, ölni is tud. Károly Albert hívei ezzel szemben azt állították, hogy a király csakis ő lehet, mert szereti, az egyszerű embereket, a bort, és nincsenek költsége, szenvedélyei. „Mi — mondták — jó királyt akarunk, aki pedig a bort szereti, rossz ember nem lehet.”

Mivel mindkét félnek, később tábor-

FELFÖLDI

GY
Anyá
te
En bú
ál
AN
Kapat
sebest
Csókj
Nyelv
Apám
Sötéte
Tejűt
Világ
ÖS
A nyé
Mint
Kód-p
Feltúr
A
Ar
Má
Sz
AB
AL
Ar
Va
Ö
Sz
Ar
AJ
Ke
D
Mi
Ra
Igy
E
A
Fe
Ta
Lé

FELFÖLDI JÓZSEF:

GYERMEKKORI EMLÉK

Anyám, kezében kaszával
terítette földre a kenyérnekvalót.
En búzakévére fektetve
álmodtam a holdra felleget.

ANYÁM

Kapanyélragta tenyerrel
sebesre simogatta arcom,
Csókja is ólom, nem anyatej.
Nyelvemre cseppen, el nem olvad.

Apám betegen holdvilágot.
Sötétedem — Anyám a csillag,
Tejüti fényvel Ó kisért,
Világít: eljutok magamhoz.

ŐSZ

A nyár zöld lángra már kihunyt.
Mint megtépett lúd, reszket a határ.
Köd-pihe ág-bogába szorult,
Feltört gallérral gubbaszt a madár.

APÁM

Apám vert köhögött,
Már alig volt hang a szívében,
Szíreña vitte sóhaját.

Ablakon át láttam.
Aludt a fehér csendben.
Arcára mosolyt képzeltem,
Vartam hazatértét.

ÖZVEGY

Szeme
kiégett lámpa,
Arca
könnyektől rozsdás,
Ajka
szikár emlék
Keze
a valótlanág keresztje

DEBRECEN

Mint magányos hold éjjelen.
Nagyog, eltűnik, megjelen,
Igy élek benned, Debrecen.

EMBEREK

A fegyverek kazla
Fejük fölé tornyosult

Tartja a pillanatot
Letűnik zuhanását

A debreceni képzőművészet történetéből

A DEBRECENI GRAFIKAI MŰHELY (1926—1944)

A Debreceni Grafikai Műhely elnevezés egy művészkört és egy helyiséget jelöl egyszerre. E művészkör a debreceni grafikai éleli fénykorában jött létre, és végigkísérte az egész korozakat, a két világháború közötti intenzív művészeti életet egészen 1944-ig. Debrecenben ebben az időszakban, 1924—27 között működött az országos érdeklődésre számot tartó Művészház. 1935-ben alakult a Debreceni Ajtósi Dürer Céh, amely a Magyar Ex Libris Gyűjtők és Grafikabarátok Egyesülete (MEGE) és a szegedi Grafikabarátok Köre mellett az ország legfontosabb grafikai szervezete volt. A Debreceni Grafikai Műhely valamennyi tagja egyúttal részt vett a Művészház és az Ajtósi Dürer Céh tevékenységében is, s valamennyien képviselték a magyar sokszorosító grafikai, kisgrafikai kiállításokon, pályázatokon.

1926-ban vált ki a debreceni Művészházból Dobi Oláh István festőművész és grafikus vezetésével az a négytagú művészcsoporthoz, amely 1944-ig együtt maradt, és közös rézkarlelvonó gépen dolgozott az egykori Fém- és Faipari Iskolában.

A Debreceni Grafikai Műhely elnevezést főként az utóbbi években használták. Bizonyára nem így neveztek alapítói 1926—36 körül az a Széchenyi utcai rajztermet, amely 1926-tól adott otthont a neves debreceni fémműves, Piros Béla által készített rézkarlelvonó gépeknek. Az egykori Fa- és Fémipari Szakiskolában (Széchenyi utca 69. — ma Gépipari Technikum) Kiszely Béla igazgatósága alatt nyílt lehetőség grafikai és iparművészeti tevékenységre.

Az iskola II. emeletén volt a nagy rajzterem és a kisebb ún. perspektíva terem, a kettő között tanári szoba kapott helyet. Itt tartották az ábrázoló geometriai és a szabadtéri rajzokat, de volt mód a tanárok és a baráti kör: a debreceni grafikai műhely kollektívájának tevékenységére is. A műhely vezetője Dobi Oláh István volt, de a többiek is állandóan kezdeményeztek, új

Nagy Ferenc: Régi vizimalom

A műhely tagjai nyaraikat is együtt töltötték, bejárták a Tisza-tájakat, a Hernád-parti falvakat. Együtt küldték be műveiket a budapesti és a nemzetközi tárlatokra (Ményhárt és Bánszky fametszetei a varsói és chicagói kiállításokon szerepeltek a harmincas években).

A műhely vezetője Dobi Oláh István (1891—1944) volt. 1914-ben végezte a Képzőművészeti Főiskolát Ferenczy Károly és Hegedűs László tanítványaként. A sokszorosított grafikai technikákkal Szolnokon, Olgyai Viktornál ismerkedett meg. A háborúban megsérült, de nagy akaraterővel, bal kézzel kezdett ismét rajzolni, metszeni. A sokszorosító grafikai technikákat igen magas szinten művelte, emellett állandó kísérletekkel gazdagította. Minden mélynyomású technikát ismert és alkalmazott: aquatintát, a vernismout (lágú alapot), a hidegtű karcot, a mezzotintát. Mint Ményhárt József írta: „Kísérletező kedve és kitartása párosult a művészi becsületességgel. Naturalisztikus művészi szemlélettel, de mindig artiztikumra való törekvéssel készítette különféle eljárásokkal lapjainak sorozatait. Maga tervezte gyantaporszóró doboza segítségével készítette a rézlapot az aquatinta és mezzotintó eljárású lapjaihoz. A maratontól rézkarcolat is variálta ezekkel az eljárásokkal. Nagyon kedvelte a vernismout, melynél a tónusok szépségeit néha a rajz alá helyezett vékony textília nyomaival is igyekezett fokozni.” Élete, sorsa összeforrott a grafikai műhellyel. Halála is itt következett be: 1944. szeptember 1-én, a nagy debreceni bombázások, a műhelybe menet érte a halál az iskola pincéjében, óvóhelyén.

Nagy Ferenc (1892—1970) 1915-ben végezte el a Képzőművészeti Főiskola rajznár szakát. 1924—25-ben kiégszítve tanulmányait, elvégezte a főiskola ötödik évét, a frissen szerzett grafikai tudását a debreceni grafikai élet fejlesztésében kamatoztatta. Elsősorban rézkarcolat készített a debreceni Nagyerdőről, s a híres proletárnegyedről, az Olajútóról. 1926-ban Dobi Oláh

Istvánnal közös grafikai kiállítása volt a debreceni Művészházban. A Déri Múzeum jelentős sokszorosító grafikai anyagát és a negyvenes-ötvenes években készült olajfestményeit őrzi.

Bánszky Tamás (1892—1971) Révész Imre, Bosznay István és Edvi Illés tanítványaként végezte a Képzőművészeti Főiskolát. Rendszeresen szerepelt a Magyar Akvarell- és Pasztellfestők, valamint a Műcsarnok tárlatain. A grafikai műhelyben egyaránt készített mély- és magasy nyomású grafikákat. 1936-ban a varsói nemzetközi kiállításon például díjat nyert Madonna című lapjával, az 1939-es chicagói kiállításon Aratók című fametszetével. 1937-ben önálló album is jelent meg fametszeteiből, s ugyanezok rendezte meg a Déri Múzeum egyéni kiállítását. A grafikai műhelyben elsősorban rézkarcolat készített, azokat mezzotintás, aquatintás részletekkel gazdagította. A szegedi Móra Ferenc és a debreceni Déri Múzeum egész grafikai munkásságát reprezentálja megőrzött karcaival.

A grafikai műhely legfiatalabb tagja volt a nemrég elhunyt Ményhárt József (1901—1976). Mint fametsző vált ismertté a harmincas évek végén hazánk határain túl. Részt vett a varsói, a clevelandi, elsőli nemzetközi kiállításokon, önálló tárlata volt Amsterdamban, az Akos kiállítóhelyen. A grafikai műhelyben gyakran készített rézkarcolat, hidegtű karcokat is a 30-as évek végén. Két ízben jelent meg grafikai albuma a háború előtt. Mint a Déri Múzeum restaurátora, művészettörténésze 1957-ben szép tanulmányt, kortársi emlékezést írt a debreceni grafikáról.

A harmincas évek végén kapcsolódott be a műhely munkájába az autodidakta Balla László (1906—1975). Itt készítette szociális érzékenységről tanúszkodó linó- és fametszeteit, valamint hajszálvevény vonalakból „szött” kisméretű, finom karcait (Cséplés, A bécsi Károly templom). Később csak festéssel foglalkozott, kevesebb sikerrel.

A grafikai műhely munkáját figyelemmel kísérték a fémipari iskola és a környező gimnáziumok tanulói is. Közülük Aczél Viktort kell kiemelnünk, aki egy pár szék lapot metszett a műhelyben. Az ötvenes években, mint a Debreceni Tervező Vállalat mérnöke, megvásárolta Dobi Oláh családjától a rézkarlelvonó gépet, s grafikai szak-kört akart indítani. Debrecenből való elköltözése után senki nem állt elére a szervezésnek, így nem jött létre egy kifejezetten sokszorosító technikákkal foglalkozó kör, csoport. A két világháború között oly virágzó debreceni grafikai élet azonban csak átmenetileg hanyatlott le, a hatvanas évektől egyre több művész ért el jelentős magyar és nemzetközi eredményt karcaival, metszeteivel.

A Debreceni Grafikai Műhelynek állított emléket a Déri Múzeum 1980-as kiállításán.

Sz. Kürti Katalin

Dobi Oláh István: Télj délelőtt

gondolt a hónapok közötti mekkorák. Látszólagos volt az alkonyozott az éj a ketten lányok kiadskodott, emétdomb.

szokott, ly, mégpe-érendelet ltözött. Az ztették fel-efgosztotta l, de meg-ldöstehet- m tette, és indot-és hatal-ési hatal-ási tolon-zonyt és ra. Felső-

főpapok ilyét el-nyul fel-nyen a ki-emberek dve arról, ehét éjni, eidönteni, szülött. A re nem yek meg-eti tarto-gyöződve elhunytá-uralkodó, yok népe-lybert Ká- meg első- mind-elyek a s tud pa-és vadá-ányonyitot- Károly azt állí-ő lehet, bereket, a szenyvedé-ő királyt szereti.

bb tábor-

nak igaz volt, nem tudtak megegyezni. Még el sem száradtak Gandália utcán a halott király koporsója elé hajjigál virágok. Albert Károly minden befolyásos főúri hívével együtt nyugatra utazott a katonái közé. Elhatározta, hogy igazságát, ha kell, fegyverrel is érvényesíti. A győzelemben sem ő, sem a vele levő főurak nem kételkedtek egy pillanatra sem, mert Károly Albertet valamennyien puhánynak, sőt elpuhult kéjencnek tartották. Albert Károly tehát haladéktalanul összehívta és megszervezte csapatait, majd jól felfegyverzett hadseregével váratlanul megrohanta és elfoglalta Gandaliát, ahol azonban addigra az ott maradt választásra jogosultak megválasztották és megkoronázták Károly Albertet királlyá.

Természetes azonban, hogy Károly Albert nem hagyta magát kismemmi jóság örökségéből: miután fényes hadserege élén bevonult a fővárosba, szintén megválasztatta magát királlyá. Az ország legfőbb papja a hatalom isteni joga előtt meghajolva őt is megkoronázta az allón királyok száz-szor is megszentelt koronájával.

A koronázási ünnepségek után megkezdődött a háború a két törvényes király között. Mivel mind a kettőnek igaza volt, rendkívül elkeseredett küzdelem bontakozott ki közöttük. Váratlan összecsapások, hősiesség előrenyomulások, taktikus visszavonulások váltogatták egymást a következő hónapokban és években. Városokat foglaltak el, falvakat égették fel, kastélyokat, apátságokat dúltak fel. Harminckét város, tizenkét apátság, kilenc püspökség, három érsekség és 1496 falu esett a harcok áldozatául. Mindkét hadsereg tőle telhetőleg pusztította a másik fél határterületét és utánpótlási forrásait. Az ellenfél híveit felakasztották, felégették, vízbe fojtották, összekaszabolták — egyszóval minden módon nyűzták, pusztították, öldöskét. Az ipar, a mezőgazdaság megszűnt, a falvak elnéptelenedtek, mert lakóikat lemészárolták. Mindkét fél tántorítatlanul ragaszkodott elvitathatatlan igazságához. Márpedig az igazság felette áll az embereknek.

A két király, a két fő hadsereg azonban sokáig nem találkozott össze, hogy döntő ütközetben vívja ki igaz-

ságát. Mindkét király óvakodott ettől a találkozástól. Károly Albert, mert vereségtől tartott, Albert Károly pedig azért, mert féltette válogatott testőrségének pompázatos egyenruháját.

Egy nyári napon azonban mégiscsak összejártak. Olyan váratlanul bukkantak egymásra, hogy visszavonulnia egyik félnek sem lehetett, mert ezzel elismerte volna a másik fél győzelmét és önmaga vereségét. Délre járt az idő, amikor az előljáró csapatok a Bambala folyó völgyében megpillantották egymást. Azonnal megálltak, hogy a vezérek parancsait megvárják. A két király azonban másnapra halasztotta a csatát. Az egyik azért, hogy kidolgozza haditervét, a másik, mert elfáradt és megéhezett.

A két sereg tehát egymástól megfelelő távolságban letáborozott a folyó völgyében. Az egyik oldalon erdő, meredek hegyek húzódtak, a másikon a folyó kanyargott. A szárnyak a szinté megmászhatatlan hegyre és a folyóra támaszkodhattak. Albert Károly véleménye szerint felsége, mészárlásra nyílt kilátás, mert a csapatok nem kerülhették meg egymást. A seregek ezredekre, századokra, szakaszokra bomlottak. A szakaszok hozzáálltak a vacsora elkészítéséhez, az őrmesterek pedig szokásuk szerint a fegyverek, a csatok, a gombok felülvizsgálatához. Mindkét oldalon felverték a fővezéri és a tiszti sátrakat.

Károly Albert az óvken azonnal elhelyezkedett. A hosszú délelőtt, lovaglásban nagyon elfáradt, megéhezett és megsomjázott. Összehívta a tábornokait. Kolbással, füstölt sonkával, sajtokkal és különféle apátsági izletes ételekkel csillapították éhségüket és szomjúságukat. (Egy héttel előbb foglaltak el egy apátságot.) A váratlan találkozástól és a várható vereségtől megszeppent vezérkar tábornokaiban a kitűnő borok hatására megnőtt az önbizalom, majd a remény is, hogy a szemben álló hadsereget lemészárolják, a folyóba fullasztják és szétkergetik. Maga Károly Albert is jókedvre derült, miután elverte éhségét, és kipihente a délelőtti lovaglás fáradalmait. De a társaságot unta. Elküldte tehát hadsegédét, hogy néhány csinosabb markotányosot szedjen össze.

Közben beborult. Nyugat felől feketé felhők közeledtek. Hatalmas és erős szél zúdult a két táborra. Bizonyosra volt vehető, hogy hamarosan teljes erővel tombolni fog a vihar. Albert Károly a legelővigyázatosabban állította fel szákmányolásban megedződtől hadseregét. De nem tudott nyugton ülni: a sátrában. Elindult hát, hogy meg a vihar kitörése előtt ellenőrizze a csapatok felállítását és kényszerítést, nemkülönben éberségét. Talpig páncliban, állig fegyverben látogatta végig a folyóparttól az erdőszélig felállított csapatait. Szigorúan megbüntette a katonákat, akiket valamilyen hanyagságon ért, és lefokozott néhány tiszteit, akiket egy sátorban talált borozgatás közben. (Két nappal előbb kifosztottak egy várost.) Aztán néhány tisztje kíséretében folytatta ellenőrző útját. Az ég akkor már csaknem teljesen elsötétült, a villámok és a dörgések szakadatlanul követték egymást. Albert Károlyt azonban nem rettentette vissza a vihar tombolása. A másnapi csata tervén gondolkodott. Már elhatározta, hogy az ellenfél jobb szárnyán levő csapatokat váratlan rajtaütéssel a folyóba szorítja és belefullasztja őket. Miután kiadta a megfelelő parancsot, jobban szemügyre akarta venni a másnapi ütközet színterét, ezért fellovagolt egy dombra. Onnan beláthatta az ellenfél hadseregének felállítását. Hatalmas harci menjen messze kimagaslott kísérei közül. Gondosan áttekintette a szemben levő tábor, és éppen magához intette az egyik tábornokot, amikor rettenetes csattanással belécsapott a mennykő.

Albert Károly a lovával együtt füstölögve dőlt le a földre.

— Isteniélet! — kiáltottak fel megröndülten mindazok, akik látták a mennykőcsapást.

Kétségtelen, hogy a katonák mindkét táborban megkönnyebbültek, amint megtudták a történeteket, mert elhalasztódott a másnapra tervezett csata. Akkor azonban előtörtte őket az öröm, amikor kiderült, hogy Albert Károlyt semmiképpen nem lehet feltámasztani, legfeljebb az utolsó ítélet napján, és hogy csupán egy törvényes királyuk maradt.

Szakcsoportokkal újít a Kartonpack

Van egy virágzó könnyűipari műhelye Debrecennek a Bán utcán: a Kartonpack Doboziipari Szövetkezet. Búszke lehet rá a város, hogy a mostoha bánásmódot — amelyre például az elhanyagolt környezetből, az oda vezető utca gödreiből is következtethetünk — olyan kiváló előmenetellel hálálja meg a patinás múltú szervezet, amelyhez fogható mostanában ritkán látni. Meglehet, túlzásnak tűnik a kifejezés, a mostoha bánásmód, és nem is írnam le, ha nem láttam volna — még az ünnepek előtt — saját szememmel, mit jelent a Bán utca 28-nak az eső és a sár. Jobb róla nem beszélni. Mélyen egyetérték a szövetkezet vezetőivel, akik — hazudnék ha azt állitanám, keserű hangon, inkább némi iróniával — csupán csak futólag

Hozzártartozik az előző nyekhez, hogy a szövetkezet központja tavaly októberig a Vigkedvő Mihály u. 10. alatti irodában volt, egy bérelményben, ugyancsak mostoha körülmények között. Az október végi költözés mellé tehát bárki látatlanban odairta volna a két várható következményt: kulturáltabb munkakörülmények, hatékonyabb irányítás.

A termelés ma is több helyszínen folyik. A kötészet, azaz a közületi szolgáltatás megmaradt a Béke útnak, miként tovább él a csökkent munkaképességűeket foglalkoztató műhely a Vakok Állami Intézetében is. Vannak továbbá a szövetkezetnek bedolgozói, mostanában körülbelül harmincan, s nemcsak Debrecenben, hanem Vá-

mondta, hogy a legmerészebb álmukban sem merték volna remélni, hogy a jövődelmezőség ilyen magas szinten maradjon. Kiderült, hogy a nyereség növelésének egyedüli forrása épp az emeltet nyomógép volt 1984-ben: 5,5 millió forint többlet nyereséget tudtak általa elérni.

Milyen is ez a profil, kérdeztem, és a vezetők válaszából nyomban kiderült, hogy nemigen hagyja az embert öbe telt kézei ülni. Egyik jellemzője a rengeteg fajta termék, s a visszavisszatérő gyártások, amelyekre majdnem minden esetben újra fel kell készülni. Másik fontos jellemzője, hogy készletre, raktárra szinte semmit sem gyártanak. A termelés a partnerek igényeihez, mondhatnánk, napi

Róza Jakabné, a szövetkezet elnöke: — A Kovács Gyula műszaki vezető: — Van rá eset, hogy másfél nap alatt kell dobozt produkálnunk exportáláshoz

jegyezték meg, miközben az üzemudvar szöregedő ereit és állóvizeit kerülgettük, hogy a közművesítést már igazán nem vállalhatják, volt és van anélkül is épp elég kiadásuk az utóbbi időben. Elvégre városban lennénk.

Ki tudja? Lehet, hogy ez Debrecen igazi arca. Az ugyancsak kiválóan gazdálkodó Kinizsi Szakszövetkezet jut eszembe, amelynek központja nagyon jól megfér egy tanyaházban. Csak hogy más a puritánság és más a közművesítetlenség. Utóbbi miatt a Kartonpack dolgozói bizony hiába tűzik ki célul a küllemnek azt a pedantériáját, amelyet a lenyegi munkában rég elérték.

Igaz, a küllemben is van már jelentős előrelépés. „Biztos a fehér házban lesz” — mondta az akkurátus portás, miután kiderült, hogy az elnökasszonyt ott, ahová első utunk vezetett, hiába keressük. Így tudtam meg, hogy az elmúlt egy év alatt a szövetkezet terjeszkedni is tudott: megvette a szomszéd telken levő szép családi házat, ami sokkal kulturáltabb elhelyezést ígért a vezetőknek és az adminisztrátoroknak annál, mint amit egy zsúfolt faház nyújthatott.

Nyolc szoba van benne, szerencsénk volt, hogy a tulajdonos belement az egyszerű adásvételbe — újságot Róza Jakabné elnök, egyre mosolyogva a „fehér ház” titulust, mintha most hallott volna róla először... Új épületet szeretünk volna, de hát a költségek... Ez kétféle-ez száz ezer forintba került, s vétel után ráköltöttünk még vagy kétszáz ezer forintot. Tízennegy személy dolgozik benne. A faházban csak azok maradtak — összesen három — akik közvetlen kapcsolatban vannak a termeléssel.

Péntek Károly szerszámkészítő: — Hogy megtérül-e a szakcsoportban végzett Kóka Ferenc raktáros: — Sok éjszákát töltöttem el itt túlórázva... (Fotó: Iklódy János)

mospércsen és Hajdúnánáson is. A jól jövedelmező természetes fő műhelye azonban a Bán utcai, a 142 főnyi létszámából nyolcvanán itt dolgoznak.

Vegyük szemügyre a szövetkezet elmúlt évének legfontosabb adatait. Száznegyvenkét dolgozó csaknem 100 millió forintnyi értéket termelt, mégpedig a tervezett 13 millió forint helyett 18 millió forintnyi nyereséggel.

A szokatlanul magas jövedelmezőség értékét növeli, hívta fel rá a figyelmem Kovács Gyula műszaki vezető, hogy 1983 végén, tehát épp egy esztendője üzembe helyeztek egy olcsó nyomógépet, ami 10 millió forinttal növelte meg az állószerzők értékét. Nem kételkedhetem tehát az elnökő ösztinteségében, amikor azt

igényeihez igazodik. Ami persze részben jó. Annnyiban viszont nem jó, hogy nem tudnak hosszabb időre előre látni, még egy negyedév távlatában sem, mert nem tudhatják, hogy mondjuk az MGM-ben vagy a BIOGAL-ban milyen igénymódosulások mennek végbe.

— Van-e konkurrencia? — tettem fel a kérdést Róza Jakabnének. — Úgy érezzük, hogy nincs. Hiszen az iparágban az ország hat ilyen profilú szövetkezetét véve a legmodernebb gépekkel rendelkező, legalábbis tudomásunk szerint. Alakult ugyan az utóbbi időben környezetünkben Alugrafika néven egy kis szervezet, s létezik a Piremon kisvállalat, de az ő technikai színvonaluk elmarad tőlünk, s bizonyos érte-

lemben tevékenységük is hogy viszonylag kis létszámmal dolgozunk, nem jellemző ránk a konkurrencia hiánya. Partnereinket mindenképpen meg akarjuk tartani. Az igények napról napra nőnek, s nagy húzó- és hajtóerő, hogy ők is számitanak ránk. Na és a presztizs: annak a vágya, éhsége, hogy szövetkezetünk is megüssze azt a szintet, amelyet ebben az iparágban a vállalatok elértek. Gondolok a Globusra és a Kner Nyomdára, amely azt hiszem, vezet az élvonalban.

— A Kner Nyomdát akarják utolérni? — méri be a szó mélységét Kovács Gyula. — Megközelíteni. Igen, megközelíteni azt a műszaki színvonalat. A mi szervezeteinknek is vannak előnyei és tartalékai. Nagy adunk

A termelés a partnerek napi igényeihez igazodik

Nemes Lajosné kasirozó: — Amit megcsinálunk, azt egyenes darabbérben kis is fizetik

rendelést. De, gondolom, meg is kérték az árát... — A vezető vállalatokhoz viszonyítva arányosak az áraink. Nem dolgozunk drágábban, mint ők.

— Van valami specialitásuk?

A műszaki vezető egyszerűen mintha tetőtől talpig mosollyal változott volna:

— Egy büszkeségünk van. Elő tudunk állítani olyan csomagolószert (kartondobozt), amit rajtuk kívül csak egy helyen tudnak megcsinálni az országban, de ott, a Pápiripari Vállalat nyíregyházi gyárában is csak nagy szeriában: ez az úgynevezett ivkasirozott hullámdoboz. Amellett hogy praktikus, lehetővé teszi az igénes nyomtatmegjelenítést, azaz korszerű, jövője van.

A kereset volt az utolsó témánk, erről azonban a munkagépek mellett cserélünk eszmét. Az üzembe menven megtudtam, hogy 1984-ben nagyobb összegű bérpreferenciához is hozzájutott a szövetkezet, ami azt eredményezte, hogy 8–8,5 százalékos bérszínvonal-növelésre nyílt lehetőség. A preferencia feltételeként a Kartonpack 61,1 millió forint értékű közvetett exportot vállalt, amit végül is sikerült túlteljesíteni. Nem kevés munka van tehát amögött, hogy tiz esztendő alatt 18 ezerről 50 ezer forintra nőtt a bérszínvonal...

Egy év alatt is érezhető az elmozdulás. Nemes Lajosné kasirozó, aki 1957 óta dolgozik a szövetkezetben, s akinek ez a szövetkezet az első munkahelye, igen jónak találja, hogy szinte minden területen bevezették a darabbérezést, hogy — szavait idézve — „Amennyit megcsinálnak, azt egyenes darabbérben ki is fizetik.”

— Kollégáimmal, Pellei Györggyel és Lukács Józseffel körülbelül egyformán keresünk. Ez a kereset 1984-ben négy-négy és fél ezer között alakult. Egy évvel korábban háromezer-nyolc, négyezer-egyszáz között. A különbség nem jelentéktelen. Hadd tegyem hozzá, a nyolcvanas évek elején a kasirozóknak még csak háromezret vagy annyit sem tudunk hazavinni.

A mai keresetektől sincsenek persze meghatódva a szövetkezet dolgozói. Mindenképp hajt, mindenki többet akar. Ezért az év végén már az újonnan létrejött szakcsoportok jelentették az újságot. Nem véletlen, hogy itt is, ott is velük találkoztam. A tapasztalat még kevés, december volt az első hónap, arról azonban így is képet formálhattam, hogy kik is vágnak bele a szakcsoportba? Említhetném Kóka Ferencet, aki húsz esztendője dolgozik a szövetkezetben, s most jutott oda, hogy három gyermekével új lakást kapott. Vagy Péntek Károly szerszámkészítőt említsem, aki, mint mondta november óta nem aludt? „Szakcsoporttéma” — adta meg a rövid magyarázatot, látva, mennyire meglepődtem. „Ma is szakcsoportban vagyok itt reggel óta, más-különbön szabadságon lennék. Hogy megtérül-e? Úgy érzem, igen. Januárban már ezt is meglátjuk...” Mert ki is törődött már ekkor az ővel Debrecen sikeres szövetkezetében! Gulyás Imre

TUD...
 „A szenved...
 Csaná...
 Kissé bizarrna...
 fentiekben emlí...
 hangzású szó, de...
 zád közepén m...
 hatott. A kertk...
 ágának művelése...
 népszerű volt a...
 rétegek körében...
 nép is előszerete...
 tett a józú...
 iránt. Elterjedtség...
 jelzi jobban, m...
 oklevélforrásaink...
 zázadban említi...
 róla. A 16. század...
 nak használták a...
 téskor” szót. A d...
 kedvelt színtelje...
 egy udvarháznak...
 kadalomnak. Jé...
 MAG...
 A' M...
 Összék év 1-66 fele...
 Bihar tudósításai...
 ven leírta a régi d...
 teket. Jóllehet...
 már Debrecen és...
 kiszorult a nagyb...
 természetből, a r...
 közepén nagyobb...
 játszhatott a me...
 kultúrában. Erre...
 dy István könyve...
 Debreceni Kertés...
 egyik alapítója, s...
 e növénykultúra f...
 népszerűsítését.
 Csanády István...
 dátuma ismeretlen...
 Ferenc, Bihar vár...
 szolgabírája volt...
 távozott az él...
 Edesanya Csoka...
 Eszter, aki nem m...
 nagyhírű Fényes...
 vére. Egyike a há...
 tika megalapozói...
 Könyvei nélkül...
 nek a hazai kutató...
 Csanády István...
 mezőtelegdi ágho...
 Kiterjedt rokons...
 hiszen szegrel-vég...
 kapcsol fűzte a C...
 hoz, kiknek jeles...
 G. Károly. A me...
 tudományt művel...
 démiai tagságig v...
 rokoni körbe tarto...
 szay és a Nagyfa...
 család is. Sőt a C...
 miliának volt egy...
 boszlói ága is.
 Csanády István...
 gazdálkodott. A...
 években dohányt...
 szivar előállításá...
 állt hozzá a dinny...
 is, amire példa a...
 Gusztávval folyt...
 lezése. Szontágh...
 korszak érdekes e...
 zé tartozik. Ős...
 életében, munká...

„A szenvedelmes dinnyész”:

Csanády István (18..-1876)

Kissé bizarrnak tűnik a fentiekben említett ódon hangzású szó, de a múlt század közepén megszokottan használt. A kertkultúra eme ágának művelése különösen népszerű volt a módosabb rétegek körében. De a köznép is előszeretettel viseltette a jóízű „gyümölcse” iránt. Elterjedtségét mi sem jelzi jobban, mint az, hogy oklevélforrásaink már a 11. században említést tesznek róla. A 16. században dátumnak használták a „dinnyevetkő” szót. A dinnyeszüret kedvelt színtelje volt egy-egy udvarháznak, falusi szádalomnak. Jókai Mór hi-

szemhez, mert oly buzákesztek, melyek köblöt szoktak rendszeresen fizetni, most alig adnak egy pozsonyi méterest, s onnan van, hogy mind a kétszeres, mind a tizstábuza szerfelett megdült... árpa minden vetemények közt legelőbbben termett... tengeri is lesz elég... Nagy bánatára a szőlőt elverte a jég. Pár évvel később újra találkozunk nevével e lap hasábjain. Szintén egy tudósítás kapcsán írja: „Szenvedelmes dinnyész létemre majd megelégedtem a dinnyéről. De legjobban fáj Szontágh Gusztáv úr szíveséből nyert két híres dinnyefajának elvesztése, melyeket az irgalmatlan ragya epen úgy nem kímélt meg, mintha a leghitványabb kassás béli dinnyék lettek volna.”

Nyomatásban egy könyve jelent meg: Gyakorlati útmutatás a dinnyetermesztésre címmel. „Egyetlenük egyik alapító tagja jelen művet az egyet érdekei iránti buzgalomból kéziratban ennek ajándékozván, ... (hogy) a hazai kertészközönségnek s különösen dinnyetermesztőknek kedves olvasmányt s egyszersmind valódi hasznos kézi könyvet nyújtunk és a szakirodalomnak is szolgálatot teszünk, ... ha jelen vállalatunk, amely a közérdeken kívül részben egyetünk anyagi erejének növelésére is van intézve, a tisztelt közönség részéről remélt és óhajtott pártolást találand: ez indokul szolgál and arra, hogy a kertészeti irodalmat jövendőben is hasonló népszerűségi művekkel igyekezzünk gyarapítani” — írja 1867 februárjában a debreceni kertészeti egyet igazgatói választmánya.

Csanády István könyvének bevezető sorai a következő általános tudnivalókat rögzítik: „... van ugyan ... egy kitűnő szakkönyvünk. Boldogult Szontághunk, mivel minden tisztán elméleti okoskodást s állítást, mit a tapasztalás igaznak, jónak, helyesnek nem bizonyított be. ... legfőbb súlyt fektettem a szabad mezőni dinnyetermesztésre; mert a magyar ember még nagyon mesterséges művelési módokkal bíbelődni.” De ismert volt a melegágyi termesztés is: aki ilyen módon termesztett, az üvegházakat vásárolt, ezzel védte meg a hidegtől a kis palántákat.

Bihari tudósításait, egyéb cikkeit ez a lap közölte

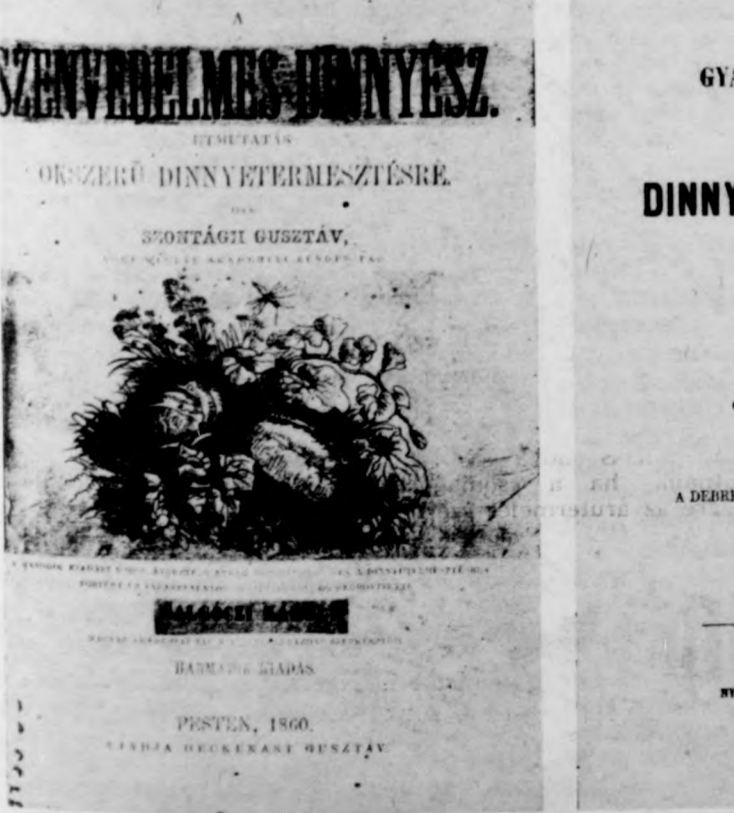
ven jeirta a régi dinnyeszüretet. Jóllehet manapság már Debrecen és környéke kizorult a nagyban; dinnyetermesztésből, a múlt század közepén nagyobb szerepet játszott a mezőgazdasági kultúrában. Erre utal Csanády István könyve is. Mint a Debreceni Kertészeti Egyet egyik alapítója, szorgalmazta a növénykultúra fölkarolását, népszerűsítését.

A forradalom leverése után fogságba esik. De a börtönök során sem telkenkedik. Belemélyed az angol nyelvbe, de hasonszervi orvosokban is búvárkodik. Kiszabadulása után lefoglalt birtokait neje, Majos Amália, hozományra révén visszakapja. De a birtok nem sok hasznot hozott, mivel jelentős adósság terhelt. Az angol nyelvben való nagyobb jártasság érdekében Londonba megy, ahol egy évet tölt.

Csanády István születési dátuma ismeretlen. Apja Cs. Ferenc, Bihar vármegye főszolgabírája volt, s 1851-ben távozott az élők sorából. Édesanyja Csokajai Fényes Eszter, aki nem más, mint a nagyhírű Fényes Elek testvére. Egyike a hazai statisztika megalapozóinak. Könyvei nélkülözhetetlenek a hazai kutatók számára. Csanády István családja a mezőtelegdi ághoz tartozik. Kiterjedt rokonságuk volt, hiszen szegről-végről családi kapcsol fűzte a Galgóczyakhoz, kiknek jeles képviselője G. Károly. A mezőgazdasági tudományt művelte, s az akadémiai tagságig vitte. De a rokoni körbe tartozott a Szikszay és a Nagyfalusi Bajza család is, Söt a Csanády családnak volt egy hajdúszoboszlói ága is.

Az 1840-es évek első felében számos cikket írt a Magyar Gazdába. Töredék utazási naplóból... c. írásában osztrák úttjáról számolt be. Rámutat az ottani mezőgazdaság fejlettségére, s a hazai elmaradottságára. Eszmék a cselekedtársról című hosszabb cikkében a kérdést három oldalról közelíti meg: 1. a lélektan, 2 az embertan s 3. a gazdasági tudomány szemszögéből. Gyakorlati gazdasági tudósításai bihari birtokáról, P. Herpályról. Ezek egyikéről megtudjuk, hogy 1842 tavasza hideg és szeszélyes volt. De ez évnek a többi évszaka sem kevesetett sok jóval: „Bihar alföldén ez évben a szalma szertelen arányban áll a

életében, munkálkodásában

Barátjának három kiadást megért munkája Egyetlen, nyomtatásban megjelent műve

Másolás elektrofotográfiával

Az elektrofotográfiai eljárások két szelvény-hosszában elterjedt válfaja az elektrofotográfia és a xerográfia; mindkettő forradalmasította a másolatkészítés technikáját. Az eljárás fizikai alapja: villamos töltéskép létrehozása a fotokonduktív felhasználásával. A fotokonduktív anyag sötétben szigetel, ha megvilágítják, vezetővé válik. Jellegzetes anyagok ebből a típusból a cinkoxid és a szelén.

Az elektrofotografikus sokszorosításban az egy oldalon cinkoxidral bevont papír sötét környezetben nagy feszültségre hozott vékony huzal alatti mozog el, miközben csupasz oldala földelt fémlappal érintkezik. Ilyen módon negatív villamos töltést kap a bevont felület. Ha a töltéssel ellátott felületet valamilyen minta szerint megvilágítják, azok a felületrészek, amelyek a fény ér, vezetővé válnak, és elvesztik villamos töltésüket. Az eredmény a rejtett, láthatatlan töltéskép. Láthatóvá azáltal válik, hogy a felületet pozitív töltéssel ellátott színes,

termoplasztikus porral szórják be. A por csak ott tapad meg, ahol a felületen nem megvan a töltés. A kép tartósítása ezután úgy történik, hogy a port „ráolvasztják” a papírfelületre.

A rögzítés ugyancsak hőhátással történik. Az elektrofotografikus másológépek mindezeket a műveleteket automatikusan hajtják végre. A másolatok sem szárításra, sem semmiféle vegyi utókezelésre nem szorulnak.

A xerográfia elve azonos az előbb elmondottal, de ott szelénrel bevont fémlapon jön létre a porkép. A képet közönséges papíron rögzítik kontak eljárással, a papírt átveszi a fémlapról a képet.

Képünkön egy korszerű — bolgár gyártmányú — elektrofotografikus másológépet láthatunk. (MTI Külföldi Képszolgálat — KS)

A tudomány világából

„Mindenevő” motor

A kisebb fajlagos fogyasztás miatt, s a jelenleg még olcsóbban kapható Diesel-olaj miatt egyre nagyobb az érdeklődés a Diesel-motoros személygépkocsik iránt. Az energiaválságban persze a Diesel-autók uralma sem jelentene végleges megoldást, mert a Diesel-olaj ára az üzemanyag-ellátásban hamarosan túlhaladná a hamisítot, s a hiány a Diesel-olajra tolná át. Az igazi megoldás egy olyan motor lehetne, amely a Diesel-motor önjelét megtartva mindenfajta üzemanyaggal működik. Ilyen motort szerkesztett az amerikai J. Witzky.

„Látóbot”

A jövőben egy kis radar-készülékkel helyettesíthetik majd a vakok botját. A turtwagenbeni (NSZK) szakiskola azt a célt tűzte ki, hogy viszonylag olcsó és egyszerű készüléket építsen az NSZK-ban élő mintegy nyolcvanezer vak ember számára. A közönséges zseblámpába épített készülék a hajók radarkészülékéhez hasonlóan működik, de nem elektromagnetikus, hanem csak az ultrahangok tartományába tartozó hullámokat bocsát ki. A vakok radarja a visszaverődő jeleket ahhoz a kis vibrátorhoz továbbítja, amely annál erősebben és gyorsabban rezeg, minél közelebb van az akadály.

A nikotin-mérgezés veszélye

Az erős dohányosok naponta a nikotin egyébként halálos adagjának többszörösével mérgezik magukat, de a szervezetük ehhez hozzászokhat. A megszokás ellenére is gyakran fenyegeti a dohányosokat az idült nikotinmérgezés, ami többnyire ideges nyugtalansággal, fejfájással és álmatlansággal kezdődik. Gyakoriak lehetnek az emésztési zavarok, az étvágytalanság, a makacs székrekedés vagy a hasme-

néssel járó idült bélhurut is, vagy máskor a vérkeringési zavarok, a heves szívdobogás vagy a rendetlen, kiha-gyó szív működés. Ilyenkor egy-egy pulzus után hosszabb szünet, majd egy erősen érzett szívdobbanás figyelmezteti a beteget arra, hogy szíve is van.

Gyakran érez a dohányos ember a szív táján nyomást és kisebb-nagyobb szúrás, fájdalmat; ez halálfelelelmel járó kinná fokozódhat, és a bal karba is kúsgárzik. Ilyenkor már nagy baj van! E tünetek arra vallanak, hogy a szíverek rövidebb, tartósabb görse, esetleg az elmeszesedett szíverek vérröggel való eltömődése folytán a szívizomzat kisebb-nagyobb részének hiányossá vált a vérellátása. A láb és a kéz véreibe is támadhat érgörcs. Szibbadság, lábikragörcs, járási képtelenség is előfordulhat. Enyhébb esetben a végtagok halványak, hidegek, és a dohányos úgy érzi, mintha hangyák mászkálnának a bőrén. Ha az ér-szűkület tartós, a lábujjakon a bőr kifehélyesedhet, és el is halhat. A szem ereinek görse — jobbik esetben — látási zavarokat okozhat, a látótér közepén elsötétedéssel.

Képünkön a szenvedélyes dohányos jellegzetes kéztartását láthatjuk, ujjai közt a „koporsószegelet”. (KS)

A „mindenevő” Diesel-motor

A „mindenevő” Diesel-motor a szokásos benzinüzemű Otto-motortól elsősorban a gyújtás módjában és ezzel összefüggésben a sűrítési viszonyban tér el. Induláskor a gyújtógyertya végzi a gyújtást. A már felmelegedett és rendes fordulatszámra dolgozó motor öngyulladásal működik, de csak 12:1 sűrítési viszonytal. Ezt a feltaláló úgy érte el, hogy az üzemanyag-levegő szakszerű összetétele és elkeveredése nem egyforma az egész égéstérben. A hengert és a hengerfejet oly módon alakította ki, hogy a gyújtás tulajdonképpeni pontján mindig robbanóképes keverék legyen. A hengeres gyújtótér körhagyóan van kialakítva a hengerfejben: ebbe az üzemanyagot oldalirányból fecskendezik be, ezért a szembeáramló friss levegő erős örvénylő mozgással lép be a térbe, s ennek eredményeként a gyújtótér közepén robbanóképes keverék alakul ki.

Az új motor kísérleti üzemből Diesel-olajjal, benzin-gázolaj keverékkel, alkohollal, benzin-gázolaj-alkohol keverékkel, sőt könnyű nyersolajjal is kifogástalanul működött. A szakemberek nagy jövőt jósolnak a Witzky-motornak.

Műemlékvédelem — villanypáztorral

Ezentúl villanypáztorral védik a galamboktól a comói székesegyházat; vékony villanyvezeték fesszítnek ki a templom köré, s gyenge áramot kapcsolnak rá. Más olasz városokban szerzett tapasztalatok azt mutatták, hogy a galambok igen tanulékonnyak, s a legrövidebb időn belül elkerülik a nekik áramütést okozó vezetéket.

Gyűrű a Neptunusz körül?

A Neptunusz gyűrűjét még nem fedezték fel, de annak létezését — ezt állítja egy szovjet professzor, a ki-jevi egyetem bolygókutatója. A tudós elmélete szerint az óriásbolygón és azok holdjain is roppant heves vulkáni tevékenység zajlik. A vulkánok hatalmas mennyiségű anyagot lövellnek ki magukból. A professzor szerint ez az anyagmennyiség okvetlenül a Szaturnusz gyűrűjéhez hasonló övet alkot az óriásbolygó körül. A Jupiter gyűrűje, amelyet a Voyager amerikai űrszonda fedezett fel, szintén megerősítette a fültevést.

**Amiről utcát
neveztek el
Debrecenben**

Malom

A mindennapi kenyér biztosításának a gabona megőrése egyik fontos feltétele. Az európai malom a rómaiakhoz vezethető vissza kezdetleges berendezéssel, ezért a liszt ára jóval meghaladta a búza árát. A malom neve, alkalmazása szláv közvetítéssel jutott el hozzánk.

Kezdetben Debrecenre sokáig a szárazmalom volt jellemző. A szárazmalomok köveit 2-4 lóerővel hozták mozgásba. 1715-ben Debrecennek 48 szárazmalomát tartották számon. A malomtulajdonosok lehetnek magán-személyek (Baranyai, Doboz, Komáromi, Mike, Vigkedvű családok stb.). A Bujdosó család tagjai 1810 körül a Sántaközben, a r. kat. templom közelében, a mai Timár utcán 3 telken 10 malomtól adóztak. Lónyai Menyhért miniszter nagyszülei is szárazmalomba fektették pénzüket, 1801-ben a Jókai utcában (Kis Hatvan u.) 3 lisztes- és 1 kásmalmot vettek. Tulajdonosok lehetnek még: a város, a coetus (diákság), s az ispóaly is. Bika János 1646-ban a kollégiumi diákságnak ajándékozta a Darabos utcai szárazmalomát. 1701-ben már a diákoknak a Csapó utcában is volt szárazmalma (Malomköz, zsákutca a Csapó u. jobb oldalán). A mai Ót malom utcában 5 szárazmalom állott. 1744-ben Király István szenátor a mai Gólya utcában fekvő 2 lisztes malmát az ispóalyra hagyta.

Kiskunfélegyházán Petőfi idejében már 62 szélmalom állott. A 17. sz. elején Debrecennek is lett szélmalma. 1628-ban a Várd utca (Petőfi tér) keleti során, s 1737-ben a boldogfalvi kapu belüli maga a város építetett szélmalomokat. 1864-ben Simon István ácsmester és Barscay Miklós kaptak engedélyt szélmalomok építésére.

Csukath P. bajomi várkapitány 1583-ban Debrecen 2 vizikerekre járó malmáról értesít. A Tócs vizén valóban 2 vizimalom örölt: a Basahalmán alól (1750) és a Nyulas táján (1774). 1743-ban a Hortobágnak is volt vizimalma, ahonnan az 1830-as áradáskor Duskás főbíró 11 ember életét mentette ki. Szűcs Ernő szerint 1715-ben 48, 1771-ben 39 telken 87, 1821-ben 81, 1866-ban 96 malom volt a városban. Zelizy Dániel könyvének mellékletén (1882) 23 telken 57 lisztes malmot tüntetett fel.

1843-ban Rád József javaslatára a városi közgyűlés hozzájárult „egy gőzmalom iránti részvényes társaság megalakításához”. A gőzmalom elnöke Poroszlay Frigyes, igazgatója Rád József lett. A Köhler és Vecsey F. által tervezett malom 1847. október 1-re készült el és azt István nádorról nevezték el. A simaörlés 1848 májusában indult. Később a malmot a csódtól Csanak József és Szabó Lajos mentették meg. 1891-ben a malom leégett, majd újjáépült, s nagy szerepe lett a debreceni helyi vasút megépítésében.

Az István-malom mellett a Hungaria Gőzmalom is működött (1896). A Hortobágy-malom is kiállta a századeleji viharok viharát. 1907-ből a Csokonai- és Erzsébet-malmokról is tudunk. Az 1920-as években az István-malomon kívül a Hortobágy-, Hungaria-, Trenka-, s még néhány kisebb malom is üzemelt, de 1944-ben a német fasiszták az István-malmot felrobbantották, s csak a Hortobágy- és Apafi-malom maradt meg. 1978-i adatok szerint ekkor Debrecenben csak a villanyerőre berendezett Apafi-malom működött, az őrlés dandárját a hajdúánási Csiba-malom végezte.

A Malom utca a Biharitelepen van.

Dr. Nyakas László

AZ ORVOS TANÁCSA:

A cseppfertőzéssel terjedő betegségekről és megelőzésükről

Az ember tüszentéskor, köhögéskor vagy beszéd közben igen sok apró, szabad szemmel néha nem is látható cseppet ürít a levegőbe. Ha a légutakban baktériumok vagy vírusok vannak, a cseppek ezeket a kórokozókat magukkal ragadják, ezzel pedig betegségek közvetítőivé válnak.

A fenti ok miatt ún. „cseppfertőzés” útján terjed a légúti megbetegedések nagy része. Közülük az egyszerű „megfázás” a leggyakoribb, ami nátha, torokgyulladás, légcső- vagy hörghurut formájában jelentkezhet. Ezt különféle baktériumok és vírusok okozzák és késő ősztől kora tavaszig, évről évre meglehetősen nagy számban fordulnak elő. Az influenzának is hasonlóak a tünetei, de ez a betegség általában súlyosabb lefolyású, nagyobb mértékben rontja a közérzetet.

Nálunk általában minden második évben észlelnek kisebb-nagyobb járványokat. Cseppfertőzéssel terjed egy sor gyermekbetegség is, például a diftéria, a szamárköhögés, a kanyaró, vagy a skarlát.

Legkönnyebben úgy lehet fertőződni, ha náthás, hurutos ember közelében az általa ürített cseppecskéket közvetlenül belélegezzük. Közvetve is fertőződhetünk, ugyanis a kisebb cseppek — könnyűek lévén — hosszabb ideig lebegve maradnak a levegőben, beszáradnak és porszemek formájában a légáramlatokkal néha igen nagy távolságra eljutnak. A kórokozókat ilyen por alakban tartalmazó levegőnek a belélegzése — a dolog lényegét tekintve — szintén cseppfertőzésnek tekinthető.

A tél a mi éghajlatunk alatt közismerten a „csukott ablakok időszeke”. Az emberek ilyenkor mindenütt a fűtött szobákba, zárt helyiségekbe zsúfolódnak. Ennek légtérben előbb-utóbb szükségszerűen megnövekednek a kórokozók száma. Amikor hűvös, nedves, ködös az időjárás, a települések (közégek és városok) levegője is kevésbé „szellőződik”, ezért több baktériumot, illetve vírust tartalmaz.

A hideghatás, a nedvesség, és a huzat ráadásul olyan érreakciókat vált ki a nyálkahártyákon, ami csökkenti azok ellenállósságát a kórokozók behatolásával szemben. Fokozódik a fertőzésre való hajlam a kevés napfény, a mozgáshiány, és az egyoldalú táplálkozás miatt is.

A cseppfertőzéssel terjedő betegségek egy része hatékonyan védőoltásokkal megelőzhető. Diftéria vagy szamárköhögés pl. ma már legfeljebb elvélve fordul elő hazánkban és az utóbbi években lényegesen csökkent a kanyaró megbetegedések száma is. Az influenza elleni védőoltás fő problémája az, hogy a kórokozó vírus rendkívül változókéony. Járványveszély esetén azonban a kitenyészett törzs ellen készített oltóanyag így is legalább 60-70 százalékos védettséget lehet elérni. A leggyakrabban előforduló hűléses, hurutos betegségek ellen viszont a megelőzésnek ezzel a speciális formájával még egyáltalán nem számolhatunk.

A védekezésnek így három fő tényezője marad:

- a kórokozók szóródásának megakadályozása,
- a megfázástól való óvakodás és
- a szervezet általános ellenállóképességének fokozása.

Vizsgálattal egyértelműen igazolható, hogy a védőálc a köhögés, tüszentés vagy a beszéd közben ürített cseppek nagy részét visszatartja. A műtökbén és a kórházi cseceimószályokon ezért is kötelező maszkot viselni. Az orr vagy száj elé tartott zsebkendő szintén gátolja a kórokozóval fertőzött cseppek szétszóródását.

Aki légúti huruttal bajlódik, lehetőleg kerülje a társaságot!

Különösen arra vigyázzon, hogy a gyermekek, az öregek és az idült betegségben szenvedő, legyengült emberek között ne terjessze a fertőzést. A téli időszakban igen fontos a fűtött helyiségek — irodák, műhelyek, lakószobák — gyakori szellőztetése. Ez a levegő kicserélődését, felfrissülését és a benne levő kórokozók folyamatos „felhígulását” szolgálja.

A megfázást az időjárási viszonyokhoz rugalmasan alkalmazkodó, réteges öltözködéssel kerülhetjük el. A szabad levegőn végzett rendszeres testmozgás és a változatos, fehérjében, vitaminokban gazdag vegyes táplálkozás az ellenállóképesség növelésével járul hozzá a cseppfertőzések megelőzéséhez.

GYEREKEK KÖNYVESPOLCA

Gyurka számolni tanul

Bizonyára könnyen megbarátkoznak a számok világával azok a kisgyerekek, akik elolvassák V. Binét Agnes, a Móra Kiadónál megjelent, Gyurka számolni tanul című könyvét. Azoknak a szülőknek is jó szívvel ajánlom, akik tanítgatják érdeklődő gyerekeiket. Sok hasznos ötletet kaphatnak ahhoz, hogyan lehet játszva tanulni, és hogyan lehet megszerezni — talán életreszólóan — a kicsikkel a számok világát.

A könyv egy ötesztendős kislányról, Faragó Gyurkáról szól, aki szülei és két testvérével, valamint Szerkes Pindur nevű kutyájával Budapesten lakik, és nagycsoportos óvodás.

Gyurkát nagyon érdeklik a számok és folyton unszolja édesapját: tanítsa meg őt számolni! Apja enged az unszolásnak és úgy vezeti be kislányát a számok világába, hogy segítségül hívja a

Gyurka környezetében levő, megszokott, jól ismert tárgyakat. A ruhadarabok, a lakás berendezési tárgyai, a játékok és más használati tárgyak mind közreműködnek abban, hogy Gyurka megismerje tizig a számokat. De segítenek a számok, a közös családi séták, az állatkerti kirándulás és a testvérekkel való játékok is.

A számokat tanulva megismerkedik Gyurka a többkevesebb fogalmával, megtanulja egymáshoz hasonlítani, viszonyítani a tárgyakat, és tud már játszani a képes dominóval, a számolópálcákkal. No meg kitárlálja édesapja találókérdéseit is. Próbáljátok meg ti is gyerekek!

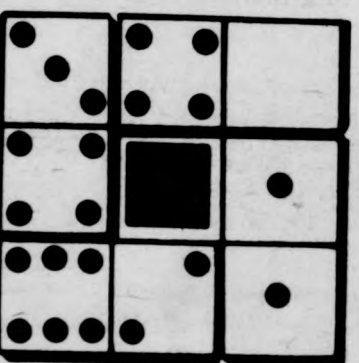
„Megkérdeztek egy kanászt: — Hány malac van a kezéd alatt? Azt mondta: — egy kicsi, négy parányi, két anyányi, az öreg ferde farkú, meg az icurka-picurka. — Hány volt hát?”

Olvass magadnak!

Ezt a címet egy sorozat kiadványai viselik. Mégpedig olyan sorozat, amelynek könyvei a kisgyerekek olvasástanulását segítik elő. Azok a gyerekek, akik megismerkednek a betűkkel, minél előbb szeretnének önállóan is olvasni. E történeti sorozat ehhez nyújt segítséget.

Most Ligeti Róbert és Mási Attila könyve, a Gábor Áron rézágyúja jelent meg. A rövid kis munka a magyar szabadságharc néhány mozzanatát villantja fel. Ha elolvassátok, megismerkedhetek Bem apóval, Petőfi Sándorral és Gábor Áronnal.

Az önálló olvasás bizonyára könnyen megy majd, hi-

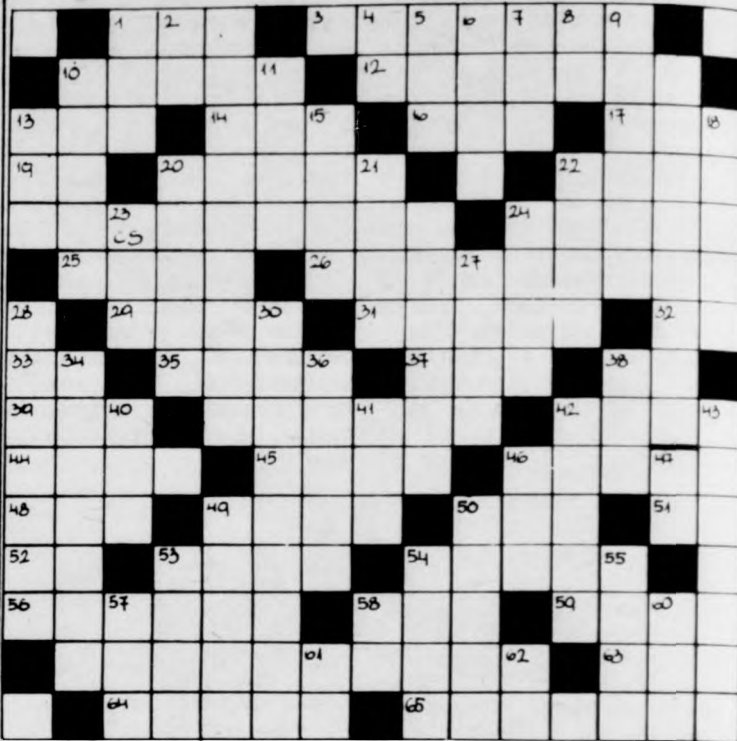
DOMINÓ

Ha karácsonyra dominót kaptatok, adunk a dominójátékhöz egy szokatlan ötletet.

A dominókeveket cseréljétek meg úgy, hogy a négyzet minden oldalán a pontszámok összege nyolc legyen!

KERESZTREJTVÉNY

TÉLI NÉPI JÓSLAT

Vizszintes: 1. Az időjárás... ipso; magától értetődően. 5. Holland és portugál autók jelzése. 6. Tojást termelő. 7. ... Tofail; az arab filozófia jeles képviselője franciák aprópénze. 10. Ez a csillag a meteor. 12. A mondás harmadik része (Zárt betű: E.) 13. Méhkaptár. 14. Gyerek páros betűi. 16. Az ókori Karthágó föníciai eredetű népe volt. 17. Kezdetül meglevő. 19. Az arzen vegyjel. 20. „Így sopánkodott György álnoksággal...” (Arany János: Toldi.) 22. Az ó és a cirkónium vegyjele. 24. Ezt a látat virágorokozza. 25. Az emberiség leghőbb vágya. 26. Zenei műalkotások. 29. A francia kártya egyik színe. 31. Rejtvenyfejtésnél nélkülözhetetlen. 32. Személyre vonatkozó kérdés. 33. A latin é betű. 35. Nyomdai fém. 37. A pedál része. 38. Feltéve. 39. Egyforma római számok. 42. Milliók mindennapi tápláléka. 44. Szájszél. 45. Halászlé szerszám. 46. Virslihez fogyasztjuk. 48. Hérosz. 49. Nagyvárosok füstös levegője. 50. Spion. 51. ... persona; személyesen. 52. Védélmez. 53. Fonal. 54. Közúti villamos a fővárosban. 56. Ledőf. 58. Tip...; jól öltözött. 59. Goldmark operabéli királynője. 62. Vasabroncs a fakeréken. 64. Kézi mérték. 65. Csokoládéval bevont ízesített edény.

Beküldendő: a vízszintes 1. függőleges 13., vízszintes 12. és a függőleges 34. számú sorok megfejtése. Határidő: 1985. január 22.

Függőleges: 1. Ausztria eleje. 2. 1050 római számmal.

Fazekas Valéria

Téli romantika

Újra divat a muff. Sokkal inkább, mint a szörme. Kézelős téli kosztüm vagy kabát. Így hát könnyű szívvel átalakíthatjuk szörme kézelőnket — muffed. A rajzon látható módszerrel, először fejtük szét a kézelőket, aztán középen varrjuk össze. Az így elkészült téglalapot hajtsuk félbe, varrjuk össze. Két-három centit a bebújó részeknél kézzel varrjunk meg, és lesz a muff alsó része. Vékony bőrpertlit illesztünk a felső sarkaihoz: kész a nyakba akasztva viselhető, a meleg szerető, de inkább csak notórius kesztyűvesztők számára igazán értékelhető új, divatos téli kellék. Főleg klasszikus szabású téli kabáthoz illik, de megy a mostani legdivatosabb széles vállú, bő karöltő téli kabáthoz is.

Szöveg és rajz:

Pálffy Judit

HALLOT

— Jól szórakoztató.
— Eleinte igen piszszogni.

— Most dalárd.
— Baritonként.
— Nem, ürügy.

— Most jön a feleség a férjénél.
— Ó, nem is tón. Hol van tulajdonos?

A karmester a többi szenvedély.
— De igen, de...

— Miért beszélsz latinul?
— Azért, hogy vet.

A fiatalasszony.
— Egyébként a...

— És milyen kérdezi a papát a lány kezét.
— Ó, kelleme.

A kislány azt dement megvezet.
tudja begombol.

— Papa, tulajdon.
— Buta kölyök halmalmalméletet.

— Doktor úr,
— Már nyolc.
— Na, akkor ne.
— Igen, egyszer.

— Gratulálók,
— Sajnos, nem hogy a feleségem.

Aforizma

Oly sokan cipelnek át ártatlanságot.

Ha már másodszor jüek el — sokkal inkább itéljük meg hibánkat.

(Hanns Dörmann)

Szeretném megismerkedni a könyv címét.

(Licht)

MESE

Történt egyszer, ha kétszer olyan háromkerékiből ter, bizonyos Habrótól is a falu a sok rogyadozó vizmester, bizonyos Habrón forgó házak a Háromkeréken csak emberek, sőt! a Zúki ide fog özönleni arról, hogy néhány ranni a méregtől, gyönyörű háza.

Háromkeréki első Okosi bíró volt, ak szövetette a házat nyos Habrancs végkérését, majd gondoskodott a házról. — Rendben is a kedelmével, nincsen bami, ami elbírná a ami bíró urannak. Megvakarta erre ró, és erősen gondoskodott. — Akkor hogyan? — Ha nincs is khatok mást kigyelt szólna egy lúdtalpra.

Az Okosi bíró en fejebűjűt. — Lúdtalpra mit igazi, egy lúdtalpra csak mégse! — Nem volt mit teves mester, bizony bíró, de akkorát, nem kibökte a szemét. — Megvan! Hát kacsalábon forogó lel, ha csak úgy áll. — Így aztán megköves mester, bizony bíró.

Eltelt egy nap, e mit tenni, eljött a harmadik nap eljött ter, bizonyos Habrótól is a falu a sok rogyadozó vizmester, bizonyos Habrón forgó házak a Háromkeréken csak emberek, sőt! a Zúki ide fog özönleni arról, hogy néhány ranni a méregtől, gyönyörű háza.

Háromkeréki első Okosi bíró volt, ak szövetette a házat nyos Habrancs végkérését, majd gondoskodott a házról. — Rendben is a kedelmével, nincsen bami, ami elbírná a ami bíró urannak. Megvakarta erre ró, és erősen gondoskodott. — Akkor hogyan? — Ha nincs is khatok mást kigyelt szólna egy lúdtalpra.

Az Okosi bíró en fejebűjűt. — Lúdtalpra mit igazi, egy lúdtalpra csak mégse! — Nem volt mit teves mester, bizony bíró, de akkorát, nem kibökte a szemét. — Megvan! Hát kacsalábon forogó lel, ha csak úgy áll. — Így aztán megköves mester, bizony bíró.

HALLOTTUK VALAHOL

- Jól szórakoztatok tegnap az operában?
- Eleinte igen, de azután a szomszédok elkezdtek püsszögni.
- Most dalárdában vagyok.
- Baritonként?
- Nem, ürügyként.
- Most jön a rabok kórusa a Fideliből! - sügja a feleség a férjének.
- Ó, nem is tudtam, hogy a Fidelio ilyen nagy börtön. Hol van tulajdonképpen?
- A karmester a próbán rászól a tenorra: - Kérem, több szenvedéllyel. Ön még sohasem szeretett igazán?
- De igen, de közben nem énekeltem...
- Miért beszélnek az orvosok a műtőben mindig latinul?
- Azért, hogy a beteg megszokjon egy holt nyelvet.
- A fiatalasszony panaszkodik a nászéjszaka után: - Egyébként a jeggyűrű is túl kicsi nekem.
- És milyen életet tud biztosítani a lányomnak? - kérdezi a papa a fiatalembertől, aki éppen megkérte lányát kezét.
- Ó, kellemes, több mint száz videofilm van.
- A kislány azt mondta: - Egy nercbundáért mindent megteszek. Megkapta a nercbundát, de már nem tudja begombolni.
- Papa, tulajdonképpen mi a csoporszex?
- Buta kölyök, nem figyeltél az iskolában, amikor a halmazelméletet tanultátok?
- Doktor úr, mik a kildásaim?
- Már nyolcvanegyedszer csinálom ezt a műtétet.
- Na, akkor nyugodt vagyok.
- Igen, egyszer már sikerülnie kell.
- Gratulálok, Jáckel úr! Hallottam, apa lett!
- Sajnos, nem, igazgató úr! Csupán arról van szó, hogy a feleségem anyja lett!

Aforizmak

- Oly sokan cipelik egy életet át ártatlanságuk terhéért!
- Ha már másodszer követjük el - sokkal józanabban ítéljük meg hibánkat.
- (Hanns Dietrich v. Seydlitz)
- Szeretném megismerni a legutolsóimát megjelenő könyv címet.
- (Lichtenberg)
- (Slawomir Mrozek)

MESE AZ ÚJ HÁZRÓL

Történet egyszerű, nem is olyan régen, mint ha kétszer olyan régen történt volna, hogy Háromkerekibe érkezett egy kőműves mester, bizonyos Habrancs.

Őrült is a falu apraja-nagyja, hogy végre a sok rogyadozó viskó helyébe ez a kőműves mester, bizonyos Habrancs majd új, kacsalábon forgó házakat fog építeni. És egész Háromkerekiben csodájára fognak járni az emberek, sőt! a Zúrzavari városból mindenki ide fog özönlöni. Nem is beszélve majd arról, hogy néhány irigy ember szét fog durranni a méregtől, hogy neki nem lesz ilyen gyönyörű háza.

Háromkerekiben első építést rendelje az Okosi bíró, akinek a rengeteg ezse már szétvetette a házat. A kőműves mester, bizonyos Habrancs végighallgatta az Okosi bíró kérését, majd gondterhelten megszólalt.

- Rendben is volna itt minden, csak engedelmével, nincsen nekem olyan kacsalábam, ami elbírná ezt az irdatlan súlyú eszt, ami bíró uramnak van!

Megvakarta erre a fejbüdjét az Okosi bíró, és erősen gondolkodott.

- Akkor hogyan lesz tovább?

- Ha nincs is kacsalábam, azért én ajánlhatok mást kigyelmednek, bíró uram! Mít szólna egy lúdtalponhoz?

Az Okosi bíró erre megint megvakarta a fejbüdjét.

- Lúdtalpon nekem is van. Az nem az igazi, egy lúdtalpon forgó ház, azért azt már csak mégse!

Nem volt mit tenni, szóltanul ült a kőműves mester, bizonyos Habrancs és az Okosi bíró, de akkorát, hogy a szemöldöke majdnem kibökte a szemöldökgerendát.

- Megvan! Hát persze! Nem kell, hogy kacsalábon forogjék a ház, nekem megfelelő, ha csak úgy állni fog, szépen, magában.

Igy aztán megkötötték az üzletet, a kőműves mester, bizonyos Habrancs és az Okosi bíró.

Eltelt egy nap, eltelt kettő, és így nem volt mit tenni, eljött a harmadik nap is. De a harmadik nap eljövetelekor a kőműves mester, bizonyos Habrancs elkészült a házzal.

A háromkerekibe emberek másról sem beszéltek, csak az Okosi bíró új házáról. A csodájára jártak, még Zúrzavari városból is.

HAJDÚSÁGI FARSANG

A NAPLÓ RECEPTEPÁLYÁZATÁRA ÉRKEZETT

SONKÁS TEKERC

Hozzávalók: hat szelet gépsonka, 20 dekagramm füstölt szalonna (kisütni), egy nagy fej vöröshagyma (szalmasárgára pirítani), 25 dekagramm savanyú káposzta (hagymás zsirban párolni), 15 dekagramm ementáli sajt, egy pohár tejföl, egy kilogramm burgonya, három pár virsli.

Minden szelet gépsonkába egy virsli, egy kis szelet sajt, kevés párolt káposztát, egy kávéskanál tejfölt teszünk. Összegöngyöljük, csernával összekötjük, zsirral (kevés vízzel) kikent tepsibe egymás mellé helyezük. A tekercsek tetejére - hosszában - egy-két kávéskanál tejfölt teszünk. Középs lángra a sütőben tizenöt percig sütjük, közben a tekercseket a tepsiben levő zsirral locsolgatjuk. Mikor szép pirosra megsült, kivesszük és a csernákat kiszedjük.

Köret: a burgonyát héjában megfőzzük, és a füstölt szalonna zsirjában párolt vöröshagymával összekeverjük, tetszés szerint sóval, borssal ízesítjük. Aki szereti, a burgonyára is tehet egy kis tejfölt. Finom, laktató eledel.

ALFÖLDI RAKOTT BURGONYA

A létszámnak megfelelően kissé zsírozott lábasban vagy tűzálló edényben készítenéd. A karikára vágott burgonyát az edény aljára rakjuk, megmosott és lecsurgatott rizzsel megszórjuk, majd a rizs tetejére karikára vágott krinolin rakunk. Enyhén sózzuk, borsozzuk és finomra vágott petrezselymzöldet szórunk rá. Újból egy sor burgonya, riza, krinolin, a fűszerek és kis petrezselymzöld. Attól függően, hogy milyen létszámú a család, ezt a sorozatot lehet ismételni. Tetejére burgonya kerüljön. Kevés zsirt és annyi vizet, hogy ellepje. Fedő alatt lassú tűzön főzni. Keverni nem szabad, egy kicsit néha megrázni az

edényt. Aki szereti, egy kis paradicsompürét, vagy egy-két szelet füstölt szalonnát is tehet a tetejére. Izletes egytálétel.

HÁZINYUL VADASAN

Ma már a kiskertekben elég sokan foglalkoznak házinyulenyésztéssel. Nyulpörköltet és kirántott nyulat is készítenek. Tekintettel arra, hogy a vadnyúl elég drága és sokan szeretik, én házi-nyulból készítek vadasat. A nyulat nyúzás után jól megmosom, a combját, mellét, szővel az egész nyulat körülbelül két centiméter távolságra bevagdalom és négyöt napig páclében állni hagyom.

A páclé készítése: körülbelül másfél liter vízbe 1 dl 20 százalékos ecetet öntünk, egy fej vöröshagymát, egy szál sárgarépat, egy szál fehérrépat, pár szem szemes borsot, egy pár baberlevelet vízben felforralunk és ráöntjük a nyúlra. Majd egy-két karika citromot is adunk hozzá. Öt-napi pácolás után tepsibe tesszük, kevés zsirral és kevés páclével puhára pároljuk. A többi páclévet, a zöltséget, kis liszt hozzáadásával szitán áttörjük. Izlés szerint tejfölt teszünk bele. Egy-két pirított kockacukorral sárgára festjük, ráöntjük a húsrá, melegítjük és tálaljuk. Zsemlegombócot adunk hozzá. Igen izéletes.

Beküldte: Arvay József, Debrecen, Tanácsköztársaság útja 41., II/11.

MARHAHŰS RIZZSEL

Az egy kilogramm marhahúst levesnek megfőzöm. Ha megfőtt és kihűlt, a húst felszelelem. A szeleteket kevés zsiradékon kicsit megforgatom. Ha megfordítottam, meghintem egy szép nagy egész fej, vékony szeletekre vágott fokhagymával. Kicsit a fokhagymát is megfordítom a zsíron, utána meghintem tetszés szerinti mennyiségű paprikával (csemegepaprikával) és egy kávéskanál paradicsompürével, felengedem húslével és csak addig főzöm, míg a fokhagyma megpuhul. Harminc dekagramm rizzsát kevés zsiradékon megforgatok, tetszés szerint sózom és felengedem vízzel, hogy jól ellepje. Lassú tűzön főzöm, ha megfőtt, egy kevés borsot és apróra vágalt petrezselymzöldet keverek bele. (Nyáron még vékony szelet zöldséppaprikát is.) Tálaláskor a hús mellé csomókban odarakom és a hús zajtjával leöntöm.

ÉDESKÁPOSZTA LEVES

Egy csirkét apróra feldarabolok és felteszem 2,5 liter vízben főni. Ha kezd puhulni, beleteszek egy kilogramm vékony szeletekre vágalt káposztát. Ha megfőtt, berántom egy evőkanálnyi világos rántással. Jól felfőzöm, ha nem elégé sós, megszórom és egy kevés borsot is teszek bele. Tálaláskor 1 pohár tejfölt kavargok hozzá.

ÖREGLEBBENS KÖLÉSSEL

Hús dekagramm szalonnát apró kockákra vágok és megpirítok. Ha megpirült, a zsirjából kiszedem. Beleteszek egy kis fej apróra vágalt vöröshagymát, kissé megfonnyasztom, majd beleteszek fél kilogramm vékony karikákra szelt burgonyát. Tetszés szerint sózom és paprikázom. Utána felengedem vízzel, hogy jól ellepje. Ha felfőtt, beleteszjek két marék lebbencstészta és 15 dekagramm köleskását. (Rizzsel nem jó, csak köléssel.) Ha készre főtt, levezem a fedőt és ha még van leve, elfőzöm. Kavargatni kell, mert a kása hamar leragad. Ha teljesenreccen, Baross u. 19.

Szűcs Mariann

Bélyeggyűjtőknek

Történelmi év

A teljességre törekvőknek lépést kell tartani az újjal. Felfokozott figyelem előzte meg ezért is a Magyar Posta tájékoztatóját az 1985-ben várható bélyegekről. A terv többet ígér az ideinél témában, a bélyegek számában (65 bélyeg + 8 blokk) és a vételárban, bár így is alig éri el a havi 30 forintot az új bélyegek költsége.

Felszabadulásunk évfordulóját blokk köszönti. A múltira emlékeztünk Feszty Árpád Homfoglalás c. körképével. A nagyméretű alkotás részleteit 7 bélyeg díszítene majd akkor, amikor a mű hosszú hányattatás után Opusztázeren végre otthonra talál. A Japánban tartandó világkiállítás nézőit a jövő századról formált elképzelések kápráztatják el, ezekből ígér érdekes mozzanatokat blokk és hét bélyeg. Az ENSZ kezdeményezésére világszerte a következők nemzedékeiről szólnak: a nemzetközi ifjúsági évről postánk 7 bélyeggel emlékezik meg. Fiatalközönszöl a moszkvai VIT hírvető blokkja, és az ifjúsági gyűjtést támogató felarás bélyeg. A munkásmozgalom jelentős egyéniségei közül 100 éve született Rudas László, Lukács György, Ries István. Emléket egy-egy bélyeg idézi fel. Visszapillantunk az Eötvös Loránd Tudományegyetem 350 évvel ezelőtti alapítására, a Tótfalusi Biblia nyomtatásának évfordulójára.

A motívumgyűjtők nemcsak papírpapírokban (Mezőhegyes 200 éves), madarakban, állatokban és motorkepekárokban gyönyörködhetnek.

A jelenetről két blokk szól. Ilyen formában ad hírt a posta arról, hogy Európa népei Budapestén értekeznek kulturális alapvető kérdéseiről. A másik blokk a gyűjtők hozzájárulását 10 forintos felár formájában közvetíti a Nemzeti Színház felépítéséhez.

Az új év mindjárt a második napon gazdagítja az albumot, amikor jelenik meg a már korábban ismertett olimpiai bizottság blokk. Februárban következnek az 1984-ről elmaradt Dunahidak blokk és sorozat.

A gyűjtők bíznak abban, hogy az 1985. évi program megvalósul, sőt bővül is, pl. az ENSZ alapításának 40 éves, illetve hazánk világszervezeti tagságának 35 éves jubileumát köszöntő kiadvánnyal. Az 1985. évi bélyegke bemutatásakor kifogásolták (ezt olvasóink gyakori észrevételével csak alátámaszthatjuk) az arcképet ábrázoló bélyegeket. Esetleges nem vonzó arcvonások megörökítése a bélyegkiadás céljával ellentétes hatást kelt.

Újdonságok

A kínai posta 8 RMB névértékű bélyeget ad ki az Antarktiszra vezetett első expedíciójuk alkalmából.

Brazília három bélyeggel egészíti ki a mezőgazdasági termelést népszerűsítő sorozatot. Olyan növényeket mutatnak be, amelyeknek termését és a szárát, illetve fás részét is hasznosítják.

Mozambik hat bélyegen régi, régi fegyverekben gyönyörködhetünk.

50 éve kaptak szavazati jogot a nők Törökországban. Ebből az alkalmából 20 l névértékű bélyeg mutatja be a szavazóurnához járuló asszonyokat.

INGATLAN

3 szintes, tetőter-beépítéses családi ház...

3 szobás, melléképületes, összkomfortos családi ház...

300 négyzetméternyi területtel, teljes udvarral...

Közvetített építési tervek vannak a nagyerdő környékén...

Angol típusú sorház vagy zárt udvarral...

Új, kétszintes, kertes családi ház...

Hajdúszoboszló, Kiszécsény, 47. sz. alatti lakóház...

APRÓHIRDETÉSEK

Hajdúszoboszló, Erkel F. u. 4. alatt eladó...

Eladó vagy elcserelem Bánkón levő...

Építési tervek és tüzifa eladó, Ruyter u. 6. szám.

Egyszobás, összkomfortos, garázs, szűk utcával...

Bocskai kertben 2x200 négyzetméternyi...

Hajdúszoboszló, Kiszécsény, 47. sz. alatti lakóház...

4 szobás, angol stílusú kertes ház...

Eladó Hajdúszoboszló, Erkel F. u. 4. alatt...

Építési tervek és tüzifa eladó, Ruyter u. 6. szám.

Egyszobás, összkomfortos, garázs, szűk utcával...

Bocskai kertben 2x200 négyzetméternyi...

Hajdúszoboszló, Kiszécsény, 47. sz. alatti lakóház...

Székfoglalás

Székfoglalás, 15-16 óráig, 11-30-ig...

Állás, Korrepetálók, fizika, kémia, orosz nyelv...

Egyedülálló aszony nyugdíjas férfi...

Telefonügyletet vállalkozáson (éjelnappal), CB is megoldható...

Angol, német nyelvet tanítok, korrepetálók, Széchenyi u. 14. 5. ajtó.

Jármű, UX-és 1500-as Lada igényes eladó...

Jó állapotban levő U-28-as 700-as szál...

Csepj 344-es terepjáró, felújított állapotban...

Megkímélt Wartburgot vagy Skodát, valamint...

Nagyerdő 2 szobás, összkomfortos lakás...

6 éves 105-es Skoda, 87-ig műszaki vizsgával...

ALBÉRELET, Összkomfortos lakásban nagy bútorozott szoba...

BÚTOR, Mindenféle szép bútor vétele...

Székfoglalás, heve- rök, rekamié vétele...

Székfoglalás

Székfoglalás, 15-16 óráig, 11-30-ig...

Állás, Korrepetálók, fizika, kémia, orosz nyelv...

Egyedülálló aszony nyugdíjas férfi...

Telefonügyletet vállalkozáson (éjelnappal), CB is megoldható...

Angol, német nyelvet tanítok, korrepetálók, Széchenyi u. 14. 5. ajtó.

Jármű, UX-és 1500-as Lada igényes eladó...

Jó állapotban levő U-28-as 700-as szál...

Csepj 344-es terepjáró, felújított állapotban...

Megkímélt Wartburgot vagy Skodát, valamint...

Nagyerdő 2 szobás, összkomfortos lakás...

6 éves 105-es Skoda, 87-ig műszaki vizsgával...

ALBÉRELET, Összkomfortos lakásban nagy bútorozott szoba...

BÚTOR, Mindenféle szép bútor vétele...

Székfoglalás, heve- rök, rekamié vétele...

HALÁLOZÁS

Mély fájdalommal tudjuk, hogy MELY ISTVÁNNE Csillog Anglián...

Megrendült szívvel tudjuk, hogy DR. SZENTPALI GAVALLER LAJOSNÉ...

Mély fájdalommal tudjuk, hogy MELY ISTVÁNNE Csillog Anglián...

Mély fájdalommal tudjuk, hogy MELY ISTVÁNNE Csillog Anglián...

Mély fájdalommal tudjuk, hogy MELY ISTVÁNNE Csillog Anglián...

Mély fájdalommal tudjuk, hogy MELY ISTVÁNNE Csillog Anglián...

Mély fájdalommal tudjuk, hogy MELY ISTVÁNNE Csillog Anglián...

Mély fájdalommal tudjuk, hogy MELY ISTVÁNNE Csillog Anglián...

Mély fájdalommal tudjuk, hogy MELY ISTVÁNNE Csillog Anglián...

Mély fájdalommal tudjuk, hogy MELY ISTVÁNNE Csillog Anglián...

Mély fájdalommal tudjuk, hogy MELY ISTVÁNNE Csillog Anglián...

Mély fájdalommal tudjuk, hogy MELY ISTVÁNNE Csillog Anglián...

HALÁLOZÁS

Mély fájdalommal tudjuk, hogy MELY ISTVÁNNE Csillog Anglián...

Megrendült szívvel tudjuk, hogy DR. SZENTPALI GAVALLER LAJOSNÉ...

Mély fájdalommal tudjuk, hogy MELY ISTVÁNNE Csillog Anglián...

Mély fájdalommal tudjuk, hogy MELY ISTVÁNNE Csillog Anglián...

Mély fájdalommal tudjuk, hogy MELY ISTVÁNNE Csillog Anglián...

Mély fájdalommal tudjuk, hogy MELY ISTVÁNNE Csillog Anglián...

Mély fájdalommal tudjuk, hogy MELY ISTVÁNNE Csillog Anglián...

Mély fájdalommal tudjuk, hogy MELY ISTVÁNNE Csillog Anglián...

Mély fájdalommal tudjuk, hogy MELY ISTVÁNNE Csillog Anglián...

Mély fájdalommal tudjuk, hogy MELY ISTVÁNNE Csillog Anglián...

Mély fájdalommal tudjuk, hogy MELY ISTVÁNNE Csillog Anglián...

Mély fájdalommal tudjuk, hogy MELY ISTVÁNNE Csillog Anglián...

Közgazdasági egyetemi vagy számviteli főiskolai végzettséggel, gyakorlatlall rendelkező számviteli és pénzügyi osztályvezetőt keresünk.

EXPRESSZ

Eladó művelő szobás OTP-lakás, György u. 11. VIII. 48.

Háromszobás, első emeleti társaslakás és garázs eladó, Debrecen, Szűz u. 3. sz. alatt.

300 ezer forinttal és OTP-átvállalással lakás-megoldást keresek.

Szoba-konyha házaspárnak albérletbe kiadó, Keresztény u. 103.

TB frsz. Lada 1500-as, piros eladó, Mercs György, Vámospercs, Bagaméri u. 1.

Jó állapotban levő ZUK 1gk., 2 éves műszaki vag eladó, Csalo-gány utca 5.

Kétszobás, étkezős OTP-örökös eladó, Kp. + OTP-átvállalással, Cím: Debrecen, Krónikás u. 5. IV. 14.

Fiatal, tiszta fehér sertés eladó, Cser u. 10. (Gázvezeték utca) párhuzamos.

Kétszobás, komfortos házrész kis udvarral azonnali beköltözéssel, sűrűn eladó, Homok u. 56. sz. alatt.

Kertes családi ház eladó, Tavasz u. 4.

Nagyerdőn háromszobás, összkomfortos lakás garázzsal, társasházban igényesnek eladó, Tel: 27-680.

Nagyerdő 4 szobás, 4 lakásos angol sorház építéséhez lehet jelentkezni, Már csak egy van! jellegére a kiadóba.

Nagyerdőn társasházban 2 szobás, 1 emeleti lakás eladó, Kardos u. 17/A. I. em. 5.

Hízott sertés eladó, Huszár Gál u. 50.

Opel Ascona 1,6 Diesel, öt sebességes, energiatakarékos, eladó, Keresztény u. 103.

Nagyerdőn társasházban 2 szobás, 1 emeleti lakás eladó, Kardos u. 17/A. I. em. 5.

Hízott sertés eladó, Huszár Gál u. 50.

Opel Ascona 1,6 Diesel, öt sebességes, energiatakarékos, eladó, Keresztény u. 103.

Nagyerdőn társasházban 2 szobás, 1 emeleti lakás eladó, Kardos u. 17/A. I. em. 5.

Hízott sertés eladó, Huszár Gál u. 50.

Opel Ascona 1,6 Diesel, öt sebességes, energiatakarékos, eladó, Keresztény u. 103.

Nagyerdőn társasházban 2 szobás, 1 emeleti lakás eladó, Kardos u. 17/A. I. em. 5.

Hízott sertés eladó, Huszár Gál u. 50.

Opel Ascona 1,6 Diesel, öt sebességes, energiatakarékos, eladó, Keresztény u. 103.

Nagyerdőn társasházban 2 szobás, 1 emeleti lakás eladó, Kardos u. 17/A. I. em. 5.

Hízott sertés eladó, Huszár Gál u. 50.

Opel Ascona 1,6 Diesel, öt sebességes, energiatakarékos, eladó, Keresztény u. 103.

Nagyerdőn társasházban 2 szobás, 1 emeleti lakás eladó, Kardos u. 17/A. I. em. 5.

Hízott sertés eladó, Huszár Gál u. 50.

Opel Ascona 1,6 Diesel, öt sebességes, energiatakarékos, eladó, Keresztény u. 103.

Dolgozókat alkalmaznak

Hajdú-Bihar megyei Beruházó-Tervező Vállalat meglepően nagy számú szakvizsgálóval és gyakorlatlall rendelkező munkatársat keres pénzügyi előadói munkakörbe.

Felvezünk asztalos, autófényszó, gépjárműadó-gérszerek, lakatos, hegesztő, csőszelő, marós, gumijavító, autószerelő, víz-fűtéseszerelő szakmunkásokat...

A TITASZ Vállalat debreceni erőműve felvez elektroműszereseket karbantartói munkakörbe és egy fő takarítót...

Autó- és Alkatrészkereskedelmi Vállalat debreceni kereskedelmi szaküzletébe felvez autókalkatész-ismerettel és kereskedelmi gyakorlatlall rendelkező eladókat...

Az Utasellátó Vállalat debreceni üzeme felvételi hirdet 2 fő elemi-szakkarácst, 1 fő adminisztrátort, 1 fő szakácsot, 2 fő takarítót...

A H-B m-i Muziumi Vállalat azonnali beépítésű felvez 1 fő filmzsinháza takarító-jegyzelőt, 1 fő jegyzelő-takarítót...

Szolgáltató vállalat debreceni székhelye pályázatot hirdet az alábbi munkakörök betöltésére: utkezelői feladatok ellátásához gyakorlatlall rendelkező:

- közlekedésmérnököt vagy utépítési és fenntartási (esetleg) mélyépítési üzemmérnököt, - forgalomtechnikust, - mélyépítési technikus (számlázásban, műszaki ellenőrzésben gyakorlatlall rendelkezőt).

A jelentkezéseket részletes önéletrajzzal, az eddigi szakmai tevékenység bemutatásával a hirdetőbe kérjük leadni „Szolgáltató Vállalat 259 552” jellegre.

CENTRUMHÉTFŐ 1985. január 14-15. Minden télikabát 20% kedvezmény

A Hámán Kató Nevelőotthon azonnali felvez főzőnő, és téli portást (lehet nyugdíjas is) Debrecen, Bem tér 13.

Pályázati felhívás igazgatói munkakör betöltésére A Hajdú-Bihar Megyei Tanács V. B. IPARI OSZTÁLY PÁLYÁZATOT HIRDET

A kinevezés meghatározott időtartamra létesül, amely alkalmasság esetén megújítható. Berbesorolás az 5/1983. (XI. 12.) ME számú rendelet 4. sz. mellékletében foglaltak szerint történik.

- TEVEKENYSÉGI KÖRÉBE TARTOZIK: - lemez- és acélszerkezeti lakatos munkák végzése, - épületgépészeti, vegyipari nyomástartó edények gyártása, - daraboló, megmunkáló szerszámok gyártása, - finomacélárúk (háztartási és ipari kések) gyártása, - könnyű és nehézfémek öntése, megmunkálása, - elektrotechnikai berendezések, készülékek gyártása, szerelése, - műanyag félkész- és késztermékek gyártása.

A MUNKAKÖR BETÖLTÉSÉNEK FELTÉTELEI: - egyetemi, főiskolai végzettség (műszaki vagy mérnök közgazdász), - legalább középfokú politikai végzettség, illetve ennek elismerhető képzettség, - a gépipar területén eltöltött 10 éves szakmai és ötéves vezetői gyakorlat, - erkölcsi, politikai feddhetetlenség.

A pályázatot a Hajdú-Bihar Megyei Tanács V. B. ipari osztályára (Debrecen, Vörös Hadsereg útja 42-48. 4024) 1985. január 31-ig kell benyújtani.

A pályázattal, a vállalat tevékenységével kapcsolatos további részletes felvilágosítást ad a Hajdú-Bihar Megyei Tanács V. B. ipari osztályán: Makai István főelőadó. Tel.: 17-177/134.

Hajdú-Bihar Megyei Tanács V. B. IPARI OSZTÁLY

SUMEN A bolg barátság

Sumen Bulgária keleti részén terültották a bolgár áll. A város közpon Lajosról elnevezett maradt, ahogy am A magas kőfallal évi polgár forrad érkezett, miután k

Akkoriban nehe mindig az oszmán Kossuthot Sume mitraki Hadzi Pa abban az időben a szobabeosztásával, menyezeteivel és zeti építéssel érté vember 21-én múz romezer követője alkalmából. Az er zeum munkatársai, tográfiai, személy levelek és egybe került kiállításra.

A Damkö Józse mellszobor talpa boldogulásán kívül zeumot minden év gyar - látogatók l vagy magyarul m ról. A bolgár közé hatóságok, az osz voltak megosztani kosokat. 1850. fe katónától, mert menni Kisásziába.

A magyar emig ros gazdasági és egyik csoportjuk am hallatlan eser rében. Ezen felbu nitó rendezésben s ezzel létrejött a hány magyar emi kult Sumenben. ápolják Kossuth akkor neveztek ö

A múzeum kert gyarország a szoc kapott helyet, am valamint a bolgá tükörzi.

A barátságos ki jövetelnek és előd rendezni a Barás amelyen a résztve ják elő.

Az idén a sume évfordulójának m

SUMEN

A bolgár–magyar barátság múzeuma

Sumen Bulgária egyik legrégebbi városa. Az ország északkeleti részén terül el, ott, ahol 1300 évvel ezelőtt megalapították a bolgár államot.

A város központjától nem messze található a Kossuth Lajosról elnevezett bolgár–magyar barátság múzeuma. Maradt, ahogy annak idején volt, amikor az 1848–1849. évi polgári forradalom után a magyar nép fia Sumenbe érkezett, miután kénytelen volt hazáját elhagyni.

Akkoriban nehéz időköt élt a bolgár nép is, amely még mindig az oszmán rabság alatt sanyalódott.

Kossuthot Sumenben a bolgár közösség vezetőjének, Dimitriki Hadzsi Panovnak a házában szállásolták el, amely abban az időben az egyik legszebbnek számított. Eredeti szobabeszterével, nagy erkélyével, csodaszép faragott mennyezetével és ajtóival a megújuló bolgár nemzeti építészeti értékes műemlékek mondható. 1948. november 21-én múzeummal alakították át, Kossuth és háromezer követője Sumenbe érkezésének 100. évfordulója alkalmából. Az értékes, látogatni a budapesti Nemzeti Múzeum munkatársai rendezték el. Fegyverek, térképek, litográfiák, személyes holmik, használati tárgyak, újságok, levelek és egyéb láthatók itt. Háromezerrel több tárgy került kiállításra.

A Damkó József magyar szobrász által készített bronz mellszobor talpatán Kossuth szavai olvashatók: „Hazám boldogulásán kívül nem ismerek más kívánságot”. A múzeumot minden évben több tízezer — köztük több ezer magyar — látogató keresi föl. A fiatal látogatók bolgáruul vagy magyarul magyaráz az emigránsok sumeni napjairól. A bolgár közélet szívélyesen fogadta őket, de a török hatóságok, az osztrák diplomácia nyomására, kénytelenek voltak megosztani és szétzórni a magyar szabadságharcosokat. 1850. február 16-án Kossuth elbúcsúzott bátor katonáitól, mert 75 társának kíséretében tovább kellett menni Kisziába.

A magyar emigránsok hamarosan bekapcsolódtak a város gazdasági és kulturális életébe. 1850. március 18-án egyik csoportjuk bemutatta a Szőkevény című darabot, ami hallatlan eseménynek számított a helyi értelmiség körében. Ezen felbuzdulva, 1856-ban Száva Dobropoldin tanítói rendezésében bemutatják a Mihály című színművet, s ezzel létrejött a bolgár nemzeti színház. Sáfány Mihály magyar emigráns vezetésével 1851-ben zenekar alakult Sumenben. A sumeniek nemzedékből nemzedékre ápolják Kossuth Lajos és derek „ungurjainak” — ahogy akkor nevezték őket — az emlékét.

A múzeum kertjében új épület látható, amelyben a Magyarország a szocializmus útján című állandó kiállítás kapott helyet, amely az ország legújabbkori történelmét, valamint a bolgár–magyar barátság egyes mozzanatait tükrözi.

A barátságos kiállítási tereben lehetőség van összejövetelekre és előadások megtartására is. Itt szokták megrendezni a Barátság költészete szavalóversenyét, amelyen a résztvevők bolgár és magyar költők verseit adják elő.

Az idén a sumeni közélet Kossuth Lajos 180. születési évfordulójának méltó megünneplésére készül.

A. Dremszizova
Sofiapress — KS)

Kossuth Lajos
mellszobor,
Damkó József
szobrászmű-
vész alkotása

(Fotók: Sofia-
press — KS)

A Kossuth Mú-
zeum Sumen-
ben

SPORT • SPORT • SPORT • SPORT

SALAKMOTOR

Adorján győzött Hadlandban, harmadik Newmanben

(Telefonjelentés Broken Hillből)

Ausztráliából, Új Dél-Wales-ből jelentkezett telefonon Adorján Zoltán, a tengerentúlon „portyázó” debreceni salakpálya motorkegypáros versenyző. Ezúttal Broken Hillből adott életjelt magáról, az elmúlt napok eseményeiről és a közeli programról.

Az elmúlt héten két versenyen állt rajthoz, kisebb városokban. Az itteni eredmények bizonyítják, hogy egyre inkább sikerült az állás az időeltolódás tekintetében és az akklimatizálódás is — mondotta. Hadlandban — a negyedik ausztráliai viadalon — a helyiek csodálkozására is — Adorján Zoltán szerezte meg a győzelmet, pedig az ottaniak eddig nem hallottak arról, hogy Magyarországon is vannak jó képességű salakmotorosok. A következő, ötödik versenyre Newmanben került sor, itt a győzelmi emelvény harmadik fokára állhatott Adorján.

E két verseny után majd egy hét pihenő következett, mégpedig Ausztrália déli részén, a tengerparton és ezen a részen már kilenc óra az eltérés az ottani és a magyar idő közt. Erdekes, hogy a szervező, többszörös világbajnok Ivan Mauger eddig valamennyi viadalon rajthoz állt. A továbbiakban azt is közölte Adorján Zoltán, hogy Európából a következők vesznek részt a versenysorozatban — rajta kívül: Krause (holland), Nielsen (dán), Vernek (csehszlovákiai), Castagna (olasz) és három angol: Wigg, Collins és Tatun.

A Föld több részéből szervezett gárda legközelebb január 12-én, szombaton — a hatodik versenyen — méri össze tudását.

Vasárnap: karate

Az elmúlt időkben igen csak nagy népszerűsége lett a karate, hiszen egy-egy rendezvény alkalmával zsűfoglalás megtöltik az érdeklődők a termet, emellett — természetesen — egyre nagyobb számmal edzenek a sportágat kedvelők a szakosztályokban.

Vasárnap a kyokushinkai karate szakában rendeztek a kategóriás országos minősítő versenyt Debrecenben. Úgy hiszik, az érdeklődők ezúttal is megtöltik a versenynek otthont nyújtó Városi sportszarnok nézőterét. Amellett, hogy a versenyzők — köztük a tokiói világbajnokság magyar résztvevői is — küzdelme érdekesnek ígérkezik, a rendezőség női karatezők részvételével bemutató versenyt is rendez.

A délután fél 2-kor kezdődő program keretében — a belépőjegyek egyben tombolára is szólnak — értékes tárgyakat sorsolnak majd ki.

Hét végi sportműsor

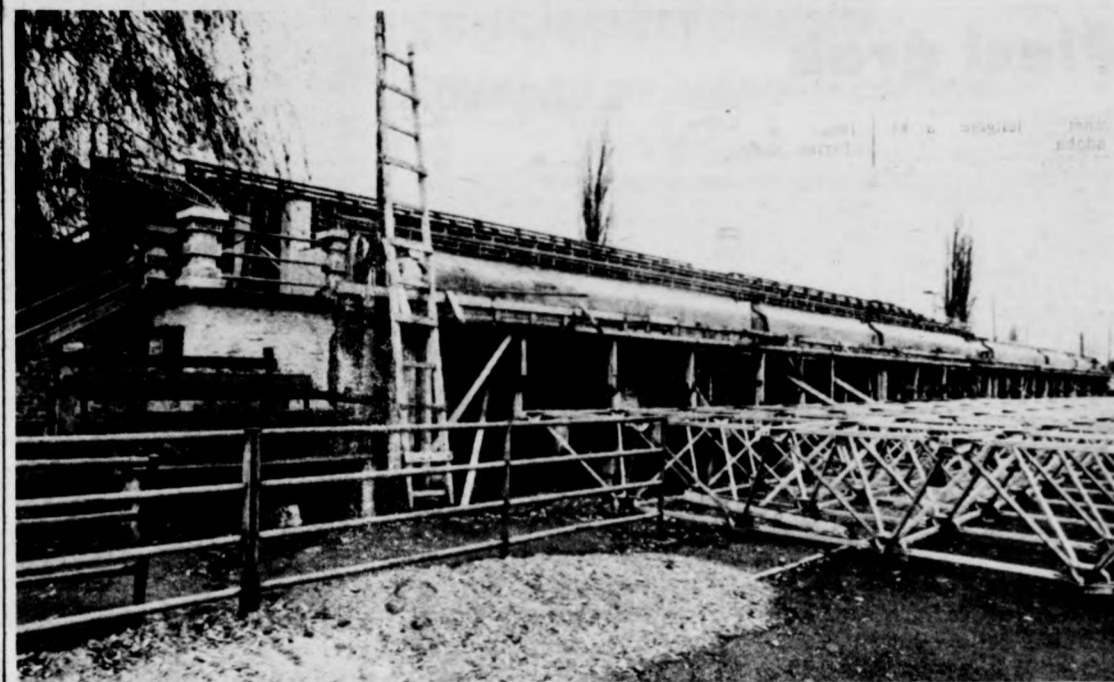
Január 12., szombat

Sportmozgalom
D. Dózsa tanácskozóterme (Kossuth u. 28. sz.), 9.30: A Hajdú-Bihar megyei kézilabda-szakosztóság beszámolóülése. — Simonffy utca 1 C I em., 10: A megyei tekeosztóság évzáró aktívátörése.
Természtudás
Nagyerdői víztorny, 8: A debreceni városi természetbarátságos gyalogtúrja, Pallagra és vissza.
Tollaslabda
Zákány utcai (Hunyadi) Általános Iskola tornaterme, 8 és 13: A debreceni általános iskolás lányok és fiúk egyéni és csapatbajnoksága. Első versenynap.

Január 13., vasárnap
Asztalitenisz
Hajdúszoboszló, Gönczy Pál mek

EGY LELÁTÓ KILÁTÁSAI

Kötélhúzás a tribün fölött

Fotóriporterünk, Iklódy János az elmúlt év decemberében — a havazás előtt — járt a DMVSC Vágóhid utcai pályáján, és akkor ilyennek látta a megújulásra való felkészülést

Tartja magát a tél. Az elmúlt napokban lehullott, vastkos hótakaró fedi el a kiváncsi szemek előtt a DMVSC Vágóhid utcai pályáján az öreg tribünt. Illetve azt a romhalmazzal, amit most láthatunk az egykor szép napokat élt lelátó helyett. Már a század elején állt elődje, majd többször átépítve „dacolt” az idővel. Számos sportesemény néma tanújaként a város egyik legrégebbi sporttörténelmi emlékeként. Mielőtt a nagyerdői stadion elkészült volna (1934), itt játszott meccseit a világhírű Boeska FC is.

— Az épületet 1967-ben felújították, majd 1977-ben a hibák kijavítása nélkül a fa- és acélszerkezetet átmazolták — mondja Fodor Imre, a MAV-épület- és hidrendtartó főnökségének (ÉHF) vezető szakaszvezetője, aki egykor a DVSC birkózója volt. — Ezt követően egy vihar megemelte a tetőszerkezetet, majd 1978-ban az Építészeti Minőségellenőrző Intézet (EMI) éleveszélyesnek minősítette és lezáratta. A faszervezetű elemek súlyos rovar- és gombakárokat szenvedtek.

Bonyodalmak a pillérekkel

A lelátót lezárták, és évek óta üresen ásitozott. A sporttelep 1982-ben az ÉHF kezelésébe került, azóta minden költség, így a felújítási és üzemeltetési is a MAV-ot terheli. A tribün rendbészterezése csak 1983-ban nyílt meg, ekkor már rendelkezésre állt a pénzügyi fedezet. A felújítási terveit a Szakipari és Kislakásepitő Szövetkezet (SZAKISZ) tervező szakosportja készítette. A kivitelezésre nemigen akadt vállalkozó, végül az ÉHF 1983. augusztusában a Lakás- és Villamosipari Szövetkezet (LAKVISZ) építőipari és szolgáltatási szakosportjával kötött szerződést, amely 1984. május 30-i határidővel vállalta a munkát.

A tervek szerint a lelátó tetőszerkezetét le kellett bontani, majd helyére a helyszínen összeszerelt KIPSZER-tetőszerkezetet kell emelni. A feladat bonyolultságát növeli az a tény, hogy Magyarországon mindössze két olyan nagyságrendű daru található, amely ezt a feladatot végre tudja hajtani.

— A munka csak nehezen indult be '84 tavaszán, és már az elején látszott, hogy bajok lesznek... — jegyzi meg Fodor Imre. — Már a tervezőcsoport sem állhatott hivatalos magaslátán, hiszen utólag derült ki, hogy az általuk tervezett helyen nem lehet a pillérek felállítását, mivel ott a gőzvezeték csőhálózata fekszik a talajban... A későbbiek során ismét a pillérekkel akadt bonyodalom, mivel több centiméteres eltérés mutatkozott a tervrajz és a valóság között. Ezek következtében jelentősen csúszott a határidő.

— Időközben az épületben megszüntették az öltözők és szertárak üzemelését, ennek ellenére a munkálatok akadályozták az építési naplóban többször kifogásoltuk.

A MAV-igazgatóság műszaki osztálya 1984. szeptember 18-án többszöri határidőmódosítás után megindította az eljárást a kötbérezéshez. Az illetékesek ugyanakkor hangoztatják, hogy nem ez lehet a megoldás. A többszöri „csúszás” ellenére nem sok minden változott a képen látottakhoz képest, ha csak az nem, hogy ma már a pillérek végre a helyükön állnak. A beköszöntött hideg idő azonban nem teszi lehetővé a további betonozási munkálatokat, és így a pálya mentén összeszerelt KIPSZER-tetőszerkezet beemelésére már minden bizonnyal csak a tavaszi időszakban kerülhet sor. Az épület állaga ezáltal tovább romlik, károsodik.

A deszkát ellopták!

A LAKVISZ szakosport-elnöke, Kiss Endre szívélyesen fogadott, ám látszott, nem örül ennek a beszélgetésnek. Asztalán hatalmas iratköteg tornyosult, mind a „Loki-pálya” anyaga. Úgy tűnik, a jó öreg lelátót utólag a „végzet” „űgy” lett belőle.

A LAKVISZ szakosport-elnöke határozottan, de egyben önkritikusan jelentette ki: „Mindenki hibázott, természetesen mi is. Elsősorban akkor, amikor nem mértük fel helyesen azt, hogy van ugyan egy tervek, dokumentáció, de emellett sok más objektív és szubjektív

tényező is befolyásolhatja a munka minőségét. Hibáztunk akkor, amikor különböző MAV- és sporttervekkel való hivatkozás miatt csak '84-ben kezdtünk hozzá a munkához. Ragaszkodnunk kellett volna ahhoz, hogy csak teljes területelzárás mellett végezzük a munkát, és sajnos menet közben derült ki egy csomó olyan probléma, amire nem számítottunk. Tervezési hiányosság, csúszások az anyagellátás és az alvállalkozói munkák teljesítése területén, és még olyan rendkívüli esemény is közebe jött, hogy a kiszállított nagy mennyiségű szaluzódéseket ellopták... Ennek ellenére bizunk abban, hogy szeptember végéig elkészülünk. Sajnos nem így történt. Az új határidő (1985. május 30.), úgy vélem, nem okozhat gondot abban az esetben, ha újabb zavaró tényezők nem jönnek közebe. Helyzetünk nehezíti és nehezégeket okoz az a tény, hogy a MAV részszámánkra nem fizettek. Legutóbbi egyeztetésünk szerint pedig mintegy 4,5 millió forint értékű munkát végeztünk ez ideig.

A munkát megrendelő és vállalkozó között vita folyik, amelyet eldönteni nem feladata ennek az írásnak. A tények alapján azonban megállapítható, hogy a szerződés megkötésekor egyik fél sem mérte fel alaposan a feladat súlyát. Az ügy azért is kellemetlen most mindkét fél számára, mert a LAKVISZ szakosportja eddig mindig korrekt, megbízható partnere volt a MAV-nak. Amint az ilyenkor lenni szokott, az építkezés elhúzódásával arányosan növekednek a költségek is. Az eredeti tervekben három és fél millió forint összegre tervezett munkálatok a LAKVISZ-szal kötött szerződésben már öt-milliónyira rúgnak, ám a jelenlegi állapotok azt a tényt vetítik előre, hogy a végelszámolásnál meg fogják haladni a nyolcmilliót is...

A sportolók számára — akik jelenleg mostoha körülmények között edzenek — azt hiszem, kevésbé érdekes a vita műszaki vagy akár jogi oldala. Ők azt szeretnék tudni, mikor vehetik birtokukba az öltözőket, zuhanyozókat, szaunákat és szertárakat, mikor zökken vissza az élet a normális kerékvágásba. De úgy érzem, a labdarúgást szerető szurkolók is azt várják, hogy ismét a Vágóhid utcai pályán szurkolhassanak kedvenc csapatuknak, a D. Kinizsinak, akiknek vándorbotot kellett kezükbe venniük az építkezés miatt. És azok a tömegek, akik a napi munka után a sportolókban találnak örömet, kikapcsolódást, egészségük megőrzését, mindannyian arra várnak, hogy mielőbb birtokba vehessék a megújított, megfiatalodott Loki-pályát, a „hányatott” sorsú lelátót.

Szentgyörgyi János

Piaci árak

Table with 4 columns: Item name, Debr. price, H.-bősz. price, B.-újfal. price. Lists various goods like Burgonya, Sárgarépa, Gyökér, etc.

Érzékenység

Olvassom az újságban, hogy latak volt a debreceni utcákon. De ha újságot nem olvasnék, akkor is látnom kellett volna, mert mi tagadás, naponta többször több kilométert megteszek gyalog ezeken az utcákon...

ÖNREKLÁM? (Fotó: Ifj. Szentirmai László)

Megszépül a Csokonai-síremlék

A Debreceni Városszépítő Egyesület első alkalommal a Csokonai-síremlék felújításához nyújt társadalmi segítséget. A város történelmi-műemléki szakosztály javaslata alapján az egyesület vezetősége a közelmúltban a tagjainak összegyűjtött szennyanyag alap terhére lehetőséget biztosított a Csokonai-síremlék átfestésére.

HÍREK

HÍRSZERKESZTŐ: BODA LÁSZLÓ — TEL.: 12-144

VÁRMATÓ IBOJÁRÁS: Eleinte tovább csökken, majd ismét megnövekszik a felhőzet. Gyöngye havazás, hószállingózás valószínű. Napközben megélnék az északi szél. A legmagasabb nappali hőmérséklet szombaton: -5 és -10 fok között várható.

1985. JANUÁR 12., SZOMBAT ERNŐ NAPJA. A Nap Kél 7.29 — nyugszik 16.16 órakor

IGAZOLVÁNYOK ÉRVÉNYESÍTÉSE. A MÁV Debreceni Igazgatósága tájékoztatása szerint a közalkalmazottak arcképes igazolványainak érvényesítését február 1-től március 31-ig végzi az illetékes munkahelyeken, kimutatás alapján. Az érvényesítési költség ára 20 forint, az új igazolványoké 25 forint.

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Százöt évvel ezelőtt, 1880. január 12-én született Balmazújvárosban, és 94 éves korában, 1974-ben halt meg Budapestén Lengyel Menyhért író és újságíró, sikeres színművész, a Nyugat munkatársa. Miskolcon végezte felsőkereskedelmi tanulmányait, majd Budapestén újságíróskodott. Első drámáját, A nagy fejedelmet 1907-ben adta elő nagy sikerrel a Thália Társaság. Második drámájában, A csodálatos mandarin című balettel szövegkönyvét. A Belvárosi Színház igazgatójaként is tevékenykedett; a harmincas évek elejétől Nagy-Britanniában, majd az Egyesült Államokban élt, a hatvanas években pedig Rómában. 1974-ben hazatért, majd pár hét múlva elhunyt.

BÖRZE. Használt, kinőtt, feleslegessé vált sifelszerelések, korcsolyák, téli sportra alkalmas ruhák és minden egyéb szerelések cserélhetnek gazdát a Kőlcsey Művelődési Központ előterében megrendezésre kerülő téli sportfelszerelések börzsjén vasárnap 14-től 17 óráig.

IDEIGLENES FORGALOMKORLÁTOZÁS. Január 12-én, szombaton reggel 6 órától 13 óráig megállási tilalom lesz Debrecenben az Aranybika Szálló előtti szervízúton és a szálló előtti várakozóhelyen.

A lottó nyerőszámai:

11, 19, 61, 62, 89

KÖZLEMÉNYEK

A Bigó utcai településközpont megköszönte egy zsemlészdű 400 kg-os úszó marha. A marha 354,2 fűszállal van ellátva. Kérjük, hogy aki megtalálja, vagy tud a hollétéről, vállalkozzon értesítésre személyesen vagy 18-55 telefonszámon, a termelési főosztályt. Debreceni Konzervgyár Átvett 158. sz. kis alakú, háromszögletű ásványi belyéző elvezett. 1984. december 19-től érvénytelen. (x)

Magyarországot látogat a norvég miniszter

Lázár György minisztertanács elnökhivására a közelhivatalos látogatásba érkezik Kaare Norvég Királyság elnöke, (MTI)

Marjai József Moszkvát utazott

Marjai József, tanács elnökhivatalos látogatásán a KGST Vezetőségének 113. ülése során Moszkvában.

Magyar sportvezetők utaztak Athénba

A görög ifjúsági ügyi államtitkarságára Buda István, az OTSH elnöke vasárnap este megkezdte küldetését Athénban. (MTI)

„Népi

Szombaton este hivatalos program volt a Nádudvari Művelődési és Sportközpontban. A pávakörök és együttesek a találkozóhoz érkeztek, ugyanis ekkor kezdődött a népi táncra perdülő fesztiválhangulat. Ennek hatására a szombatműsor alkalmával meghívott Nádudvari művészek is részt vettek. Több

MOZI • SZÍNHÁZ • TV • RÁDIO

MOZI Lady Chatterley szeretője (francia-angol, 18). Kiemelt helyén: 38. 24. 11 Ft. Kedvezményes nem érvényesíthető Vig ma, vasárnap hn. 4. n. 9. Defekt (magyar, 16). Híradó ma, vasárnap f. 12. hn. 2. hn. 4. hn. 6. Démonok a kertben (angol). Művész ma, vasárnap 5. fél 8. Ki kém, ki nem kém (amerikai). Apollo ma, vasárnap n. 10. n. 12. 4. s. 8. Szirmok, virágok, koszorúk (magyar, 16). Vig ma, vasárnap n. 12. hn. 2. Meteor ma, vasárnap n. 6. n. 8. Tavasz szimfónia (NDK-NSZK). Híradó ma, vasárnap f. 10. hn. 8. Akit Bullidóznak hívtak (olasz). Vig ma, vasárnap n. 10. A fekete szakáll szelleme (amerikai). Alfa ma f. 6. vasárnap n. 8. Hátla bukása (jugoszláv). Horváth A. vasárnap f. 4. f. 6. Kétféle ember (szovjet). Meteor ma, vasárnap 3. Ki beszél itt szeretőmről? (magyar). Vig kamara f. 5. f. 7. Vasárnap f. 3. f. 5. f. 7. Ordások között (szovjet). Apollo ma, vasárnap hn. 2. Ó, kedves Harry! (NSZK). Klinika vasárnap 5. Újra szól a hatlövétű (amerikai). Delta ma f. 6. vasárnap f. 4. Pénk 13. (magyar). Delta matiné vasárnap 10. Terülj, terülj, asztalkám! (magyar) Meteor mese ma, vasárnap 3. Vadállatok a fedélzetén (szovjet). Meteor mese ma, vasárnap n. 8.

SZÍNHÁZ Január 12. szombat Csokonai Színház 19 óra: A fekete ember — Birtokosok — Híradó — Hungária Kamaraszínház 15 óra: Tudós nők — bérletszűnet. Művelődési Központ 19 óra: Szabad szél — Maróthy-bérlet. Csokonai Színház Január 15. kedd. Az ügynök halála — bérletszűnet. 16. szerda. Két úr szolgálja — Maróthy-bérlet; 17. csütörtök. 19 óra: Várásfüvölva — Bajor-bérlet; 18. péntek. 19 óra: A fekete ember — Gözon-bérlet; 19. szombat. 19 óra: Két úr szolgálja — Csokonai Színház

gája — Csokonai-bérlet; 21. hétfő, 19 óra: Hunyadi — Erkel-bérlet. Hungária Kamaraszínház Január 16. szerda, 19 óra: Jövőre, vedél, ugyanitt — bérletszűnet; 17. csütörtök, 19 óra: Tudós nők — Jászai-bérlet; 19. szombat, 10 óra: Tudós nők — bérletszűnet. Művelődési Központ Január 18. péntek, 19 óra: Szabad szél — Somlay-bérlet. Pódiumszínház Január 15. kedd, 19.30 óra: Jászai Mari — C-bérlet; 19. szombat, 15 óra: Kóc Gerzson — gyermekelőadás.

TELEVÍZIÓ BUDAPEST, 1.: 14.30 Hírek. 14.40 „En táncolnék — veled...” 8. (ism.). 14.50 Egy pár cipő sok-sok kilométerre. Olasz tévéfilm-sorozat, IV. 2. rész. 15.40 MAFILM-magazin. 15.50 Képzőművészet. 19.30 Művészet. 19.35 Képzőművészet. 19.40 Híradó. 19.45 Hírújság. 19.50 Hírújság. 20.00 Hírújság. 20.05 Hírújság. 20.10 Hírújság. 20.15 Hírújság. 20.20 Hírújság. 20.25 Hírújság. 20.30 Hírújság. 20.35 Hírújság. 20.40 Hírújság. 20.45 Hírújság. 20.50 Hírújság. 20.55 Hírújság. 21.00 Hírújság. 21.05 Hírújság. 21.10 Hírújság. 21.15 Hírújság. 21.20 Hírújság. 21.25 Hírújság. 21.30 Hírújság. 21.35 Hírújság. 21.40 Hírújság. 21.45 Hírújság. 21.50 Hírújság. 21.55 Hírújság. 22.00 Hírújság. 22.05 Hírújság. 22.10 Hírújság. 22.15 Hírújság. 22.20 Hírújság. 22.25 Hírújság. 22.30 Hírújság. 22.35 Hírújság. 22.40 Hírújság. 22.45 Hírújság. 22.50 Hírújság. 22.55 Hírújság. 23.00 Hírújság. 23.05 Hírújság. 23.10 Hírújság. 23.15 Hírújság. 23.20 Hírújság. 23.25 Hírújság. 23.30 Hírújság. 23.35 Hírújság. 23.40 Hírújság. 23.45 Hírújság. 23.50 Hírújság. 23.55 Hírújság. 24.00 Hírújság. 24.05 Hírújság. 24.10 Hírújság. 24.15 Hírújság. 24.20 Hírújság. 24.25 Hírújság. 24.30 Hírújság. 24.35 Hírújság. 24.40 Hírújság. 24.45 Hírújság. 24.50 Hírújság. 24.55 Hírújság. 25.00 Hírújság. 25.05 Hírújság. 25.10 Hírújság. 25.15 Hírújság. 25.20 Hírújság. 25.25 Hírújság. 25.30 Hírújság. 25.35 Hírújság. 25.40 Hírújság. 25.45 Hírújság. 25.50 Hírújság. 25.55 Hírújság. 26.00 Hírújság. 26.05 Hírújság. 26.10 Hírújság. 26.15 Hírújság. 26.20 Hírújság. 26.25 Hírújság. 26.30 Hírújság. 26.35 Hírújság. 26.40 Hírújság. 26.45 Hírújság. 26.50 Hírújság. 26.55 Hírújság. 27.00 Hírújság. 27.05 Hírújság. 27.10 Hírújság. 27.15 Hírújság. 27.20 Hírújság. 27.25 Hírújság. 27.30 Hírújság. 27.35 Hírújság. 27.40 Hírújság. 27.45 Hírújság. 27.50 Hírújság. 27.55 Hírújság. 28.00 Hírújság. 28.05 Hírújság. 28.10 Hírújság. 28.15 Hírújság. 28.20 Hírújság. 28.25 Hírújság. 28.30 Hírújság. 28.35 Hírújság. 28.40 Hírújság. 28.45 Hírújság. 28.50 Hírújság. 28.55 Hírújság. 29.00 Hírújság. 29.05 Hírújság. 29.10 Hírújság. 29.15 Hírújság. 29.20 Hírújság. 29.25 Hírújság. 29.30 Hírújság. 29.35 Hírújság. 29.40 Hírújság. 29.45 Hírújság. 29.50 Hírújság. 29.55 Hírújság. 30.00 Hírújság. 30.05 Hírújság. 30.10 Hírújság. 30.15 Hírújság. 30.20 Hírújság. 30.25 Hírújság. 30.30 Hírújság. 30.35 Hírújság. 30.40 Hírújság. 30.45 Hírújság. 30.50 Hírújság. 30.55 Hírújság. 31.00 Hírújság. 31.05 Hírújság. 31.10 Hírújság. 31.15 Hírújság. 31.20 Hírújság. 31.25 Hírújság. 31.30 Hírújság. 31.35 Hírújság. 31.40 Hírújság. 31.45 Hírújság. 31.50 Hírújság. 31.55 Hírújság. 32.00 Hírújság. 32.05 Hírújság. 32.10 Hírújság. 32.15 Hírújság. 32.20 Hírújság. 32.25 Hírújság. 32.30 Hírújság. 32.35 Hírújság. 32.40 Hírújság. 32.45 Hírújság. 32.50 Hírújság. 32.55 Hírújság. 33.00 Hírújság. 33.05 Hírújság. 33.10 Hírújság. 33.15 Hírújság. 33.20 Hírújság. 33.25 Hírújság. 33.30 Hírújság. 33.35 Hírújság. 33.40 Hírújság. 33.45 Hírújság. 33.50 Hírújság. 33.55 Hírújság. 34.00 Hírújság. 34.05 Hírújság. 34.10 Hírújság. 34.15 Hírújság. 34.20 Hírújság. 34.25 Hírújság. 34.30 Hírújság. 34.35 Hírújság. 34.40 Hírújság. 34.45 Hírújság. 34.50 Hírújság. 34.55 Hírújság. 35.00 Hírújság. 35.05 Hírújság. 35.10 Hírújság. 35.15 Hírújság. 35.20 Hírújság. 35.25 Hírújság. 35.30 Hírújság. 35.35 Hírújság. 35.40 Hírújság. 35.45 Hírújság. 35.50 Hírújság. 35.55 Hírújság. 36.00 Hírújság. 36.05 Hírújság. 36.10 Hírújság. 36.15 Hírújság. 36.20 Hírújság. 36.25 Hírújság. 36.30 Hírújság. 36.35 Hírújság. 36.40 Hírújság. 36.45 Hírújság. 36.50 Hírújság. 36.55 Hírújság. 37.00 Hírújság. 37.05 Hírújság. 37.10 Hírújság. 37.15 Hírújság. 37.20 Hírújság. 37.25 Hírújság. 37.30 Hírújság. 37.35 Hírújság. 37.40 Hírújság. 37.45 Hírújság. 37.50 Hírújság. 37.55 Hírújság. 38.00 Hírújság. 38.05 Hírújság. 38.10 Hírújság. 38.15 Hírújság. 38.20 Hírújság. 38.25 Hírújság. 38.30 Hírújság. 38.35 Hírújság. 38.40 Hírújság. 38.45 Hírújság. 38.50 Hírújság. 38.55 Hírújság. 39.00 Hírújság. 39.05 Hírújság. 39.10 Hírújság. 39.15 Hírújság. 39.20 Hírújság. 39.25 Hírújság. 39.30 Hírújság. 39.35 Hírújság. 39.40 Hírújság. 39.45 Hírújság. 39.50 Hírújság. 39.55 Hírújság. 40.00 Hírújság. 40.05 Hírújság. 40.10 Hírújság. 40.15 Hírújság. 40.20 Hírújság. 40.25 Hírújság. 40.30 Hírújság. 40.35 Hírújság. 40.40 Hírújság. 40.45 Hírújság. 40.50 Hírújság. 40.55 Hírújság. 41.00 Hírújság. 41.05 Hírújság. 41.10 Hírújság. 41.15 Hírújság. 41.20 Hírújság. 41.25 Hírújság. 41.30 Hírújság. 41.35 Hírújság. 41.40 Hírújság. 41.45 Hírújság. 41.50 Hírújság. 41.55 Hírújság. 42.00 Hírújság. 42.05 Hírújság. 42.10 Hírújság. 42.15 Hírújság. 42.20 Hírújság. 42.25 Hírújság. 42.30 Hírújság. 42.35 Hírújság. 42.40 Hírújság. 42.45 Hírújság. 42.50 Hírújság. 42.55 Hírújság. 43.00 Hírújság. 43.05 Hírújság. 43.10 Hírújság. 43.15 Hírújság. 43.20 Hírújság. 43.25 Hírújság. 43.30 Hírújság. 43.35 Hírújság. 43.40 Hírújság. 43.45 Hírújság. 43.50 Hírújság. 43.55 Hírújság. 44.00 Hírújság. 44.05 Hírújság. 44.10 Hírújság. 44.15 Hírújság. 44.20 Hírújság. 44.25 Hírújság. 44.30 Hírújság. 44.35 Hírújság. 44.40 Hírújság. 44.45 Hírújság. 44.50 Hírújság. 44.55 Hírújság. 45.00 Hírújság. 45.05 Hírújság. 45.10 Hírújság. 45.15 Hírújság. 45.20 Hírújság. 45.25 Hírújság. 45.30 Hírújság. 45.35 Hírújság. 45.40 Hírújság. 45.45 Hírújság. 45.50 Hírújság. 45.55 Hírújság. 46.00 Hírújság. 46.05 Hírújság. 46.10 Hírújság. 46.15 Hírújság. 46.20 Hírújság. 46.25 Hírújság. 46.30 Hírújság. 46.35 Hírújság. 46.40 Hírújság. 46.45 Hírújság. 46.50 Hírújság. 46.55 Hírújság. 47.00 Hírújság. 47.05 Hírújság. 47.10 Hírújság. 47.15 Hírújság. 47.20 Hírújság. 47.25 Hírújság. 47.30 Hírújság. 47.35 Hírújság. 47.40 Hírújság. 47.45 Hírújság. 47.50 Hírújság. 47.55 Hírújság. 48.00 Hírújság. 48.05 Hírújság. 48.10 Hírújság. 48.15 Hírújság. 48.20 Hírújság. 48.25 Hírújság. 48.30 Hírújság. 48.35 Hírújság. 48.40 Hírújság. 48.45 Hírújság. 48.50 Hírújság. 48.55 Hírújság. 49.00 Hírújság. 49.05 Hírújság. 49.10 Hírújság. 49.15 Hírújság. 49.20 Hírújság. 49.25 Hírújság. 49.30 Hírújság. 49.35 Hírújság. 49.40 Hírújság. 49.45 Hírújság. 49.50 Hírújság. 49.55 Hírújság. 50.00 Hírújság. 50.05 Hírújság. 50.10 Hírújság. 50.15 Hírújság. 50.20 Hírújság. 50.25 Hírújság. 50.30 Hírújság. 50.35 Hírújság. 50.40 Hírújság. 50.45 Hírújság. 50.50 Hírújság. 50.55 Hírújság. 51.00 Hírújság. 51.05 Hírújság. 51.10 Hírújság. 51.15 Hírújság. 51.20 Hírújság. 51.25 Hírújság. 51.30 Hírújság. 51.35 Hírújság. 51.40 Hírújság. 51.45 Hírújság. 51.50 Hírújság. 51.55 Hírújság. 52.00 Hírújság. 52.05 Hírújság. 52.10 Hírújság. 52.15 Hírújság. 52.20 Hírújság. 52.25 Hírújság. 52.30 Hírújság. 52.35 Hírújság. 52.40 Hírújság. 52.45 Hírújság. 52.50 Hírújság. 52.55 Hírújság. 53.00 Hírújság. 53.05 Hírújság. 53.10 Hírújság. 53.15 Hírújság. 53.20 Hírújság. 53.25 Hírújság. 53.30 Hírújság. 53.35 Hírújság. 53.40 Hírújság. 53.45 Hírújság. 53.50 Hírújság. 53.55 Hírújság. 54.00 Hírújság. 54.05 Hírújság. 54.10 Hírújság. 54.15 Hírújság. 54.20 Hírújság. 54.25 Hírújság. 54.30 Hírújság. 54.35 Hírújság. 54.40 Hírújság. 54.45 Hírújság. 54.50 Hírújság. 54.55 Hírújság. 55.00 Hírújság. 55.05 Hírújság. 55.10 Hírújság. 55.15 Hírújság. 55.20 Hírújság. 55.25 Hírújság. 55.30 Hírújság. 55.35 Hírújság. 55.40 Hírújság. 55.45 Hírújság. 55.50 Hírújság. 55.55 Hírújság. 56.00 Hírújság. 56.05 Hírújság. 56.10 Hírújság. 56.15 Hírújság. 56.20 Hírújság. 56.25 Hírújság. 56.30 Hírújság. 56.35 Hírújság. 56.40 Hírújság. 56.45 Hírújság. 56.50 Hírújság. 56.55 Hírújság. 57.00 Hírújság. 57.05 Hírújság. 57.10 Hírújság. 57.15 Hírújság. 57.20 Hírújság. 57.25 Hírújság. 57.30 Hírújság. 57.35 Hírújság. 57.40 Hírújság. 57.45 Hírújság. 57.50 Hírújság. 57.55 Hírújság. 58.00 Hírújság. 58.05 Hírújság. 58.10 Hírújság. 58.15 Hírújság. 58.20 Hírújság. 58.25 Hírújság. 58.30 Hírújság. 58.35 Hírújság. 58.40 Hírújság. 58.45 Hírújság. 58.50 Hírújság. 58.55 Hírújság. 59.00 Hírújság. 59.05 Hírújság. 59.10 Hírújság. 59.15 Hírújság. 59.20 Hírújság. 59.25 Hírújság. 59.30 Hírújság. 59.35 Hírújság. 59.40 Hírújság. 59.45 Hírújság. 59.50 Hírújság. 59.55 Hírújság. 60.00 Hírújság. 60.05 Hírújság. 60.10 Hírújság. 60.15 Hírújság. 60.20 Hírújság. 60.25 Hírújság. 60.30 Hírújság. 60.35 Hírújság. 60.40 Hírújság. 60.45 Hírújság. 60.50 Hírújság. 60.55 Hírújság. 61.00 Hírújság. 61.05 Hírújság. 61.10 Hírújság. 61.15 Hírújság. 61.20 Hírújság. 61.25 Hírújság. 61.30 Hírújság. 61.35 Hírújság. 61.40 Hírújság. 61.45 Hírújság. 61.50 Hírújság. 61.55 Hírújság. 62.00 Hírújság. 62.05 Hírújság. 62.10 Hírújság. 62.15 Hírújság. 62.20 Hírújság. 62.25 Hírújság. 62.30 Hírújság. 62.35 Hírújság. 62.40 Hírújság. 62.45 Hírújság. 62.50 Hírújság. 62.55 Hírújság. 63.00 Hírújság. 63.05 Hírújság. 63.10 Hírújság. 63.15 Hírújság. 63.20 Hírújság. 63.25 Hírújság. 63.30 Hírújság. 63.35 Hírújság. 63.40 Hírújság. 63.45 Hírújság. 63.50 Hírújság. 63.55 Hírújság. 64.00 Hírújság. 64.05 Hírújság. 64.10 Hírújság. 64.15 Hírújság. 64.20 Hírújság. 64.25 Hírújság. 64.30 Hírújság. 64.35 Hírújság. 64.40 Hírújság. 64.45 Hírújság. 64.50 Hírújság. 64.55 Hírújság. 65.00 Hírújság. 65.05 Hírújság. 65.10 Hírújság. 65.15 Hírújság. 65.20 Hírújság. 65.25 Hírújság. 65.30 Hírújság. 65.35 Hírújság. 65.40 Hírújság. 65.45 Hírújság. 65.50 Hírújság. 65.55 Hírújság. 66.00 Hírújság. 66.05 Hírújság. 66.10 Hírújság. 66.15 Hírújság. 66.20 Hírújság. 66.25 Hírújság. 66.30 Hírújság. 66.35 Hírújság. 66.40 Hírújság. 66.45 Hírújság. 66.50 Hírújság. 66.55 Hírújság. 67.00 Hírújság. 67.05 Hírújság. 67.10 Hírújság. 67.15 Hírújság. 67.20 Hírújság. 67.25 Hírújság. 67.30 Hírújság. 67.35 Hírújság. 67.40 Hírújság. 67.45 Hírújság. 67.50 Hírújság. 67.55 Hírújság. 68.00 Hírújság. 68.05 Hírújság. 68.10 Hírújság. 68.15 Hírújság. 68.20 Hírújság. 68.25 Hírújság. 68.30 Hírújság. 68.35 Hírújság. 68.40 Hírújság. 68.45 Hírújság. 68.50 Hírújság. 68.55 Hírújság. 69.00 Hírújság. 69.05 Hírújság. 69.10 Hírújság. 69.15 Hírújság. 69.20 Hírújság. 69.25 Hírújság. 69.30 Hírújság. 69.35 Hírújság. 69.40 Hírújság. 69.45 Hírújság. 69.50 Hírújság. 69.55 Hírújság. 70.00 Hírújság. 70.05 Hírújság. 70.10 Hírújság. 70.15 Hírújság. 70.20 Hírújság. 70.25 Hírújság. 70.30 Hírújság. 70.35 Hírújság. 70.40 Hírújság. 70.45 Hírújság. 70.50 Hírújság. 70.55 Hírújság. 71.00 Hírújság. 71.05 Hírújság. 71.10 Hírújság. 71.15 Hírújság. 71.20 Hírújság. 71.25 Hírújság. 71.30 Hírújság. 71.35 Hírújság. 71.40 Hírújság. 71.45 Hírújság. 71.50 Hírújság. 71.55 Hírújság. 72.00 Hírújság. 72.05 Hírújság. 72.10 Hírújság. 72.15 Hírújság. 72.20 Hírújság. 72.25 Hírújság. 72.30 Hírújság. 72.35 Hírújság. 72.40 Hírújság. 72.45 Hírújság. 72.50 Hírújság. 72.55 Hírújság. 73.00 Hírújság. 73.05 Hírújság. 73.10 Hírújság. 73.15 Hírújság. 73.20 Hírújság. 73.25 Hírújság. 73.30 Hírújság. 73.35 Hírújság. 73.40 Hírújság. 73.45 Hírújság. 73.50 Hírújság. 73.55 Hírújság. 74.00 Hírújság. 74.05 Hírújság. 74.10 Hírújság. 74.15 Hírújság. 74.20 Hírújság. 74.25 Hírújság. 74.30 Hírújság. 74.35 Hírújság. 74.40 Hírújság. 74.45 Hírújság. 74.50 Hírújság. 74.55 Hírújság. 75.00 Hírújság. 75.05 Hírújság. 75.10 Hírújság. 75.15 Hírújság. 75.20 Hírújság. 75.25 Hírújság. 75.30 Hírújság. 75.35 Hírújság. 75.40 Hírújság. 75.45 Hírújság. 75.50 Hírújság. 75.55 Hírújság. 76.00 Hírújság. 76.05 Hírújság. 76.10 Hírújság. 76.15 Hírújság. 76.20 H